

Programmabegroting 2023

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2023	2
Inhoudsopgave	5
Aanbieding programmabegroting	7
Financieel perspectief en prioriteiten	9
Ontwikkelingen financieel perspectief van begroting 2022 naar begroting 2023	9
Prioriteiten begroting 2023-2026	12
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur	17
2. Jongeren en Onderwijs	23
3. Samen Zorgen	30
4. Cultuur en Sport	35
5. Ondernemen en Werk	40
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid	48
7. Wijken	61
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	71
Paragrafen	74
1. Paragraaf lokale heffingen	74
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	78
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	88
4. Paragraaf financiering	94
5. Paragraaf verbonden partijen	99
6. Paragraaf grondbeleid	106
7. Paragraaf bedrijfsvoering	112
Financiële begroting	114
Financieel perspectief 2023 – 2026	114
Overzicht baten en lasten	115
Meerjarig overzicht baten en lasten	116
Balans	116
EMU-Saldo	117
Overzicht incidentele middelen per programma	118
Product per programma	119
Overzicht per taakveld	121
Reserves en voorzieningen	128
Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen	131

Overzicht structurele storting en onttrekkingen reserves	132
Meerjarig overzicht weerstandsvermogen	133
Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering.....	134
Overzicht overhead.....	136
Demografische ontwikkeling/ statistische gegevens	136
Ondertekening begroting	137

Aanbieding programmabegroting

Aanbieding programmabegroting

Geachte leden van de raad,

Inleiding

De begroting voor 2023 ligt voor u. De eerste begroting van ons als nieuw college. Een begroting die veel ambitie toont. Een begroting die opgesteld is met een ruime beschikbaarheid van financiële middelen voor de komende jaren. Maar ook een begroting die tot stand is gekomen in een wereld die bol staat van de crises en daardoor veel onzekerheden voor de toekomst in zich heeft.

De genoemde middelen zijn in de in juni verschenen meicirculaire door het Rijk beschikbaar gesteld, waardoor de polsstok langer is geworden dan in het voorjaar bekend was. Natuurlijk kan niet alles in het eerste jaar worden uitgevoerd, dus u ziet in het meerjarenoverzicht (Prioriteiten begroting 2022-2026) dat ook veel zaken in de latere jaren van deze coalitieperiode worden opgepakt of doorlopen vanuit 2023. Wij zullen hieronder nader ingaan op de ambitie.

De ambities

Er zijn flinke opgaves op allerlei terreinen, zoals: duurzaamheid, klimaatadaptatie, menselijke maat toepassen bij allerlei regelingen, positieve gezondheid, armoedebestrijding, oplossen van het woningtekort, verbeteren van onderwijshuisvesting, aanpak van wijkproblematiek, verbeteren van de dienstverlening en mobiliteit. Deze en andere onderwerpen vragen om een stevige aanpak. Daar willen wij vol voor gaan als college en hopen daarbij op de steun van u als raad. U vindt in deze begroting een groot aantal voorstellen die dienstbaar zijn aan het realiseren van de genoemde opgaven. Daarnaast gaat ook de vluchtelingenproblematiek Rijssen-Holten niet voorbij.

De tenuitvoerlegging van het coalitieakkoord staat centraal in deze begroting maar wij hebben waar nodig als college ook eigen initiatieven genomen, bijvoorbeeld in het bestrijden van energie-armoede.

Hoe krijgen we de klus geklaard?

De financiële middelen zijn beschikbaar maar er moeten ook mensen zijn die de ambitie tot werkelijkheid gaan brengen. En daar wringt de schoen. Er is al objectief aangetoond dat de gemeentelijke organisatie onderbemenst is. Het recent door een extern bureau uitgevoerde onderzoek heeft aangetoond dat wij ten opzichte van vergelijkbare gemeenten rond de € 2 miljoen minder uitgeven aan personeel. Nu is het niet het streven om op het gemiddelde uit te komen maar het geeft wel aan dat we met personeelskrapte te maken hebben. Vandaar dat in deze begroting ook een aantal formatiewensen zijn opgenomen. De honorering van deze formatiewensen heeft een directe relatie met de realisering van de ambitie, die voortvloeit uit het door uw raad vastgestelde coalitieakkoord. Door de algehele krapte op de arbeidsmarkt wordt het een flinke uitdaging om nieuwe mensen aan te kunnen stellen dan wel in te huren.

We zijn onderdeel van een groter geheel

Hoewel we als vierde economie van Twente zelfstandig veel kunnen bijdragen aan de oplossing van de genoemde opgaven, is samenwerking in en buiten de regio onontbeerlijk bij veel van de problematiek. We zetten dan ook in op samenwerking met buurgemeenten maar ook breder in Twents verband (bijvoorbeeld Twenteboard, SamenTwente, Stadsbank, Veiligheidsregio en Omgevingsdienst), met de provincie en via onze belangenverenigingen VNG en M50. Dit kost soms extra menskracht, levert soms ook efficiencywinst op maar is sowieso noodzakelijk.

Daarnaast pakken we de opgaves niet alleen op, we werken actief samen met onze inwoners en bedrijven.

De financiële context

Zoals al eerder genoemd, is de financiële context op dit moment gunstig. Hoewel het er in het begin van het jaar nog ongunstig uitzag, heeft de meicirculaire veel verlichting gebracht en hoeven we ons de eerste jaren geen zorgen te maken over onze financiën. Dit komt mede doordat we het volumeaccres, dat normaliter voor 50% meegenomen wordt, nu voor 100% hebben meegeteld, op basis van een brief van juni 2022 van het Rijk met betrekking tot bevrozing van het accres over de jaren tot en met 2025. Echter, over de periode na 2025 heerst nog onzekerheid..

De verwachting was dat de septembercirculaire over de structurele vooruitzichten meer duidelijkheid zou bieden. Dat

is echter niet het geval. Er zijn wel wat mutaties, onder andere een incidenteel voordeel in 2026, dat in een later stadium financieel verwerkt zal worden. Voor het opstellen van deze begroting kon de septembercirculaire dus niet meegewogen worden. De voor u liggende (meerjaren)begroting heeft een reikwijdte tot en met 2026 en zal naar verwachting voor deze raadsperiode geen verrassingen meer opleveren op financieel gebied. Er worden nog gesprekken gevoerd tussen gemeenten en Rijk over de financiële verhoudingen met ingang van 2026, bijvoorbeeld over de trap-op-trap-af-systematiek. Als hier een andere systematiek gekozen wordt, zou dit kunnen leiden tot andere cijfers voor 2026 en verder. Het risico voor een negatieve bijstelling voor 2026 wordt op dit moment gering geacht. Uiteraard zijn er nog andere (laag of middelgroot gekwalificeerde) financiële risico's. Deze zijn uitgewerkt in de risicoparagraaf van deze begroting.

Digitale begroting

Dit jaar hebben wij voor het eerst de programmabegroting in Pepperflow gemaakt, een digitaal systeem waar de hele begrotingscyclus een plaats moet krijgen. De begroting is makkelijk doorzoekbaar en zal behalve voor uw raad ook extern gepubliceerd worden. Wij hopen dat dit ook voor u als raad een waardige vervanger van de papieren versie kan worden. Wij zullen overigens voor deze begroting ook zorgen voor een pdf-versie. U kunt de digitale begroting bereiken via rijssen-holten.nl/rapportages.

Tenslotte

We gaan ook het komend jaar weer werken aan de ontwikkeling van Rijssen-Holten. Er zijn veel uitdagingen maar ook veel kansen om, samen met onze inwoners en bedrijven, die uitdagingen aan te pakken. Dat gaan we doen, met daadkracht, in vertrouwen.

Het college van burgemeester en wethouders

Financieel perspectief en prioriteiten

Ontwikkelingen financieel perspectief van begroting 2022 naar begroting 2023

Inleiding

Inleiding

Conform bestendige gedragslijn is bij de samenstelling van programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 met het volgende rekening gehouden.

Omschrijving	Grondslag	Toelichting
Raadsbesluiten	Tot en met voorjaarsnota 2022	bestendige gedragslijn
Algemene uitkering Gemeentefonds	Meicirculaire 2022	Voorschrift provincie
Loonaanpassing	CAO van 1 januari 2021 tot 1 januari 2023, plus loonmutatie conform algemene uitkering gemeentefonds	
Prijsinflatie	8%	OESO en CBS
Stijging opbrengsten grondexploitatie	0,0% bedrijventerreinen en 1,0% woningbouw	Exploitatieberekeningen
Renteomslagpercentage	1,0%	
Areaaluitbreiding	€ 49.200	Volgens opgave
Woningen per 1 januari 2023	15.881	Nieuwe methode via BAG
Inwoners per 1 januari 2023	38.475	Opgave Burgerzaken

Financieel perspectief

Het financieel perspectief is gebaseerd op het beleid zoals vastgesteld in de programmabegroting 2022-2025. Daarnaast is rekening gehouden met de gegevens uit de Voorjaarsnota 2022 en de Meicirculaire 2022. Verder zijn ramingen zoals gebruikelijk zo reëel mogelijk opgesteld.

In de volgende tabellen laten wij het verloop van het structurele en incidentele perspectief zien van de programmabegroting 2022 tot de conceptbegroting 2023. De belangrijkste afwijkingen hebben wij kort voor u toegelicht. Wij maken u erop attent dat de bedragen cumulatief zijn weergegeven.

Structureel perspectief (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
PERSPECTIEF STRUCTUREEL BEGROTING 2022	1.472 overschot	912 overschot	414 overschot	225 overschot	225 overschot
Gemeentefonds: septembercirculaire arbitrage jeugd	880	880	880	880	880
Gemeentefonds: septembercirculaire overige	655	273	52	70	70
PERSPECTIEF NA SEPTEMBERCIRCULAIRE	3.007 overschot	2.065 overschot	1.242 overschot	1.035 overschot	1.035 overschot
1. Toevoegen jaarschijf 2026					37
2. Gemeentefonds: meicirculaire	1.770	3.817	6.762	8.646	4.287
3. Onvoorzien en onuitstelbaar (O&O)		153	153	153	153
4. Voorstellen nieuw beleid		1.759	2.403	2.929	3.400
5. Ontwikkelingen rente, brandverzekering, energie, brandstof etc	49	149	418	581	734
PERSPECTIEF STRUCTUREEL BEGROTING 2023	4.728 overschot	3.821 overschot	5.030 overschot	6.018 overschot	1.072 overschot

Toelichting verschillen

Bij de uitwerking van de begroting zijn diverse kleinere aanpassingen gedaan. De vrijval van kapitaallasten valt vooral in 2024 en 2025 wat lager uit dan eerdere berekeningen.

Incidenteel perspectief (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
PERSPECTIEF INCIDENTEEL BEGROTING 2022	1.138 overschot	1.140 overschot	1.422 overschot	1.599 overschot	1.599 overschot
Structurele doorwerkingen	1.535	2.688	3.516	4.326	4.326
Gemeentefonds: septembercirculaire: 100% jeugd minus 880k structureel	2.185	2.185	2.185	2.185	2.185
Gemeentefonds: septembercirculaire: 75% jeugd minus 880k structureel		1.096	2.040	2.800	2.800
Gemeentefonds: septembercirculaire: uitstellen opschalingskorting	517	517	517	517	517
Terugdringen wachttijden jeugd en Wmo	165	330	330	330	330
PERSPECTIEF NA SEPTEMBERCIRCULAIRE	5.210 overschot	7.296 overschot	9.350 overschot	11.097 overschot	11.097 overschot
1. Toevoegen jaarschijf 2026					48
2. Gemeentefonds: meicirculaire		1.008	1.638	2.235	2.493
3. Onvoorzien en onuitstelbaar (O&O)		337	337	337	337
4. Voorstellen nieuw beleid		3.449	7.908	11.810	14.662
5. Ontwikkelingen	483	206	229	241	241
6. Structurele doorwerkingen	1.721	3.477	7.265	12.248	13.320
PERSPECTIEF INCIDENTEEL BEGROTING 2023	7.414 overschot	7.789 overschot	9.779 overschot	13.192 overschot	11.622 overschot

Toelichting verschillen

1. Zoals gebruikelijk wordt aan de bestaande meerjarenraming een jaarschijf toegevoegd.
2. De effecten van de meicirculaire 2022 zijn toegevoegd. Deze circulaire moet als basis voor deze begroting worden genomen. Dit is een eis van de toezichthouder (provincie).
3. Voor de uitvoering van wettelijke taken wordt de formatie uitgebreid. De afschrijvingstermijn voor kunstgrasvelden is afgestemd op de gebruiksduur. Verder is rekening gehouden met minder leges als gevolg van de (beoogde) invoering van de Wet Kwaliteitsborging.
4. De voorstellen voor nieuw beleid in de periode 2023-2026 zijn hier samengevat. Details vindt u hierna onder het kopje Prioriteiten begroting 2023-2026.
5. Oplopende rente, een nieuw af te sluiten brandverzekering, hogere energielasten en gestegen brandstofprijzen zijn de belangrijkste ontwikkelingen die onder deze noemer zijn samengevat. Het betreft ontwikkelingen van bestaand beleid zonder keuze.

6. De structurele ontwikkelingen en keuzes werken door naar het incidentele perspectief. Het structurele saldo dat jaarlijks resteert wordt lager. Er blijft minder ruimte om eenmalig invulling aan te geven.

Prioriteiten begroting 2023-2026

Prioriteiten begroting 2023-2026

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Investering	structureel				incidenteel			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
1. Inwoners, Organisatie en Bestuur										
<i>Informatiebeveiliging</i>										
Risicoanalyse diverse applicaties	Voorstel college begroting 2023						10	20	20	10
<i>Gemeentelijke gebouwen</i>										
Verduurzamen verhuurde gemeentelijke gebouwen	Begroting 2020	50	3							
Bijdrage gebruikers verduurzamen verhuurde gemeentelijke gebouwen	Begroting 2020		-3							
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen	Voorstel college begroting 2023						350	200	200	
<i>Personeel</i>										
Deelname traineesproject Twente 2022 en 2023	Begroting 2022						57			
Deelname traineesproject Twente	Voorstel college begroting 2023		60				-57			
Werving en selectie	Begroting 2020						10			
Formatievoorstellen	Voorstel college begroting 2023		1.224	57			456	216	128	
<i>Hybride werken</i>										
Aanpassingen gemeentehuis	Voorstel college begroting 2023	1.000		21	63	21	100	800	1.400	800
<i>Versterken wergevers profilering</i>										
Diverse maatregelen	Voorstel college begroting 2023						50	50	50	
Totaal programma 1		50	1.284	78	63	21	976	1.286	1.798	810
2. Jongeren en onderwijs										
<i>Onderwijshuisvesting</i>										
Nieuwbouw/verbouw De Waerdenborch	Begroting 2021			100						
Nieuwbouw/verbouw De Waerdenborch	Begroting 2022				100					
Nieuwbouw/verbouw De Waerdenborch	Voorstel college begroting 2023				450	450				
Uitbreiding Haarschool Holten	Voorstel college begroting 2023	379	13				13	12		
Nieuwbouw Haarschool Rijssen	Begroting 2020	3.400		120				500		
Extra meters nieuwbouw Haarschool Rijssen	Voorstel college begroting 2023	450		16						
<i>Nieuwe gymzaal Huttenwaal</i>										
vervangende nieuwbouw realiseren	Voorstel college begroting 2023	1.400		49				100		
<i>Buurt-kindcentrum Plan Zuid</i>										
Buurt-kindcentrum realiseren	Voorstel college begroting 2023	1.030	26				55	48	48	48
Totaal programma 2		6.659	39	285	550	450	68	660	48	48
3. Samen Zorgen										
<i>Versterken sociaal netwerk</i>										
Buurtkracht (wijkgericht werken)	Begroting 2021						50			
Buurtkracht (wijkgericht werken)	Voorstel college begroting 2023		100				-50			
<i>Vrijwilligersbeleid</i>										
Waardering vrijwilligers via mantelzorgcompliment	Voorstel college begroting 2023		20							
<i>Laaggeletterdheid</i>										
Implementatie uitvoeringsplan	Voorstel college begroting 2023						75	75	75	75
<i>Gezondheid</i>										
Versterken gezonde levensstijl	Voorstel college begroting 2023		40							
Inspirate en deskundigheidsbevordering poistieve gezondheid	Voorstel college begroting 2023						25	25		
Totaal programma 3		0	160	0	0	0	100	100	75	75

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Investering	structureel				incidenteel			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
4. Cultuur en Sport										
<i>Sport</i>										
Meerjaren onderhoudsplan sportvelden	Voorstel college begroting 2023			300			465			
Sport en bewegen in de openbare ruimte	Voorstel college begroting 2023							50		
Vervangen top laag en drainage kunstgras veld 5 Excelsior '31	Voorstel college begroting 2023	325	34							
Digitaal sleutelbeheersysteem binnensportaccommodaties	Voorstel college begroting 2023	60	7							
<i>Cultuur</i>										
Cultuureducatie basisonderwijs	Begroting 2022						12	13		
Cultuureducatie basisonderwijs	Voorstel college begroting 2023		13				-12	-13		
<i>Duurzaamheid en erfgoed</i>										
Erfgoed energiescan	Begroting 2021						15	15		
Dekking uit reserve monumenten	Begroting 2021						-15	-15		
<i>Masterplan De Oosterhof</i>										
Uitvoeren maatregelen	Begroting 2021		10	10						
Informatiepunt parkeerplaats De Oosterhof	Voorstel college begroting 2023							4	66	
Padennetwerk herstellen Park de Eschhorst en aanleggen op de paardenweide	Voorstel college begroting 2023									107
Herinrichten Groeneweg	Voorstel college begroting 2023	135	1	6						
Herinrichten Kasteellaan	Voorstel college begroting 2023	257	1	12						
Herinrichten Oosterhofweg (Albertsdijk tot aan de Wethouder Korteboslaan)	Voorstel college begroting 2023	358	1	17						
Herinrichten Oosterhofweg (Parkstraat tot Albertsdijk)	Voorstel college begroting 2023									107
Totaal programma 4		385	67	345	0	0	465	54	66	214

5. Ondernemen en Werk										
<i>Bedrijventerreinen</i>										
Opstellen omgevingsplan bedrijventerreinen	Begroting 2022						25			
Opstellen langetermijnvisie	Voorstel college begroting 2023							45		
<i>Detailhandel</i>										
Opstellen nieuwe detailhandelsvisie	Voorstel college begroting 2023							25		
<i>Energiearmoede</i>										
Structureel verlagen energielasten inwoners en verruimen toepassing bijzondere bijstand	Voorstel college begroting 2023						1.250	1.250	1.250	1.250
<i>Innovatiebudget</i>										
Innovatiebudget om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in brede zin	Voorstel college begroting 2023		50							
Totaal programma 5		0	50	0	0	0	1.275	1.320	1.250	1.250

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Inves-tering	structureel				incidenteel			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
6. Wonen, Recreëren en Veiligheid										
Asbestsanering										
Asbestsanering	Begroting 2020						30			
Continuering inzet gebiedsmakelaar buitengebied										
Anticiperen op ontwikkelingen buitengebied	Voorstel college begroting 2023		65				35			
Bouwdossiers										
Digitaliseren bouwdossiers	Voorstel college begroting 2023							6	135	100
Woningbouw										
Voortzetten beleid startersleningen	Begroting 2021	800	4	4						
Oprichten betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen	Voorstel college begroting 2023						250	250		
Stimuleren en faciliteren van innovatieve woonvormen	Voorstel college begroting 2023						25	25	25	25
Herijken woonvisie	Voorstel college begroting 2023						25			
Leader										
Organisatiekosten	Begroting 2021						3			
Organisatiekosten en co-financiering	Voorstel college begroting 2023		25	3						
Recreatie										
Continuering Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents	Voorstel college begroting 2023		35							
Omgevingswet										
Nieuw initiatiefproces ruimtelijk domein	Voorstel college begroting 2023						275	225	175	
Archeologie										
Herkenbaar maken archeologische monumenten Waardenborch en onderzoek naar mogelijke Motteburcht	Voorstel college begroting 2023							30		
Totaal programma 6										
		800	129	7	0	0	643	536	335	125

7. Wijken										
Duurzaamheid										
Ondersteuning energietransitie	Begroting 2021						50	50		
Uitvoering duurzaamheidsvisie 2020-2023	Begroting 2021						50			
Uitvoering duurzaamheidsvisie 2020-2023	Begroting 2022						200			
Klimaatadaptatie / hittestress	Begroting 2022						200			
Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptie	Voorstel college begroting 2023						130			
Herinrichten braakliggend terrein Zaagkoele	Begroting 2022						32			
Biodiversiteit										
Bloemrijke akkerranden en bermen	Voorstel college begroting 2023		25				-25			
Groenstructuurvisie										
Opstellen en uitvoering geven aan de groenstructuurvisie	Voorstel college begroting 2023		100				50			
Verkeersinfrastructuur Opbroek										
realisatie verkeersafwikkeling	Begroting 2020	310	15							
idem uren	Begroting 2020	51	3							
Reconstructie weginrichting										
Aanvullende onderhoudsmiddelen voor openbaar profiel bij rioolvervang	Voorstel college begroting 2023						250	250	250	250
Aanpassing De Hagen in relatie tot ontwikkeling Enterstraat	Voorstel college begroting 2023	125		6						
Omgeving Haarzijde										
Herinrichting openbare ruimte vanuit stedenbouwkundige visie Haarzijde en omgeving	Voorstel college begroting 2023	673	5	20						

Maatschappelijk effect / Actie	Bron	Investering	structureel				incidenteel			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Mobiliteit										
Verkeersveiligheidsmaatregelen (co-financiering met Rijk)	Voorstel college begroting 2023						16	80	80	80
Nieuwe visie en uitvoeringsprogramma	Voorstel college begroting 2023						85	75		
Aanpassen kruispunt Enterstraat-Schapendijk	Voorstel college begroting 2023	185	2	7						
Verkeersonderzoek/evaluatie Hogepad en Haarstraat Rijssen	Voorstel college begroting 2023						35			
Verkeersonderzoek wegvak Enterstraat van Cattelaar tot gemeentegrens	Voorstel college begroting 2023						53			
Reconstructie Oranjestraat Holten	Voorstel college begroting 2023	125			7					
Aanleg fietspad tussen Markeloseweg en Schapendijk Rijssen	Voorstel college begroting 2023	365	2	16						
Maatregelen op advies van de Verkeersoverleggroep (VOG)	Voorstel college begroting 2023		25							
Parkeren										
Herinrichten parkeerterrein sportpark Meermanskamp	Voorstel college begroting 2023	100	5							
Oude begraafplaats Holten										
Betrekken oude begraafplaats Holten in de dorpsstructuur	Voorstel college begroting 2023						15	110		
Totaal programma 7		1.934	182	43	13	0	1.141	565	330	330
15. Algemene dekkingsmiddelen										
Stelposten										
Stelpost voor nieuw beleid	Meerjarenraming			100	100	100				
Totaal programma 15		0	0	100	100	100	0	0	0	0
Totaal nieuwe wensen 2023-2026		10.703	1.911	858	726	571	4.668	4.521	3.902	2.852
Waarvan voorstellen college begroting 2023		6.967	1.879	524	526	471	3.949	3.958	3.902	2.852

1. Inwoners, Organisatie en Bestuur

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten heeft een krachtige samenleving, een stabiel bestuur en een gedreven organisatie. In een tijd met veel uitdagingen, weten we dat we kunnen bouwen op dit sterke fundament. Als bestuur staan we naast inwoners en maatschappelijke partners in plaats van tegenover elkaar. Samen werken we aan de uitdagingen waar we voor staan en willen we het welzijn in Rijssen-Holten verhogen.

Dienstbare overheid

We zijn als gemeente dienstbaar aan onze samenleving. De uitdagingen van deze tijd zijn opgaves van de hele samenleving, niet enkel van ons als gemeente. We hebben dan ook actief aandacht voor de rol die wij als gemeente hebben of willen bij bepaalde opgaves en wat de rol is van inwoners, partners en ondernemers.

Inwoners doen mee

Afgelopen jaren hebben veel mooie initiatieven Rijssen-Holten mooier, schoner, veiliger, duurzamer, groener en prettiger gemaakt. Dit willen wij aanmoedigen en onze inwoners uitdagen. We ontwikkelen een strategie waarin duidelijk wordt hoe we als gemeente met deze initiatieven omgaan. Hierin staat wanneer inwoners kunnen meepraten, meedenken of meebeslissen bij het opstellen van beleid of uitwerken van plannen.

Dienstverlening

Onze medewerkers zijn allemaal dienstverleners. We hebben oog voor de mens achter de inwoner en gaan proactief en integraal aan de slag voor het juiste antwoord. We sturen actief op digitale dienstverlening waarbij inwoners snel en makkelijk eenvoudige aanvragen doorlopen. Voor andere verzoeken of ideeën denken we juist mee met de inwoner en zoeken we samen naar de beste oplossing. Naast de digitale ingang blijft de fysieke ingang altijd een mogelijkheid.

De inwoner centraal

‘Paarse krokodillen’ willen we niet in Rijssen-Holten. We willen voorkomen dat inwoners en bedrijven verdwalen in de bureaucratie van de overheid. Dat doen we door te werken met zo simpel mogelijke regels en procedures en altijd oog te blijven houden voor de mens achter de vraag. Regels en procedures zijn nodig en bieden houvast, maar mogen nooit een doel op zich worden in onze dienstverlening. Juridisch geoorloofd is niet altijd hetzelfde als moreel verantwoord. Daarom werken we met hardheidsclausules in onze gemeentelijke regelingen. We werken waar mogelijk met meerjarenafspraken om aanvragen zo gemakkelijk mogelijk te maken voor de samenleving.

Regionale samenwerking

We doen lokaal wat kan en werken regionaal samen. Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om onze doelen te bereiken. We werken regionaal slim samen als dit leidt tot betere oplossingen op het gebied van onder andere bereikbaarheid, duurzaamheid, werkgelegenheid, gezondheidszorg, recreatie en woningbouw. In de regio werken we daarnaast samen in de investeringsprogramma’s van Twente Board.

Digitalisering en werken met data

Steeds meer gaat tegenwoordig digitaal. De inwoner mag erop vertrouwen dat dit goed en veilig geregeld is. We zetten daarom in op de veiligheid van onze informatie en systemen. Daarnaast hebben we steeds meer lokale en open data beschikbaar die we willen gebruiken bij het opstellen van nieuw beleid, voor het experimenteren met een wijkgerichte aanpak en die we benutten om het effect van onze inzet te meten. Hierbij richten we ons niet alleen op meetbare effecten. We betrekken ook kwalitatieve informatie van partners en inwoners bij de vraag of we onze maatschappelijke opgaves bereikt hebben.

Thema financiën uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten staat bekend als een financieel gezonde gemeente en dat willen we graag zo houden. Er ligt een coalitieakkoord met ambitie, maar we zijn ons bewust van de onzekerheden in het financieel perspectief. De lasten voor onze inwoners moeten passen bij het voorzieningenniveau. Mocht het nodig zijn, dan maken we inhoudelijk keuzes over wat we wel en niet doen.

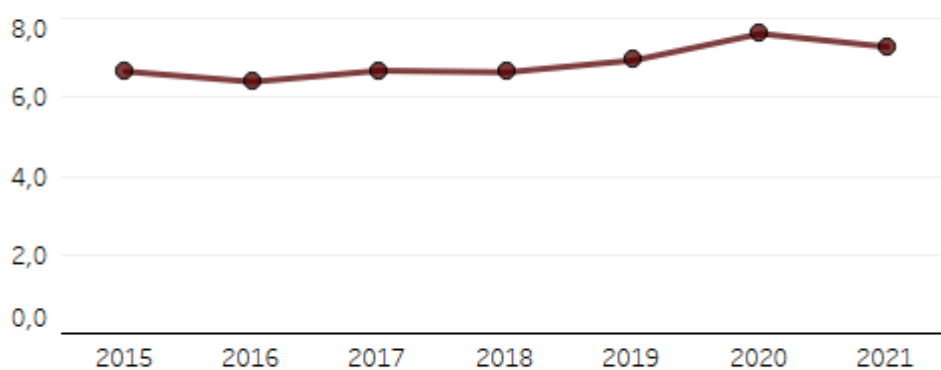
We zorgen voor een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting. Daarnaast gaan we op zoek naar incidentele investeringen die de structurele kosten kunnen verlagen of die structurele baten opleveren. We streven naar lage lasten voor onze inwoners, maar dit is geen doel op zich. De lasten moeten altijd worden gezien in relatie tot het niveau van de voorzieningen en investeringen in het maatschappelijk belang. Dit kan betekenen dat de lasten moeten stijgen om ambities te behalen of dat we keuzes moeten maken over wat we wel of niet doen als de financiën komende jaren minimaal zijn. Onze gemeente koopt daarnaast duurzaam, bij voorkeur circulair en waar mogelijk lokaal in.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1	Besturingsfilosofie 'Samen nieuw perspectief' (pdf)	2009	Gaat op in herijkt Koersdocument organisatieontwikkeling	c
2	Koersdocument organisatieontwikkeling (pdf)	2022	Geen herziening voorzien	c
3	Informatieplan 2020 (pdf)	2021	Geen herziening voorzien	c
4	Organisatiebesluit (pdf)	2017	2023	c
5	Visie op communicatie (pdf)	2018	2023	c
6	Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2020 (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	c
7	Visie op dienstverlening (pdf)	2020	2023	c
8	Strategische visie 2010-2030, herijking 2021 (pdf)	2021	2025	r

Verplichte beleidsindicatoren BBV

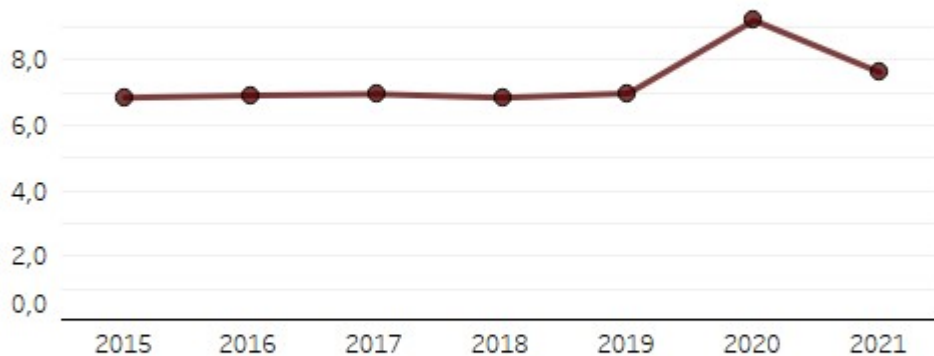
Bezetting per 1.000 inwoners in FTE

Bron: Rijssen-Holten | 2015 - 2021

Formatie

per 1.000 inwoners in FTE

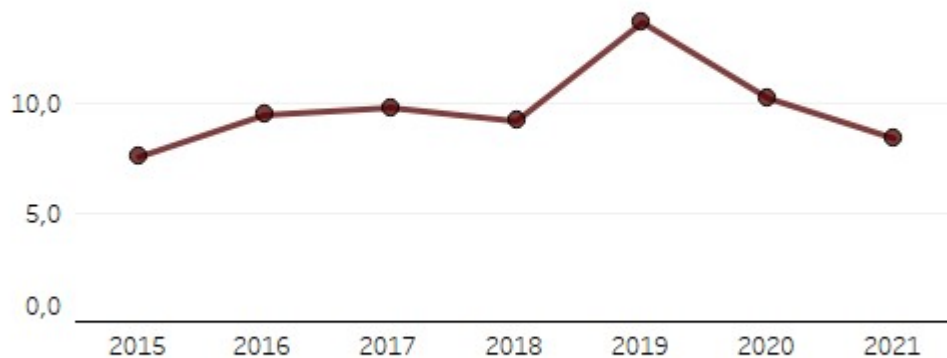

Bron: Rijssen-Holten | 2015 - 2021

Externe inhuur

in % loonsom

Bron: Rijssen-Holten | 2015 - 2021

Prioriteiten 2023

Nr.	Onderwerp	Voorstel 2023	Structureel /incidenteel
1	Personeel	diverse formatievoorstellen	1.224.000 str. 456.000 inc.

2	Informatiebeveiliging	Uitgebreide risico-analyse	10.000 inc.
3	Traineeship	Trainees om jong talent binnen te halen	60.000 str.
4	Hybride werken	Aanpassen gemeentehuis aan de eisen van de tijd	100.000 inc.
5	Versterken werkgeversprofilering	Aantrekkelijker werkgever worden in een krappe arbeidsmarkt	50.000 inc.
6	Verdere verduurzaming gemeentelijke gebouwen	Verduurzaming gemeentelijke gebouwen versnellen	350.000 inc.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Formatie-uitbreiding

Omschrijving (toelichting)

De ambtelijke organisatie staat onder druk. Ook vanuit het recent uitgevoerde benchmarkonderzoek dooreen extern bureau dat hier veel ervaring mee heeft, blijkt dat we ten opzichte van vergelijkbare gemeenten onderbezet zijn. We geven nu € 2 miljoen minder uit aan personeel. Om de formatie op peil te krijgen, zijn op verschillende plekken in de organisatie versterkingen nodig. Het gaat hier om formatie op diverse terreinen, onder andere Ruimtelijke Ordening, datagericht werken, dienstverlening, communicatie, juridisch, financieel, schuldhelpverlening en jeugdhulp. Deels betreft het omzetting van tijdelijke in structurele formatie, deels is het nieuwe formatie. Op deze wijze 'trekken we het been bij' en kunnen we ook werken aan de ambitie zoals die blijkt uit het coalitieakkoord.

Risicoanalyse informatiebeveiliging

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op de veiligheid van onze informatie en systemen. Om de risico's goed in beeld te brengen willen we starten met het uitvoeren van een Business Impact Analyse (BIA) op 6 applicaties. Met deze BIA kan worden afgewogen welke risico's en maatregelen we willen nemen.

Trainees om jong talent te werven

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het in 2021 vastgestelde strategisch personeelsbeleid zetten we in op meerdere thema's waaronder verjonging door onder andere stages en trainees. Wij willen maximaal inzetten op jongere arbeidskrachten om in te spelen op het personeelstekort en moeilijk in te vullen vacatures. Met drie trainees in 2022 doen wij mee met de grote gemeenten. Er is vanuit de organisatie veel interesse in trainees en er zijn veel trainees geïnteresseerd in Rijssen-Holten. Deze inzet draagt bij aan toekomstig personeel en versterkt onze arbeidsmarktpositie in de regio. Dit komt ten goede van de hele organisatie

Aanpassen gemeentehuis aan de eisen van de tijd

Omschrijving (toelichting)

We willen een aantrekkelijke werkgever blijven in de nieuwe werkelijkheid na Corona. In de Coronaperiode werden medewerkers gedwongen thuis te werken en dat blijkt na Corona een blijvende wens. Dat vraagt om een andere manier van werken. Enerzijds besteden we daarom aandacht aan gewenst gedrag en de afspraken die daarvoor nodig zijn. Anderzijds willen we dit faciliteren met techniek en de inrichting van het gemeentehuis.

Versterken werkgeversprofilering

Omschrijving (toelichting)

We willen een sterker 'merk' worden. Een werkgever waar iedereen in Overijssel (en daar buiten) graag een aantal jaren wil - komen en blijven - werken. Wat maakt ons als werkgever aantrekkelijk en uniek? Waar worden onze (nieuwe) medewerkers qua werk en (financiële) voorwaarden blij van? Hoe kunnen we hen binnen halen en meerjarig aan ons (blijven) binden? Vragen die in een krappere wordende arbeidsmarkt van groot belang zijn. Willen we over voldoende capaciteit blijven beschikken om onze ambities te kunnen realiseren dan zullen we ons als werkgever de komende jaren sterker moeten profileren, zullen we een 'merk' moeten worden waar iedereen bij wil horen. Hier zijn incidentele middelen voor nodig.

Verdere verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Omschrijving (toelichting)

Middels deze middelen willen we de gebouwen van de gemeente versneld verduurzamen en daardoor versneld het gasverbruik reduceren. Dit is een belangrijke stap richting de doelstellingen van het klimaatakkoord 2050. Voorgesteld wordt om deze bedragen te koppelen aan groot onderhoud van de gemeentelijk gebouwen. Toe te voegen aan de middelen voor gebouwenbeheer, die jaarlijks beschikbaar worden gesteld.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkeling

Doorontwikkeling Twentse Kracht

Twentse Kracht is een samenwerkingsplatform waarin de 14 Twentse gemeenten, samen met enkele andere overheidsorganisaties, samenwerken werken op het gebied van professionele en persoonlijke ontwikkeling van de Twentse ambtenaren en arbeidsmobiliteit. De doorontwikkeling betreft vernieuwing van de samenwerking waarin een opgavemodel wordt voorgesteld. Hier wordt de komende tijd aan gewerkt.

Acties

Doorontwikkeling Twentse Kracht

Omschrijving (toelichting)

In Twentse Kracht werken 22 overheidsorganisaties, waaronder de 14 Twente gemeenten, samen op het gebied van professionele en persoonlijke ontwikkeling en arbeidsmobiliteit. Het plan is om dit platform door te ontwikkelen. Het betreft vernieuwing van de samenwerking waarin een opgavemodel wordt voorgesteld. De komende tijd wordt gewerkt aan een implementatieplan.

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		343		976	1.286	1.798	810
Structureel		64		1.284	1.362	1.425	1.446
Bestaand beleid	3.296	4.158	4.591	3.897	3.904	3.904	3.904
Totaal lasten programma	3.296	4.565	4.591	6.157	6.552	7.127	6.160
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	753-	571-	752-	639-	639-	639-	639-
Totaal baten programma	753-	571-	752-	639-	639-	639-	639-
Saldo voor bestemming	2.543	3.994	3.839	5.518	5.913	6.488	5.521
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	2.870-	720-	2.612-	-	-	-	-
Storting reserve	930	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	603	3.274	1.227	5.518	5.913	6.488	5.521

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
100	Bestuursorganen	2.566.200	222.000-	2.344.200
102	Bestuursondersteuning raad	231.900	3.800-	228.100
150	Burgerzaken	1.017.800	388.300-	629.500
359	Invordering	81.000	25.000-	56.000
Totaal programma		3.896.900	639.100-	3.257.800

2. Jongeren en Onderwijs

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is een thuis voor onze jongeren. We willen voor alle jongeren een aantrekkelijke gemeente zijn, maar ook aandacht hebben voor jongeren met wie het (tijdelijk) niet zo goed gaat. Bij het sociale karakter van onze gemeente past dat de jeugd in zijn eigen sociale omgeving terecht kan met hulpvragen en voor het krijgen van onderwijs. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met het onderwijs, zorgaanbieders en jeugd- en jongerenwerk.

Een goede en betaalbare jeugdzorg

We zetten in op een regionale en lokale vertaling van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd om de kwaliteit van jeugdzorg goed en de kosten beheersbaar te houden. We blijven sterk inzetten op het gezin als liefdevolle basis, preventie en voorliggende voorzieningen: dit past bij de sterke sociale banden en modern noaberschap in onze samenleving. We willen op deze manier voorkomen dat (duurdere) individuele zorg nodig is. Waar maatwerk nodig blijkt, schakelen we snel en adequaat.

Een integrale en wijkgerichte aanpak.

Samenwerking tussen onderwijs, sport, jeugd- en jongerenwerk, politie, kerken, welzijnswerk en culturele instellingen is essentieel voor de gezondheid van onze jeugd. Als gemeente pakken we actiever de regie in deze samenwerking om een aanbod te creëren dat op de vraag is afgestemd. Deze integrale aanpak is nodig bij zowel voorliggende voorzieningen als individuele zorg. De regie vanuit de gemeente leidt dan wel tot extra inzet, maar verdient zich naar verwachting terug doordat de vraag en daarmee de kosten voor individuele zorg dalen. Daarnaast willen we experimenteren met een wijkgerichte aanpak bij opgaves die zich hiervoor lenen; bijvoorbeeld de maatschappelijke problematiek en veiligheid in wijk Plan Zuid.

Onderwijs: de start van een leven lang leren

School is de plek waar talenten tot bloei komen. Alle kinderen uit Rijssen-Holten verdienen een eerlijke kans om hun dromen werkelijkheid te laten worden. Een brede, vrije keuze van de school is hierbij ons uitgangspunt. We willen inzetten op 'thuisnabij' onderwijs en scholen de kans geven speciaal onderwijs aan te bieden. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen het bedrijfsleven en onderwijs, zodat opleidingen aansluiten bij de lokale vraag op de arbeidsmarkt. Ook steunen we initiatieven van onderwijsinstellingen in het onderwijsaanbod voor volwassenen en schoolverlaters.

Huisvesting van onderwijs

Goede onderwijshuisvesting met aandacht voor binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid is een kerntaak van ons als gemeente. We stimuleren dat schoolgebouwen multifunctioneel en slim worden ingezet. Daarnaast zetten we ons in voor nieuwbouw van De Waerdenborch op een geschikte locatie in Holten en benutten we kansen voor een goede herontwikkeling van het huidige terrein. Als er uit de samenleving een initiatief komt voor een basisschool in het Opbroek, staan we daarvoor open.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1	Startnotitie Centrum Jeugd en Gezin Herziening onderdeel Loes (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	c

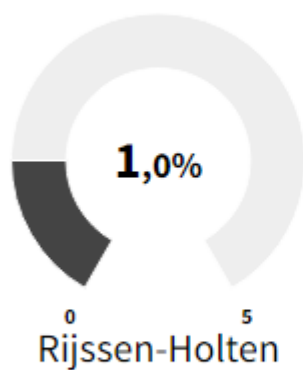

2	Realisatieplan Centrum Jeugd en Gezin (loket/lokaal) (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	c
3	Integraal Realisatie Programma Centrum Jeugd en Gezin (regionaal) (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	c
4	Startnotitie transitie jeugdzorg Twente (pdf)	2011	Geen herziening voorzien	r
5	Visienota Transformatie jeugdzorg Twente (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r
6	Nota "Samenwerken aan jeugdzorg in Twente" (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r
7	Nota "positionering regionale jeugdhulptaken" (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
8	Beleidsnota ' Op naar het nieuwe product VVE' (pdf)	2019	2023	r
9	Beleidsplan Jeugdzorg (pdf)	2017	Geen herziening voorzien	r
10	Adviesnota verslavingspreventie (pdf)	2019	2023	c
11	Visie jeugd- en jongerenwerk gemeente Rijssen-Holten 2020-2025 (pdf)	2020	2024	r
12	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (pdf)	2020	Periodiek	c

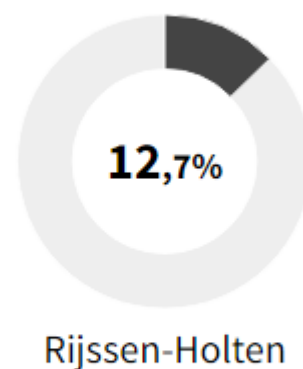
Verplichte beleidsindicatoren BBV

Voor meer informatie klik op de afbeelding of ga naar <https://rijssen-holten.incijfers.nl/>

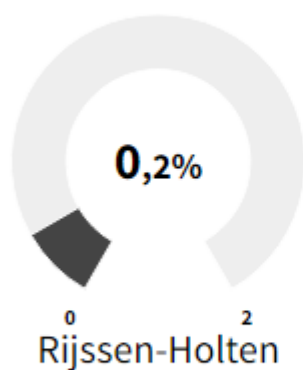
Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)

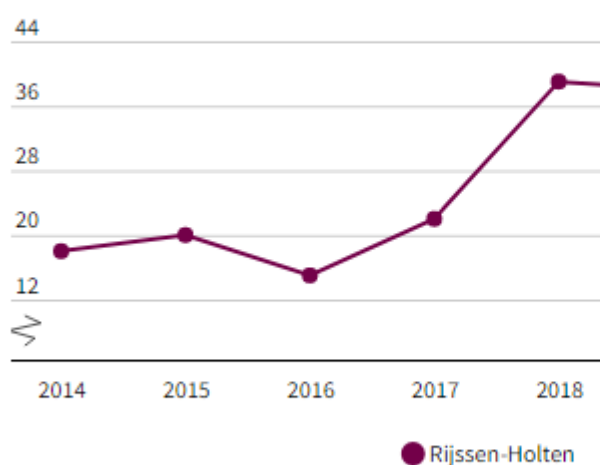
Jongeren met jeugdhulp (aandeel

Jongeren met jeugdreclassering (van 12 tot 23 jaar)

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

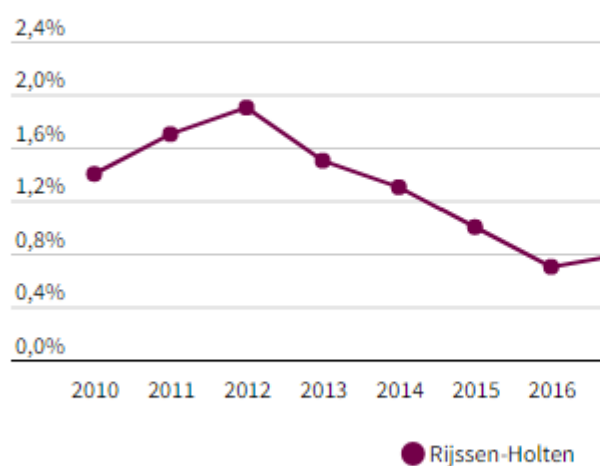
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

Rijssen-Holten

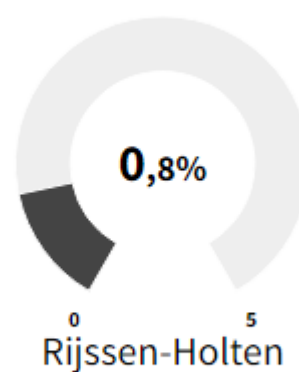
Nederland

19

Voortijdige schoolverlaters zonder (vsv-ers)

Voortijdige schoolverlaters zonder (vsv-ers)

Prioriteiten 2022

Nr.	Onderwerp	Voorstel 2023	Structureel /incidenteel
-----	-----------	---------------	-----------------------------

1	Uitbreiding Haarschool Holten	Omzetten tijdelijke in permanente huisvesting	13.000 str. 13.000 inc.
2	Realiseren Buurt-kindcentrum plan Zuid Rijssen	Met het KBC wordt aan de wijkgerichte aanpak in Plan Zuid een stevige basis gegeven	26.000 str. 55.000 inc.l

Doelstellingen programma 2

Prioriteiten

Acties

Uitbreiding Haarschool Holten

Omschrijving (toelichting)

De school beschikt over een gebouw uit 2017 met een bvo van 1130 m2. Het college heeft op 29 juni 2021 besloten de Haarschool Holten tijdelijk te voorzien in 2 volwaardige noodlokalen inclusief sanitaire voorzieningen. Uit de laatste leerlingenprognoses blijkt dat het voorzien in de voorziening (door een snelle groei van leerlingen) terecht is geweest. Voor het onderwijshuisvestingprogramma 2023 heeft het schoolbestuur een aanvraag om uitbreiding van het huidige schoolgebouw ingediend. Geadviseerd wordt in te stemmen met de aanvraag om uitbreiding (schooljaar 2023-2024).

Realiseren Buurt-kindcentrum voor Plan Zuid

Omschrijving (toelichting)

Het BKC versterkt in Plan Zuid de sociale basis en pedagogische omgeving en faciliteert laagdrempelige ondersteuning vanuit voorliggende voorzieningen. Het maatschappelijk effect is verbetering van welzijn, gelijke kansen, sociale-veiligheid en participatie. Het gewenst effect wordt o.a. gemeten door het gebruik van maatwerkvoorzieningen te volgen. Doelstelling is dat deze in vier jaar tijd naar het gemiddelde gaat van onze gemeente.

Doelstellingen programma 2

Actuele ontwikkelingen

Acties

Vervangende nieuwbouw Waardenborch

Omschrijving (toelichting)

Als onderdeel van het vastgesteld IHP 2020-2035 staat onder voorbehoud een voorlopige nieuwbouw / renovatie van De Waardenborch in 2024 gepland voor het oudste gebouwdeel uit 1964. Dit voorbehoud is gemaakt omdat er eerst duidelijkheid moet komen over de volledige huisvestingsbehoefte van de school. Na een eerste haalbaarheidsonderzoek (initiatieffase) heeft een vervolg onderzoek plaatsgevonden. De resultaten zijn met de gemeenteraad gedeeld. Om het vervolgonderzoek te complementeren zal nog een onderzoek worden verricht naar andere potentiële locaties voor het kunnen realiseren van een nieuwe Waardenborch. Om hier op te anticiperen is in de meerjarenbegroting per 2022 een incidenteel bedrag van € 5 ton opgenomen en zijn er per 2024 € 1 ton en in 2025 ook nog eens € 1 ton structureel opgenomen. Omdat deze bedragen bij lange na niet toereikend zijn, wordt voorgesteld per 2025 en ook per 2026 structureel € 4,5 ton op te voeren. (Rente 2,5%).

Extra meters vervangende nieuwbouw Haarschool Rijssen

Omschrijving (toelichting)

De school beschikt nu over 10 permanente lokalen en staat voor het jaar 2024-2025 op de rol voor vervangende nieuwbouw, waarbij uitgangspunt is een gebouw voor 9 groepen. Het schoolbestuur heeft een aanvraag ingediend voor vervangende nieuwbouw op de huidige locatie. Het schoolbestuur verzoekt daarbij om een krediet beschikbaar te stellen voor een 10-groepsschool. De reden hiervoor betreft : a. het kunnen opvangen van een verwachte groei van de school door leerlingen uit de wijk Opbroek, b. sluiting van basisschool De Ronde Maat (schooljaar 2031-2032) en c. de plannen voor het kunnen bieden van onderwijs aan een 4e zorggroep (kleuters). De totale kosten voor een 9 groepsschool zijn voorlopig gereserveerd en geraamd op ongeveer € 3,7 miljoen (€ 3,2 miljoen en € 500.000 incidenteel). Op basis van het prijspeil 2022 en de extra groep dient dit bedrag aangepast te worden naar € 4,15 miljoen (€ 3,65 miljoen en € 500.000 incidenteel).

Vervangende nieuwbouw gymzaal Huttenwal in Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Voor 2024 staat de vervangende nieuwbouw van de Haarschool in Rijssen gepland. Voor het bewegingsonderwijs maakt deze school en ook de Wilhelminaschool, de gymnastiekverenigingen DOS, VEK en Dik en Dun, de tafeltennis vereniging Rijssen en Karate Brouwer gebruik van gymlokaal de Huttenwal aan de Haarszijde. Dit gymlokaal is gebouwd in 1978 (44 jaar oud). Op basis van meerdere geconstateerde knelpunten in en aan het gebouw (zie capaciteitsonderzoek binnensport van 2017) wordt geadviseerd dit te vervangen voor nieuwbouw. Het college heeft op 15 februari 2022 besloten dat er een integrale stedenbouwkundige visie Haarszijde/hoek Huttenwal wordt opgesteld. Dat is inmiddels gebeurd. Vervangende nieuwbouw van het gymlokaal de Huttenwal maakt onderdeel uit van deze opdracht. De investering is €1.400.000 en de incidentele kosten een €100.000 voor het verwijderen van asbest en het slopen van het pand.

Hervorming in de jeugdzorg

Omschrijving (toelichting)

Op 13 mei 2022 heeft de staatssecretaris een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met betrekking tot (vergaande) hervormingen binnen de jeugdzorg. Deze zien niet alleen op inhoudelijke wijzigingen, maar gaan bijvoorbeeld ook over meer samenhang in bestuurlijke en financiële verhoudingen en normen voor reële tarieven.

Hervormingsagenda: Er wordt momenteel gewerkt aan een Hervormingsagenda die voortvloeit uit de bestuurlijke afspraken die de VNG en het rijk op 2 juni 2021 over de jeugdhulp hebben gemaakt. De Hervormingsagenda heeft twee doelen, namelijk het verbeteren van kwaliteit en passende zorg voor kinderen en gezinnen en het op lange termijn betaalbaar houden van het stelsel. Er worden tussen Rijk en gemeenten o.a. afspraken gemaakt over:

- Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
- Meerjarig financieel kader

Uitwerking Regiovisie Jeugd

Omschrijving (toelichting)

De Regiovisie Jeugd wordt langs twee sporen verder uitgewerkt, te weten inkoop jeugdhulp en Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente. Er wordt een nieuwe inkoop jeugdhulp per 1 januari 2025 voorbereid, waarbij onze verwachting is dat deze nieuwe inkoop financiële consequenties gaat hebben. In de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente worden de acht leidende principes uit de Regiovisie verder uitgewerkt. Deze uitwerking heeft mogelijk ook financiële gevolgen.

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		250		68	660	48	48
Structureel		67		39	324	874	1.324
Bestaand beleid	22.355	17.156	18.123	18.116	18.116	18.116	18.116
Totaal lasten programma	22.355	17.473	18.123	18.223	19.100	19.038	19.488
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	2.717-	688-	998-	817-	817-	817-	817-
Totaal baten programma	2.717-	688-	998-	817-	817-	817-	817-
Saldo voor bestemming	19.638	16.785	17.125	17.406	18.283	18.221	18.671
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	200-	-	34-	-	-	-	-
Storting reserve	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	19.438	16.785	17.091	17.406	18.283	18.221	18.671

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
300	Gemeenschappelijke baten en lasten	2.471.000	643.300-	1.827.700
301	Openbaar basisonderwijs	236.900	38.000-	198.900
302	Regulier basisonderwijs	927.400	42.500-	884.900
303	Openb voortgezet onderwijs	250.700	-	250.700
304	Bijzonder voortgezet onderwijs	609.500	-	609.500
501	Kinderopvang	244.400	5.000-	239.400
502	Jeugdbeleid	13.376.000	88.400-	13.287.600
Totaal programma		18.115.900	817.200-	17.298.700

3. Samen Zorgen

Coalitieakkoord 2022-2026

In Rijssen-Holten hebben we oog voor elkaar. Gezondheid, eigen regie over je zorg en meedoen in de maatschappij is voor iedereen belangrijk. Wij bieden hulp en zorg aan inwoners die dit nodig hebben en koesteren ons modern noaberschap. Dit doen we door te werken aan een sociale, inclusieve samenleving waarbij welzijnswerk, jongerenwerk, gezondheid, vrijwilligers en mantelzorgers een belangrijke rol spelen.

Preventie

Gezondheid gaat allang niet meer alleen over ziekte en zorg, maar steeds meer over leefstijl en welzijn. Samen met het onderwijs, sportverenigingen, werkgevers en zorgpartners pakken we het preventieakkoord actief op en zetten we stappen op het gebied van preventie en gezonde levensstijl. Dit vraagt een brede aanpak met aandacht voor voeding, sport en bewegen, overgewicht, eenzaamheid, mentale weerbaarheid, roken, alcohol en ruimtelijke inrichting.

Menselijke maat

We gaan verder met de transformatie in het sociaal domein door in te zetten op preventie, laagdrempelige en collectieve voorzieningen en het mobiliseren van de kracht uit de samenleving. Wettelijke en budgettaire grenzen tussen de verschillende domeinen of organisaties mogen niet belemmerend werken in het toekennen van zorg die inwoners nodig hebben. Dit vraagt een manier van denken die niet gaat over regels, indicaties of beleid, maar oog heeft voor de menselijke maat, voor de persoon over wie het gaat.

Iedereen doet mee

Alle inwoners van Rijssen-Holten zijn ons even veel waard: iedereen mag er zijn en doet mee. Voor discriminatie en racisme in welke vorm dan ook is geen plek in onze gemeente. We werken aan de brede toegankelijkheid van de gemeente voor mensen met een beperking, hebben oog voor laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. We werken in de praktijk samen met maatschappelijke partners om inclusiviteit te bevorderen.

Een thuis voor iedereen

We voelen een verantwoordelijkheid om een fijn en veilig thuis te zijn voor nieuwkomers. Integratie is daarbij geen keuze, maar een morele verplichting. We willen dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.

Modern noaberschap

We koesteren ons modern noaberschap en maken gebruik van de kracht in onze buurten en wijken. Dit betekent dat we niet doorslaan in individualisering en specialisatie, maar inzetten op vroeger vanzelfsprekende onderlinge hulp. De ondersteuning van onze mantelzorgers en vrijwilligers is hierbij van groot belang. We versterken de inzet op wijk- en buurtniveau en gebruiken actief data om gericht te zien op welke plekken deze inzet bijdraagt. Dit doen we door breed de samenwerking te zoeken met welzijnspartners, maar ook met onder andere woningcorporaties.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

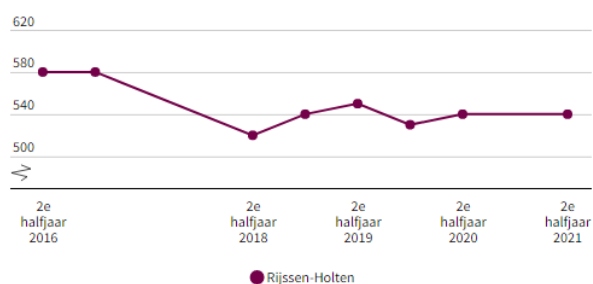
Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Nota vrijwilligerswerk Rijssen-Holten 2011-2014 (pdf)	2011	Eind 2022	r

2	Visiedocument 'Cliëntondersteuning in Rijssen-Holten' (pdf)	2015	Geen herziening voorzien	r
3	Actieplan Mantelzorg 2017-2018 (pdf)	2016	Eind 2022	r
4	Koersdocument transformatie in het sociaal domein (voorstel bezuinigingen) (pdf)	2016	Eind 2022/begin 2023	r
5	Nota Publieke gezondheid (pdf)	2017	Evaluatie eind 2022	r
6	Integratienota blijven = meedoen 2017-2019 (pdf)	2017	Wordt meegenomen met de implementatie Wet Inburgering	r
7	Beleidsplan Jeugdhulp en Wmo 2017 (pdf)	2017	Geen herziening voorzien	r
8	Startdocument integrale toegang (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	c
9	Nota/actieplan een tegen eenzaamheid Rijssen-Holten (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	c

Verplichte beleidsindicator BBV

Voor meer informatie klik op de afbeelding of ga naar <https://rijssen-holten.incijfers.nl/>

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
per 10.000 inwoners

Bron: CBS MSD WMO | H2 2016 - H2 2021

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
per 10.000 inwoners

Bron: CBS MSD WMO | H2 2021

Prioriteiten 2023

Nr.	Onderwerp	Voorstel 2023	Structureel/Incidenteel
-----	-----------	---------------	-------------------------

1	Laaggeletterdheid	Implementatie invoeringsplan laaggeletterdheid	75.000 inc.
2	Ondersteuning en waardering vrijwilligers	Stimulering vrijwilligers en mantelzorgers	20.000 str.
3	Buurtkracht	Structurele inbedding van Buurtkracht	100.000 str.
4	Versterking gezonde levensstijl	Verbinding lokaal sportakkoord en lokaal preventieakkoord	40.000 str.
5	Positieve gezondheid	Inspiratie en deskundigheidsbevordering positieve gezondheid	25.000 inc.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Opstellen en implementeren uitvoeringsplan laaggeletterdheid

Omschrijving (toelichting)

Om mee te kunnen doen in de samenleving en om duurzaam inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt moeten mensen beschikken over voldoende beheersing van taal, rekenen en basale digitale vaardigheden. Het Uitvoeringsplan Laaggeletterdheid beschrijft de acties voor de komende jaren. Voor de implementatie van dit plan (o.a. inzet Taalmeter of vergelijkbaar instrument, voorlichting en training medewerkers, versterking Taalpunt, voldoende/passend aanbod etc.) zijn extra middelen nodig. Naast deze scan verkennen we landelijke en provinciale subsidiemogelijkheden t.b.v. implementatie van de acties in het uitvoeringsplan.

Stimulering vrijwilligers en mantelzorgers

Omschrijving (toelichting)

Door de veranderingen in het sociaal domein en de samenleving gaan vrijwilligers en mantelzorgers een steeds belangrijkere rol spelen. Het is belangrijk dat mensen zich in (blijven) zetten als mantelzorger en vrijwilliger. De beleidsnota 'Vrijwilligers- en mantelzorgbeleid Rijssen-Holten' (wordt binnenkort ter vaststelling voorgelegd) is bedoeld om het vrijwilligerswerk in de gemeente te stimuleren en de lokale vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen en waarderen. Om de doelstellingen uit te beleidsnota te realiseren moeten verschillende instrumenten worden ingezet. Wij willen bereiken dat het vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd en de vrijwilligers worden gewaardeerd.

Structurele inbedding van Buurtkracht

Omschrijving (toelichting)

Zoals ook in het coalitieakkoord is opgenomen: willen we gebruik maken van de kracht in onze buurten en wijken. Inzet van Buurtkracht (nu nog in 6 wijken) zorgt voor vergroting zelfredzaamheid en sociale cohesie, meer participatie in de samenleving en stimulering van een betere afstemming en samenwerking van professionals in de wijken. Hierdoor wordt minder beroep gedaan op (dure) zorg/maatwerkvoorzieningen. We versterken de inzet op wijk- en buurtniveau door breed de samenwerking te zoeken met welzijns- en zorgpartners, maar ook met onder andere

woningcorporaties, het onderwijs en het diaconaal netwerk. Doelstelling/speerpunten Buurtkracht is gericht op Participatie, Gezondheid en Eenzaamheid.

Verbinding lokaal sportakkoord en lokaal preventieakkoord

Omschrijving (toelichting)

Coronatijd heeft laten zien dat gezond zijn en je gezond voelen van het allergrootste belang is. Publieke gezondheid en sport kunnen hieraan een enorme bijdrage leveren doordat daar ingezet wordt op een actieve gezonde leefstijl. Het is tevens middel om te voorkomen dat inwoners in zwaardere zorg komen. Een structurele bijdrage kan geleverd worden vanuit verbinding van het LSA (sport en bewegen) en het LPA (roken/alcohol/overgewicht/Kansrijke start) omdat het gaat om dezelfde doelgroep; mn jongeren, maar ook volwassenen en ouderen. Verbinding betekent versterking. Wij ontvangen voor het LSA (periode 2020-2022) en het LPA (periode 2022-2023) elk incidenteel € 20.000,- per jaar van VWS voor materiele kosten. Om de actieve gezonde levensstijl structureel te borgen is het noodzakelijk te kunnen beschikken over structurele middelen. Voor de uitvoering van beide akkoorden is € 40.000,- noodzakelijk.

Inspiratie en deskundigheidsbevordering positieve gezondheid

Omschrijving (toelichting)

Positieve Gezondheid is een nieuwe kijk op gezondheid. Positieve gezondheid is een gedachtengoed met een bredere kijk op gezondheid en de aandacht voor eigen regie, veerkracht en een betekenisvol leven. Dit gedachtengoed gaat ons helpen om ons gezondheidsbeleid met als speerpunt preventie vorm te geven, maatwerk te leveren en de inwoner regie te geven over zijn/haar gezondheid. Positieve gezondheid is opgenomen in de nota publieke gezondheid echter het is geen trucje. Een andere manier van kijken naar gezondheid vraagt om een cultuurverandering. Niet alleen binnen onze organisatie maar ook bij onze maatschappelijke partners en inwoners. Inspireren en leren van regio's en gemeenten is nodig om het gesprek hierover intern, met maatschappelijke partners en met inwoners aan te gaan. Dit is om de cultuurverandering op gang te brengen.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Personeelstekorten in de zorg

Omschrijving (toelichting)

We zien op diverse onderdelen in de zorg personeelstekorten ontstaan. Dit leidt soms tot langere wachttijden voordat inwoners daadwerkelijk ondersteuning en zorg krijgen. In sommige situaties kan dit leiden tot een grotere zorgvraag. Het personeelstekort laat zich ook steeds meer gelden bij de huishoudelijke ondersteuning. Nieuwe instroom is nog amper mogelijk. Dit is een regionaal (en zelfs landelijk) beeld. We zoeken samen met de aanbieders naar creatieve oplossingen.

Het kabinet is bezig het aanpassen van de eigenbijdrage regeling Wmo. Deze wordt voor de huishoudelijke hulp weer inkomensafhankelijk, zo is het plan.

Moeilijke doorstroming op woningmarkt

Omschrijving (toelichting)

De woningmarkt zit lokaal behoorlijk op slot. Dit betekent dat inwoners moeilijk kunnen doorstromen naar een geschikte woning en dat mensen dus langer in een niet of minder geschikte woning (moeten) blijven wonen. Hierdoor neemt de vraag naar trapliften en woningaanpassingen toe.

We zien door het langer zelfstandig thuis wonen de vraag naar respijtzorg toenemen. Er is een tekort aan tijdelijke

plekken. Via o.a. de Twentse Koers proberen we naar oplossingen te zoeken. De druk op mantelzorgers wordt steeds groter en daarmee het belang van goede mantelzorgondersteuning.

Inkoop zorg

Omschrijving (toelichting)

De contracten voor dagbesteding, ambulante begeleiding en (kortdurend) verblijf zijn verlengd tot 2025. Dit was de maximale verlengingsmogelijkheid. De voorbereidingen voor een nieuwe inkoop worden opgestart. De vraag die zich hierbij voor doet is of we weer gezamenlijk gaan inkopen met jeugdhulp en in welk (samenwerkings)verband we gaan inkopen. Een deel van de Twentse gemeenten lijkt naar een meer lokale inkoop/aanpak te koersen.

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		75		100	100	75	75
Structureel		200		160	160	160	160
Bestaand beleid	12.508	12.188	14.793	14.243	14.243	14.243	14.243
Totaal lasten programma	12.508	12.463	14.793	14.503	14.503	14.478	14.478
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	994-	383-	1.601-	491-	491-	491-	491-
Totaal baten programma	994-	383-	1.601-	491-	491-	491-	491-
Saldo voor bestemming	11.514	12.080	13.192	14.012	14.012	13.987	13.987
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	-	-	-	-	-	-	-
Storting reserve	55	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	11.569	12.080	13.192	14.012	14.012	13.987	13.987

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
500	Maatschappelijke dienstverlening	1.433.300	120.500-	1.312.800
503	Ouderenzorg	185.700	-	185.700
504	Minderheden	198.900	-	198.900
509	Gezondheidszorg	2.233.000	28.300-	2.204.700
511	VWMO	5.344.800	222.500-	5.122.300
512	VWMO (3 d's)	4.846.800	119.500-	4.727.300
Totaal programma		14.242.500	490.800-	13.751.700

4. Cultuur en Sport

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten heeft een rijke cultuur, veel sportverenigingen en inwoners die los van verenigingen met plezier bewegen. Sport en cultuur zijn onmisbaar voor een gezonde maatschappij, deelname aan de samenleving en onderlinge verbondenheid. Ontspanning en rust zijn belangrijk in onze drukke samenleving, omdat het plezier en saamhorigheid geeft. Sport en cultuur zijn daarnaast belangrijke voorliggende voorzieningen die kunnen voorkomen dat onze inwoners meer zorg en ondersteuning nodig hebben.

Cultuur

Cultuur zegt iets over de geschiedenis, de identiteit en de toekomst van Rijssen-Holten. Samen met partners gaan we aan de slag met een visie op cultuur waarin aandacht is voor verschillende initiatieven en partijen, cultuureducatie en het belang van ons cultuur-historisch erfgoed. We houden hierbij de subsidiestromen in de gaten en ondersteunen verenigingen bij aanvragen als dit nodig is. De bibliotheken in Rijssen-Holten hebben niet slechts een klassieke uitleenfunctie, maar een brede maatschappelijke functie waarbij lezen, leren, ontmoeten en verblijven centraal staan. Samenwerking met het onderwijs of zorgpartners is hierin dan ook belangrijk. We vinden het essentieel dat onze gemeente een breed en toegankelijk muziekonderwijs heeft en stimuleren een actieve samenwerking tussen verschillende aanbieders. Ook willen we een versnelde uitvoering van het masterplan Oosterhof.

Sport en bewegen

Bewegen en sporten is van levensbelang en gaat verder dan sporten in competitief of verenigingsverband. Plezier in sporten is een doel op zich en verenigingen maken dit mogelijk. Samen met lokale partners en verenigingen pakken we het preventie- en het sportakkoord stevig op. We zorgen ervoor dat de basisvoorzieningen op orde zijn en hebben aandacht voor de inrichting van onze openbare ruimte om bewegen en sporten te bevorderen. We vinden het belangrijk dat alle kinderen in Rijssen-Holten kunnen zwemmen.

Daarom krijgen kinderen die met hun ouders gaan zwemmen tegen gereduceerd tarief toegang tot onze baden.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de culturele activiteiten in Rijssen-Holten. Ze geven kleur aan onze kernen en trekken bezoekers die niet uit onze gemeente komen. Daarbij hebben we oog voor de belangen van omwonenden die overlast kunnen ervaren van deze evenementen. We willen een herziening van het evenementenbeleid met duidelijke afspraken op het gebied van afval, duurzaamheid, veiligheid, geluid, volksgezondheid en toegankelijkheid. De aanvraag van een evenement maken we zo makkelijk mogelijk voor organisatoren door hen te ondersteunen als dit nodig is.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Nr.	Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door College (c) of Raad (r)
1	Algemene subsidieverordening gemeente Rijssen-Holten 2016 (HTML)	2016	Geen herziening voorzien	r
2	Cultuurnota 2014-2017 (pdf)	2014	2023	r
3	Erfgoednota (pdf) Bijlage – lijst beschermde	2015	Eind 2022	r

gemeentelijke monumenten (pdf)
Bijlage – lijst rijksbeschermd
monumenten (pdf)

4	Sportvisie 2020 (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	r
5	Lokaal sportakkoord Rijssen-Holten (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	c

Verplichte BBV indicatoren

Geen verplichte BBV indicatoren

Prioriteiten 2023

Nr.	Onderwerp	Voorstel 2023	Structureel/Incidenteel
1	MJOP sportvelden	Voldoende middelen voor onderhoud	465.000 inc.
2	Vervangen toplaag en drainage kunstgrasveld 5 Excelsior	Versleten toplaag vervangen en drainage aanbrengen	34.000 str.
3	Digitaal sleutelbeheer buitenlocaties	Digitaal sleutelbeheer organiseren op de binnensportlocaties	7.000 str.
4	Cultuureducatie	Structureel maken van budget voor cultuureducatie	13.000 str.
5	Versnelde uitvoering van het Masterplan Oosterhof	Herinrichting Groeneweg Herinrichting Kasteellaan Herinrichting Oosterhofweg	1.000 str. 1.000 str. 1.000 str.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

MJOP sportvelden

Omschrijving (toelichting)

In het vorige coalitieakkoord is voorgesteld om een langetermijnplanning op te stellen voor sportaccommodaties. In 2018 is daarom (door ASC Sports & Water) een onderzoek gedaan en een integraal beheersplan en langetermijnplanning gemaakt voor de sportvelden in de gemeente Rijssen-Holten. Beoogd wordt om de noodzakelijke middelen voor het noodzakelijke onderhoud voor de komende jaren beschikbaar te hebben. Vorig jaar is een scan ingediend maar slechts gedeeltelijk gehonoreerd, vandaar dat we ook voor 2023 achterstallige middelen van 2022 aanvragen.

Vervangen toplaag en drainage kunstgrasveld 5 Excelsior

Omschrijving (toelichting)

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat aangegeven dat wij er als gemeente voor zorgen de basisvoorzieningen voor de sport op orde zijn. Dit betekent dat wij de sportaccommodaties kwalitatief op een goed niveau willen houden. Door vervanging van de toplaag van veld 5 bij Excelsior '31 en het aanleggen van drainage wordt de kwaliteit voor de toekomst gewaarborgd. Praktijk leert dat de kunstgrasvoetbalvelden op de gemeentelijke sportaccommodaties bijzonder intensief gebruikt worden waardoor de toplaag eerder aan slijtage onderhevig is. Dit geldt ook voor veld 5 van Excelsior '3. Dit veld is ruim 10 jaar geleden aangelegd en de toplaag is in kwalitatieve zin aan het eind van haar latijn. Verder is de afwatering niet goed. Gelet hierop is het noodzakelijk de toplaag in 2023 te vervangen en ook drainage aan te brengen. Als afschrijvingstermijn (annuïtair) gaan wij uit van 10 jaar.

Digitaal sleutelbeheer buitenlocaties

Omschrijving (toelichting)

We gaan digitaal sleutelbeheer organiseren op alle binnensportaccommodaties m.b.v. onze nieuwe software Dataduiker. Daardoor scheppen we ruimte voor een efficiëntere inzet van personeel om het tekort op het inhuurbudget binnen Team FA te verkleinen (voorkomen van een structurele ophoging van ons inhuurbudget). En we zorgen ook voor meer werkplezier doordat we kunnen toewerken naar een planbare organisatie.

Cultuureducatie

Omschrijving (toelichting)

Goed cultuuronderwijs levert een essentiële bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen, draagt bij aan het leerproces, stimuleert creativiteit en leert kinderen kijken, luisteren, reflecteren. Sinds 2017 wordt daarom in alle basisscholen in Rijssen-Holten deelgenomen aan het programma CaB van de Provincie. De gemeente kan subsidie aanvragen bij de Provincie steeds in periodes van 4 jaar. Voor 2021-2024 is een bedrag van € 4,- per leerling per jaar toegekend, onder voorwaarde dat ook de scholen (€ 7,50) en de gemeente (€ 3,-) bijdragen. Het gemeentelijk budget ad € 12.600,- is tot en met 2024 incidenteel opgenomen in de begroting. Bekend is dat de Provincie voor 2025 en verder CaB voortzet. Gezien het belang dat college en gemeenteraad hechten aan cultuureducatie inclusief erfgoed voor leerlingen in het basisonderwijs, is het zeer gewenst dat het gemeentelijk budget vanaf 2023 structureel beschikbaar is.

Versnelde uitvoering Masterplan Oosterhof

Omschrijving (toelichting)

In de komende jaren worden verschillende maatregelen genomen. Voor 2023 zijn nu de navolgende gepland:

Herinrichting Kasteellaan

Herinrichting van de Kasteellaan waarbij de verhardingen, bestaande uit asfalt en betonklinkers, worden vervangen door gebakken klinkers. Dit met behoud van de bomen en maatregelen om de laanstructuur herkenbaarder te maken zoals de beplantingen onder de laan verwijderen. Daardoor worden de visuele binding met omliggende weides hersteld. De huidige straatverlichting worden vervangen door klasieke armaturen passend bij een landgoed.

Herinrichting Oosterhofweg (vanaf Albertsdijk tot aan weth. H.h. Korteboslaan)

De Oosterhofweg wordt heringericht tot laan passend bij dit landgoed. Deze ambitie staat in het inrichtingsplan De Oosterhof (onderdeel van het masterplan) dat de gemeenteraad als beleidsdocument heeft aangenomen in september van 2019. De verhardingen, bestaande uit asfalt en betonklinkers, worden vervangen door gebakken klinkers. Dit met behoud van de bomen en daar waar mogelijk aanplanten van bomen om de laanstructuur herkenbaarder te maken. De huidige straatverlichting worden vervangen door klassieke armaturen passend bij een landgoed.

Herinrichting Groeneweg

Herinrichting van de Groeneweg waarbij de verhardingen, bestaande uit asfalt, betonklinkers en puinverharding, worden vervangen door gebakken klinkers. Daar waar mogelijk aanplanten van bomen om de Groeneweg een laanstructuur te geven zoals de overige wegen van het landgoed. De huidige straatverlichting worden vervangen door klasieke armaturen passen bij een landgoed.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkeling

Acties

Sport en bewegen in de openbare ruimte

Omschrijving (toelichting)

Aanvullend op de speelvisie en het uitvoeringsprogramma van de speelvisie wordt er breder gekeken naar de mogelijkheden om ook voor andere doelgroepen zoals jongeren meer mogelijkheden te creëren voor sport en beweging in de openbare ruimte, bijvoorbeeld trapveldjes, fitnessstoestellen etc. Concreet wordt er al aan initiatieven gewerkt om het speelveld aan de Schoolstraat in Rijssen (tussen Pius en de Klim Opschool te upgraden maar ook willen wij kijken naar de overige speelvelden in onze gemeente. Om in kaart te brengen welke behoeftes er zijn onder de verschillende doelgroepen worden financiële middelen gevraagd om een bureau hier in 2024 onderzoek naar te laten doen en op basis van de uitkomsten een uitvoeringsprogramma te (laten) maken, dus onderzoek en uitvoeringsprogramma.

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		46		465	54	66	214
Structureel				67	412	412	412
Bestaand beleid	8.816	7.949	10.132	8.710	8.710	8.710	8.710
Totaal lasten programma	8.816	7.995	10.132	9.242	9.176	9.188	9.336
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	2.917-	2.540-	3.493-	2.731-	2.731-	2.731-	2.731-
Totaal baten programma	2.917-	2.540-	3.493-	2.731-	2.731-	2.731-	2.731-
Saldo voor bestemming	5.899	5.455	6.639	6.511	6.445	6.457	6.605
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	446-	-	77-	-	-	-	-
Storting reserve	285	51	51	51	51	51	51
Saldo na bestemming	5.738	5.506	6.613	6.562	6.496	6.508	6.656

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
200	Bibliotheek	882.300	-	882.300
201	Culturele activiteiten	1.246.800	429.300-	817.500
202	Landgoed de Oosterhof	12.300	1.000-	11.300
203	Muziekonderwijs	437.100	52.000-	385.100
204	Oudheidkunde en musea	424.200	8.100-	416.100
206	Sport	4.311.700	1.636.500-	2.675.200
306	Nieuwe wet inburgering	151.900	-	151.900
452	Lijkbezorging	557.300	603.700-	46.400-
505	Maatschappelijk werk	572.500	-	572.500
507	Vrijwilligersbeleid	165.300	-	165.300
Totaal programma		8.761.400	2.730.600-	6.030.800

5. Ondernemen en Werk

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is een ondernemende gemeente. Onze ondernemers spelen een essentiële rol in de lokale economie, zorgen voor de werkgelegenheid en bevorderen daarmee de vitaliteit van Rijssen-Holten. We willen een MKB-vriendelijk klimaat, met ruimte voor ondernemerschap en aandacht voor duurzaam ondernemen. Dit vraagt een balans tussen economische groei en leefomgeving. Goed samenspel tussen de gemeente en ondernemers en een proactieve opstelling is hierbij belangrijk. Ook in de uitvoering van de participatiewet werken we nauw samen met ons lokale bedrijfsleven en onderwijspartners.

Levendige centra

Een levendig en aantrekkelijk centrum is van groot belang voor onze inwoners en is een visitekaartje voor bezoekers van buitenaf. We gaan voor compacte en levendige centra in onze kernen en een goed vestigingsklimaat. Leegstand gaan we tegen door creativiteit te stimuleren en ruimte te geven voor andere functies. De winkels in Rijssen blijven dicht op zondag, met respect voor de identiteit van deze kern.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Rijssen-Holten zijn dé plek waar ondernemers elkaar ontmoeten, banen worden gecreëerd en werknemers de hele dag werken. Naast de in gang gezette uitbreidingen gaan we aan de slag met de herstructurering van bedrijventerreinen om tegemoet te komen aan veranderende behoeftes van bedrijven aan ruimte. We sturen hierbij actief op functies op een passende plek. Samen met ondernemers bekijken we hoe we op bestaande terreinen creatief ruimte en banen kunnen creëren. We zetten in op duurzame groei, lokale werkgelegenheid en meer diversiteit in bedrijfstakken.

Grenzen aan onze groei?

De arbeidsmarkt en onze lokale ambitie vragen om groei, maar we zijn ons ervan bewust dat groei ook grenzen heeft. We maken daarom een langetermijnvisie op het gebruik van ruimte, waarin zowel ruimtelijke als sociale aspecten worden afgewogen.

Vitaal buitengebied

Rijssen-Holten heeft een vitaal buitengebied en een sterke agrarische sector. De ontwikkelingen die op deze sector afkomen zijn uitdagend. Agrarische bedrijven moeten zich kunnen ontwikkelen om levensvatbaar te blijven, passend bij het karakter en de schaal van ons landschap. Tegelijkertijd is in het buitengebied ook ruimte voor bijvoorbeeld toerisme, verkoop van streekproducten en zorg als nevenfunctie bij agrarische bedrijven. De gemeente stimuleert deze extra of nieuwe functies. De ondersteuning van een gebiedscoördinator zetten we de komende periode voort.

Arbeidsmigranten

In Rijssen-Holten werken arbeidsmigranten die bijdragen aan onze lokale economie. Op het gebied van de huisvesting van arbeidsmigranten staan we open voor initiatieven uit het bedrijfsleven en maken we heldere afspraken. Daarbij stellen wij als gemeente duidelijke kaders en randvoorwaarden over waar, wanneer en hoe arbeidsmigranten worden gehuisvest.

Armoede

Helaas zijn er ook in Rijssen-Holten inwoners die leven in armoede. Dit uit zich in (zeer) beperkte financiële middelen of sociale uitsluiting, maar ook in gezondheidsproblematiek of kansenongelijkheid. We hebben oog voor deze verschillende vormen van armoede en de schaamte die dit met zich meebrengt. Samen met partners zetten we ons in om armoede zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast hebben we gemeentelijke armoederegelingen die de noodzakelijke financiële ondersteuning bieden. We zorgen dat we deze actief onder de aandacht brengen.

Strategische visie 2010-2030, versie 2020/2021 (pdf)

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

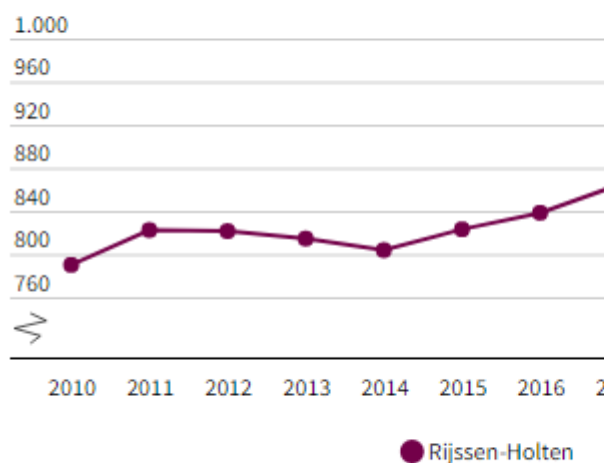
beleidsstuk	jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Structuurvisie centrum Holten (pdf)	2006	Gaat op in Omgevingsvisie	r
2. Detailhandel op het bedrijventerrein (pdf)	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r
3. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025) (pdf)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r
4. Inrichting en organisatieplan lokale uitvoering Wsw en re-integratie (pdf)	2020	Gaat op in Omgevingsvisie	c
5. Beleidsplan armoede en schulden	2022	Geen herziening voorzien	r

Verplichte beleidsindicatoren BBV

Voor meer informatie klik op de afbeelding of ga naar <https://rijssen-holten.incijfers.nl/>

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

B

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

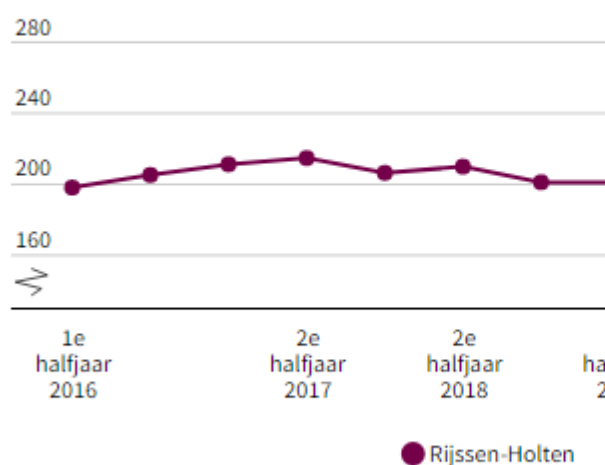
Rijssen-Holten

Nederland

Personen met een bijstandsuitker per 10.000 inwoners

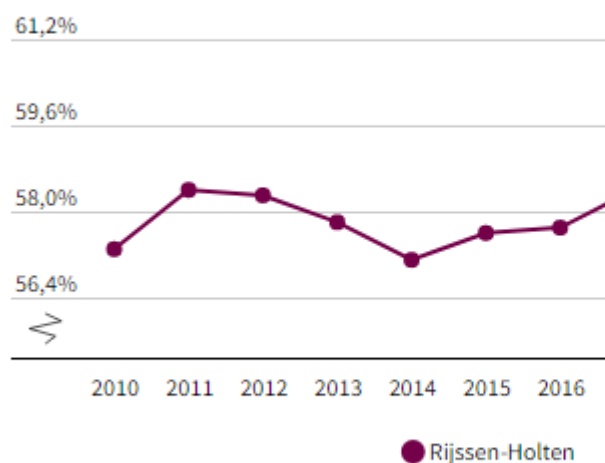
Personen met een bijstandsuitker per 10.000 inwoners

Rijssen-Holten

185,6

Nederland

Funcziemenging

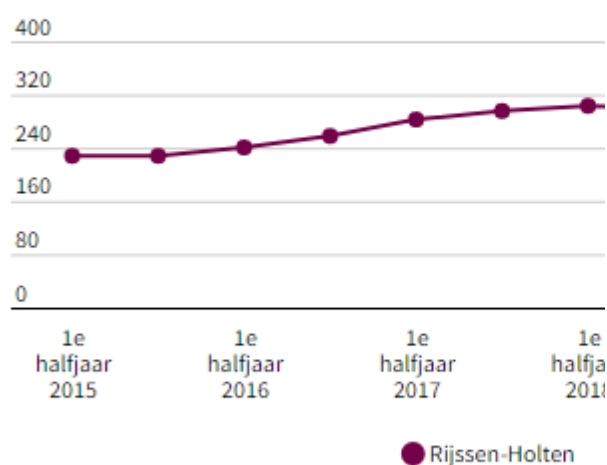
Funcziemenging

Rijssen-Holten

Nederland

53,3

Lopende re-integratievoorziening per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

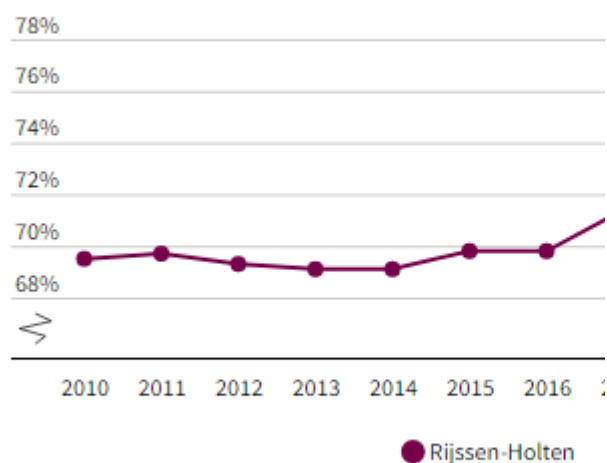
Lopende re-integratievoorziening per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Rijssen-Holten

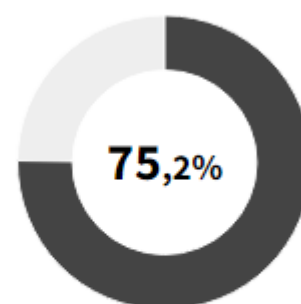
123,9

Nederland

Netto arbeidsparticipatie

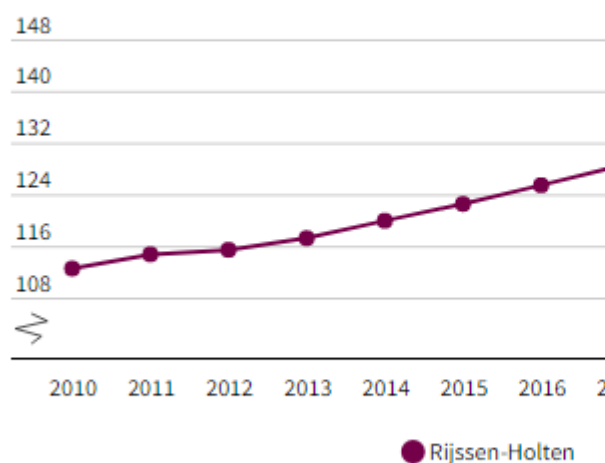

Netto arbeidsparticipatie

Rijssen-Holten

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

Rijssen-Holten

Nederland

Prioriteiten 2023

	onderwerp	voorstel 2023	Structureel /incidenteel
1	Energie armoede	Voorkomen van energie armoede bij inwoners met een laag inkomen	1.250.000 inc.
2	Langetermijnvisie bedrijventerreinen	Opstellen langetermijnvisie bedrijventerreinen met betrekking tot het gebruik van ruimte in de toekomst	45.000 inc.
3	Detailhandelsvisie	Opstellen detailhandelsvisie	25.000 inc.
4	Innovatiebudget	Beschikbaar hebben van een budget om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen	50.000 str.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Bestrijding Energiearmoede

Omschrijving (toelichting)

Ambitie is de komende jaren het verlagen van energielasten voor inwoners met een laag inkomen door plaatsing van warmtepompen, het leggen van zonnepanelen en overige verduurzamingsmaatregelen. Uitvoering van deze ambitie kan niet per direct en ineens voor alle inwoners worden gerealiseerd. De noodzakelijke samenwerking op dit vlak

tussen woningbouwverenigingen, gemeenten en bedrijfsleven zal naar verwachting substantieel effect gaan sorteren voor onze inwoners vanaf 2024. Ter overbrugging is reservering noodzakelijk voor aanvragen individuele bijzondere bijstand in 2023 tot en met 2026.

Lange termijnvisie bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

Groei kent zijn grenzen. We lopen aan tegen de letterlijke grenzen van het grondgebied van onze gemeente. Er zal onderzocht moeten worden of we qua gebruik van gronden voor bedrijven nog kunnen groeien op ons eigen grondgebied of dat we over de gemeentegrenzen moeten kijken. Dit vergt veel overleg met stakeholders, provincie en mogelijk andere betrokkenen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van ondersteuning door een extern bureau met relevante expertise op dit gebied.

Nieuwe visie op detailhandel

Omschrijving (toelichting)

Het is noodzakelijk de inmiddels jaren oude detailhandelsvisie te herzien. Om toekomstbestendige winkelcentra te realiseren is een visie noodzakelijk. De visie zal worden opgesteld in samenwerking met betrokken ondernemers(verenigingen). We willen levendige en compacte centra en een goed vestigingsklimaat, zonder (veel) leegstand en met ruimte voor andere functies. Een visie is nodig als nieuw en actueel kader om ontwikkelingen te kunnen sturen.

Innovatie en inspelen op actuele ontwikkelingen

Omschrijving (toelichting)

Het gaat hier om het beschikbaar hebben van een Innovatiebudget om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen in brede zin. Met dit innovatiebudget kunnen bijvoorbeeld co-financiering-impulsen plaatvinden of innovatieve projecten een boost krijgen.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Soweco

Omschrijving (toelichting)

De gemeente participeert nog in de gemeenschappelijke regeling SOWECO (in liquidatie). De planning van de afbouw van deze GR is mede afhankelijk van de verkoop van het resterende vastgoed. De verwachting is dat deze verkoop in 2022 wordt afgewikkeld. Aansluitend zal de liquidatie van SOWECO GR worden afgewikkeld. Waarschijnlijk wordt dit in het 1e kwartaal van 2023 formeel afgesloten. Op basis van het liquidatieplan en de ontwikkelingen tot nu toe hebben we geen aanleiding te veronderstellen dat er sprake zal zijn van een negatief saldo.

Iedereen doet mee

Omschrijving (toelichting)

Al onze inwoners moeten mee kunnen doen aan de samenleving. Werk is een van de mogelijkheden daartoe: het biedt financiële zelfstandigheid, ontplooiing en sociale contacten. Werken moet daarbij wel lonen. Wij gaan ervan uit dat zoveel mogelijk mensen werken naar vermogen, bij voorkeur bij reguliere werkgevers, zo nodig met ondersteuning (zoals loonkostensubsidies). De huidige krapte op de arbeidsmarkt biedt extra mogelijkheden voor plaatsing van mensen uit onze doelgroep, waar wij op inspelen.

Als gemeente zijn we ons bewust van onze voorbeeldfunctie, daarom werken binnen de gemeentelijke organisatie (in het bijzonder de buitendienst) ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of met een arbeidsbeperking. Voor personen die zijn aangewezen op beschut werk kan de gemeente optreden als werkgever (via de Wsw of de CAO aan de slag). Voor deze doelgroep werken we nauw samen met de stichting De Sterkerij. We ondersteunen de doorontwikkeling van deze stichting naar een bredere organisatie (Sterkerij 3.0) waarbij werk of leer/werktrajecten in verschillende richtingen wordt aangeboden.

Armoedebestrijding

Omschrijving (toelichting)

Verder worden verschillende onderdelen uit het recent vastgestelde beleidsplan voor armoedebeloid en schuldhelpverlening nader uitgewerkt. Daarnaast geven we uitvoering aan de rijksregelingen voor de energietoelag voor minima (tot 120 % van het sociaal minimum) en stimuleren we het treffen van energiebesparende maatregelen. In dit verband attenderen we er op dat ten aanzien van zeer actuele thema's van dit moment (zoals extra aandacht voor energiearmoede en opvang asielzoekers en ontheemden) nog niet bekend is welke maatregelen hiervoor door de rijksoverheid worden genomen. We gaan ervan uit dat het Rijk hiervoor in 2023 extra financiële middelen ter beschikking stelt, en spelen daar pro-actief op in.

Statushouders integreren

Omschrijving (toelichting)

We ondersteunen statushouders bij het integreren en meedoen in onze samenleving, door uitvoering te geven aan de Wet inburgering 2021. Door de latere instroom van mensen die onder de nieuwe Wet inburgering vallen komt de uitvoering hiervan (zoals de verschillende leerroutes) pas in de tweede helft van 2022 op gang. Streven is deze routes structureel budgetneutraal uit te voeren. Verder voldoen we aan de taakstelling die ons door de provincie wordt opgelegd voor het huisvesten van statushouders.

Menselijke maat

Omschrijving (toelichting)

Tenslotte spelen we in op mogelijkheden om de Participatiewet beter in balans te brengen. Daar waar mogelijk maken we gebruik van de ruimte die het kabinet biedt in de beleidsbrief "Participatiewet in balans" (21-6-2022). Hiervoor wordt een uitvoeringsplan voorbereid. Hierbij staan de menselijke maat en vertrouwen centraal.

Wat mag het kosten?

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		50		1.275	1.320	1.250	1.250
Structureel				50	50	50	50
Bestaand beleid	14.658	13.479	15.191	13.231	13.231	13.231	13.231
Totaal lasten programma	14.658	13.529	15.191	14.556	14.601	14.531	14.531
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	8.786-	6.801-	7.524-	6.391-	6.391-	6.391-	6.391-
Totaal baten programma	8.786-	6.801-	7.524-	6.391-	6.391-	6.391-	6.391-
Saldo voor bestemming	5.872	6.728	7.667	8.165	8.210	8.140	8.140
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	184-	48-	224-	69-	69-	69-	69-
Storting reserve	519	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	6.207	6.680	7.443	8.096	8.141	8.071	8.071

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
250	Markten	117.900	13.600-	104.300
251	Economische zaken	329.800	42.000-	287.800
800	VWVB re-integratie	4.063.700	69.000-	3.994.700
801	VWVB algemeen	8.219.800	6.198.500-	2.021.300
802	Kwijtschelding	178.200	136.600-	41.600
803	Terugvordering (IOAVMOAZ)	321.400	-	321.400
Totaal programma		13.230.800	6.459.700-	6.771.100

6. Wonen, Recreëren en Veiligheid

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is een prachtige gemeente om te wonen en te recreëren. Wonen in een goed, duurzaam en betaalbaar huis is een basisbehoefte, geen luxe voor slechts enkelen. In een gemeente met een prachtig nationaal park zetten we volop in op vormen van recreatie die passen bij deze omgeving. Daarnaast is veiligheid een belangrijke basisvoorwaarde voor een gemeente waarin je fijn kan wonen, werken en leven.

Wonen

De lokale vraag naar betaalbare, duurzame woningen vraagt om een actief grondbeleid. Op die manier hebben we meer invloed op de kansen en behoeftes op de woningmarkt. We maken een integrale lange termijnvisie voor woningbouw (zowel op kwaliteit als kwantiteit) die aansluit op de lokale vraag en duurzame opgaves, maar die ook rekening houdt met de schaarse beschikbare ruimte. We hebben hierbij specifiek aandacht voor voldoende betaalbare huur- en koopwoningen, waarbij we ook kijken naar stimuleringsmaatregelen voor de betaalbaarheid van de sociale sector. Ook stimuleren en faciliteren we innovatieve woonvormen.

Recreatie en toerisme

Onze gemeente is een prachtige plek om te recreëren en te ontspannen. We gaan aan de slag met de nieuwe visie op recreatie en toerisme waarbij de begrippen duurzaam, actief en gezond centraal staan. De fiets- en wandelroutes in onze gemeente zijn belangrijke trekpleisters waarin we willen investeren. Er is ruimte voor het verhogen van de toeristenbelasting om deze investeringen te kunnen doen. Samen met onze partners promoten we daarnaast het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. Ook willen we onze recreatiewoningen en parken vitaal en veilig houden. Hierover gaan we in gesprek met eigenaren, besturen en bewoners.

Veiligheid

Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. We werken daarom actief en wijkgericht samen met onder andere inwoners, maatschappelijke partners, politie, ondernemers en woningcorporaties op het gebied van veiligheid. Vroegtijdige signalering vraagt om ogen en oren in de wijk, onder meer van wijkagenten en gemeentelijke handhavers. We zetten niet alleen in op veiligheid op straat, maar hebben ook aandacht voor een veilige thuissituatie waarin kinderen liefdevol opgroeien.

Ondermijning

Ondermijning is een steeds vaker voorkomend fenomeen dat vraagt om een lokale aanpak. We willen de komende jaren de bestaande aanpak tegen ondermijning intensiveren en zijn ons ervan bewust dat dit arbeidsintensief is. Tegen georganiseerde criminaliteit - bijvoorbeeld in ons buitengebied - treden wij hard op in samenwerking met justitiële partners, inwoners, ondernemers, politie en handhavers. Ook de wet Bibob passen we toe om schimmige activiteiten te stoppen.

Drugsproblematiek

De zorgen rondom drugsproblematiek in Rijssen-Holten zijn de afgelopen jaren toegenomen. Overlast gaat te vaak gepaard met drugs en geweld en zorgt ervoor dat al kwetsbare jongeren verder afglijden. Samen met partners zetten we in op een integrale aanpak om problematiek vroeg te signaleren en structurele oplossingen te vinden. Hierbij gaan we wijkgericht en met behulp van data aan de slag. Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aan de voorkant zetten we dan ook in op preventie en voorlichting, aan de achterkant hebben we een zerotolerancebeleid als het gaat over handhaving.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

Wonen

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
1. Structuurplan De Liesen (pdf)	2007	Geen herziening voorzien	r
2. Structuurvisie Het Opbroek (pdf)	2020	Geen herziening voorzien	r
3. Structuurvisie Rijssen-Holten (pdf)	2012	Wordt Omgevingsvisie	r
4. Welstandsnota Rijssen-Holten (pdf) (Holten kern en wonen, Rijssen wonen, Rijssen kern, Rijssen bedrijven)	2012/2013	Gaat op in Omgevingsvisie/plan	r
5. Nota inbreidingsbeleid (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
6. Gebiedsvisie Stokmansveld (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	r
7. Structuurvisie Centrum Rijssen 2025 (SCR2025) (pdf)	2016	Gaat op in Omgevingsvisie	r
8. Woonvisie 2021 t/m 2023 (pdf)	2021	2023	r
9. Woningbouw 2017-2021 (pdf)	2021	2023	r
10. Uitgangspunten Grondbeleid (pdf)	2017	Eind 2022	r

Recreëren

beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
10. Landschapsontwikkelingsplan (deel 1 gebiedsbeschrijving (pdf), deel 2 gebiedsvisie (pdf), deel 3 projectenbundel (pdf), kaart deelgebieden (pdf), visiekaart A3 (pdf))	2008	Gaat op in Omgevingsvisie	r

11. Ruimtelijke horecavisie Rijssen-Holten 2021 (pdf)	2021	Geen herziening voorzien	r
12. Holten Hogerop/Heerlijk Holten beleidsvisie (pdf)	2010	Geen herziening voorzien	r
13. Kadernota Landelijk gebied (pdf)	2011	Gaat op in Omgevingsvisie	r
14. Integraal herzien bestemmingsplan Buitengebied (regels (HTML), toelichting (HTML), bijlage bij de regels (HTML), bijlage bij de toelichting (HTML), vaststellingsbesluit (pdf)	2012	Gaat op in gemeentebreed omgevingsplan	r
15. Twentse kracht groene metropool Twente (uitvoeringsprogramma en gebiedsontwikkeling) (pdf)	2014	Geen herziening voorzien	c
16. Ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied (HTML)	2015	Gaat op in Omgevingsplan	r
17. Visie vrijetijdseconomie Rijssen-Holten (pdf)	2017	Gaat op in Omgevingsvisie	r

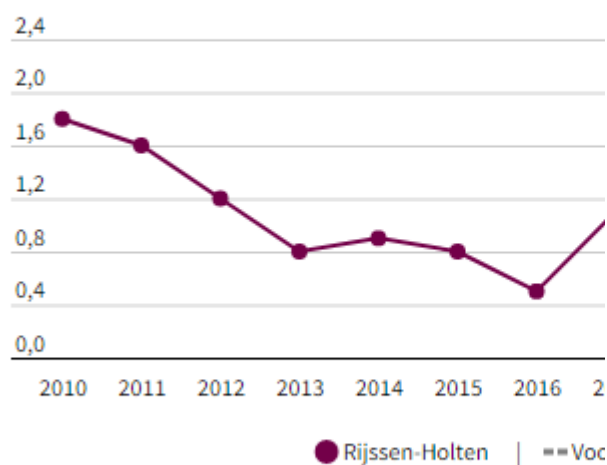
Veiligheid

beleidsstuk	jaar van vaststelling	herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) burgemeester (b) of raad (r)
18. Beleidsregels bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast gemeente Rijssen-Holten 2013 (HTML)	2013	Afhankelijk van eventuele wetswijziging	b
19. Damoclesbeleid (HTML)	2019	Afhankelijk van regelgeving	b
20. Beleidslijn BIBOB 2021 (HTML)	2021	Geen herziening voorzien	c/b
21. Horecaconvenant (pdf)	2018	2023	b
22. Integraal Veiligheidsbeleid "Veiligheid maak je samen!" gemeente Rijssen-Holten (pdf)	2021	Geen herziening voorzien	r

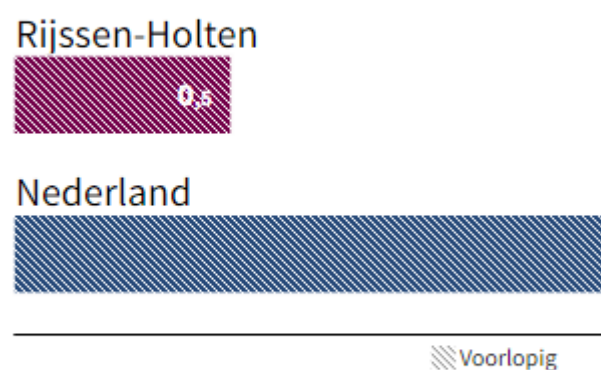
Verplichte beleidsindicatoren BBV

Voor meer informatie klik op de afbeelding of ga naar <https://rijssen-holten.incijfers.nl/>

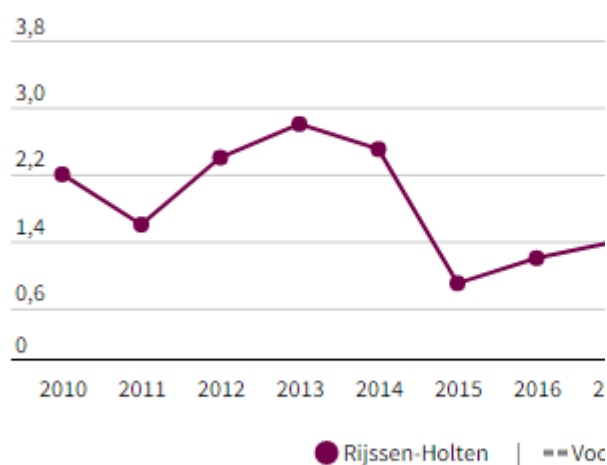
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

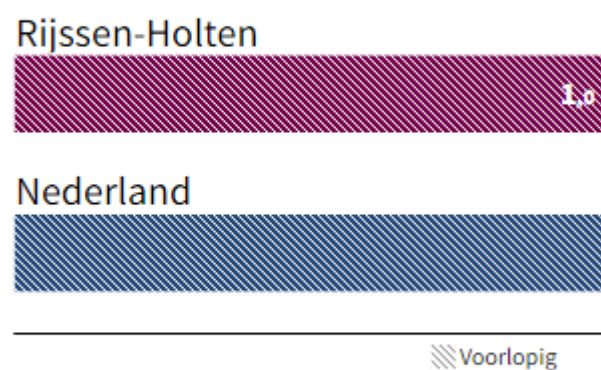
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

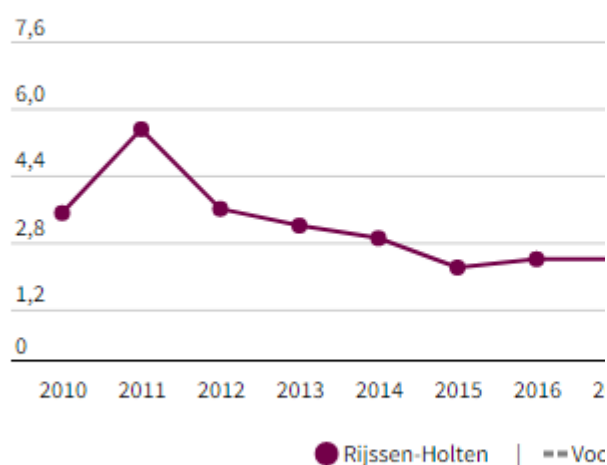
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Rijssen-Holten

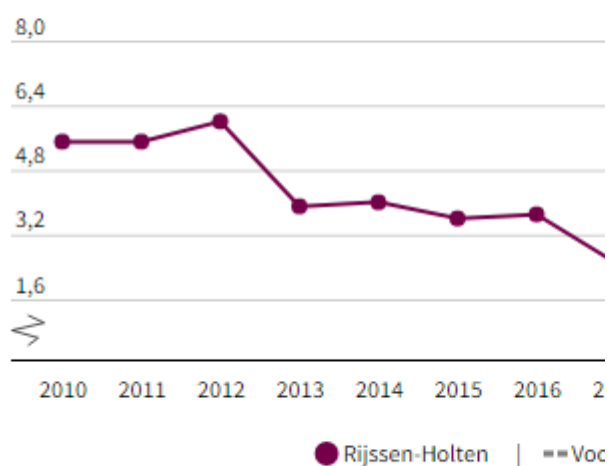

Nederland

Voorlopig

Vernielingen en beschadigingen (i ruimte) per 1.000 inwoners

Vernielingen en beschadigingen (i ruimte) per 1.000 inwoners

Rijssen-Holten

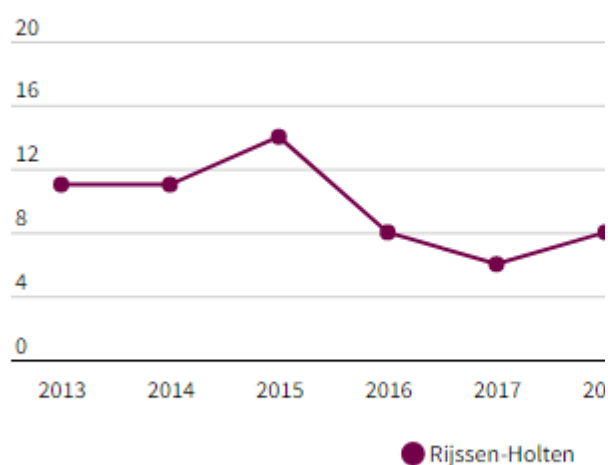

Nederland

Voorlopig

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

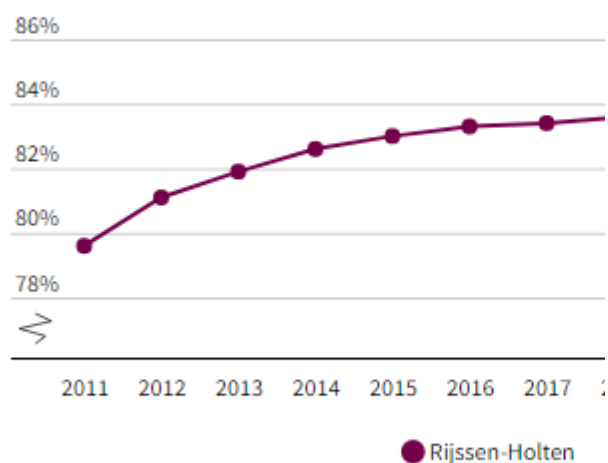
Rijssen-Holten

Nederland

Demografische druk

Demografische druk

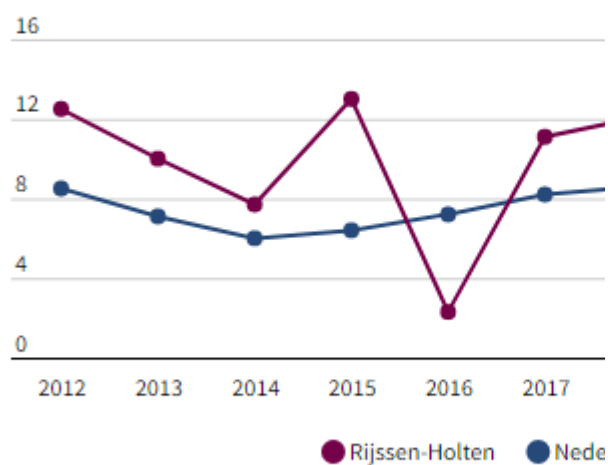
Rijssen-Holten

Nederland

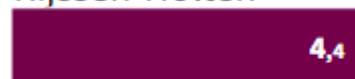

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

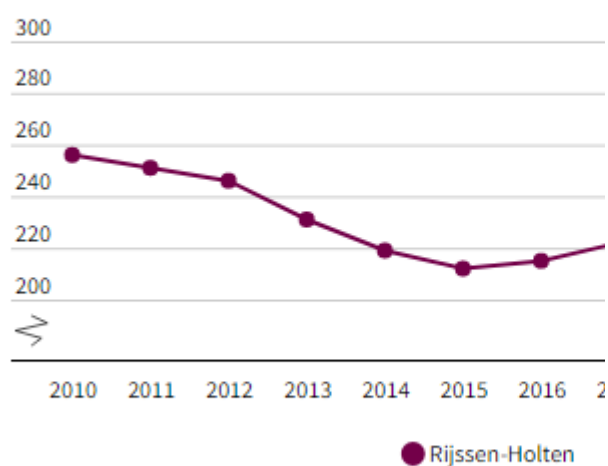
Rijssen-Holten

Nederland

Gemiddelde WOZ-waarde woning x €1.000

Gemiddelde WOZ-waarde woning x €1.000

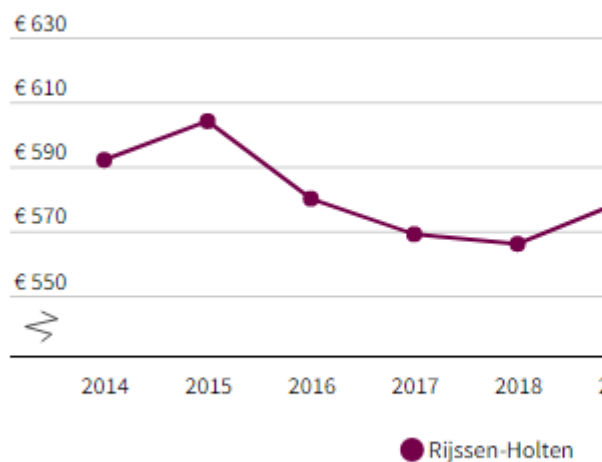
Rijssen-Holten

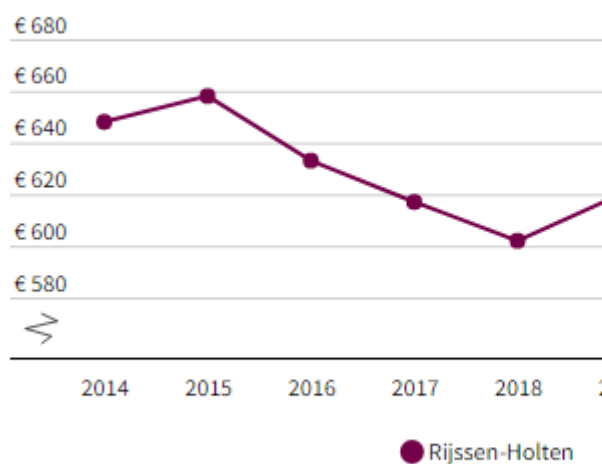
Nederland

Gemeentelijke woonlasten éénper

Gemeentelijke woonlasten meerp

Gemeentelijke woonlasten meerp

Rijssen-Holten

Nederland

"Onbekende waarde"

Prioriteiten 2023

onderwerp	voorstel 2023	Structureel /incidenteel
1 Gebiedsmakelaar	Continuering inzet gebiedsmakelaar	65.000 str.

2	Leader	Continuering Leader 2023-2027 ten behoeve van vitaal platteland	25.000 str.
3	Nationaal park Sallandse Heuvelrug	Deel blijven uitmaken van het stelsel van Nationale Parken in Nederland	35.000 str.
4	Herkenbaar maken monument Waardenborch	Herkenbaar en beleefbaar maken van historie van Holten	30.000 inc.
5	Herijken Woonvisie	Update Woonvisie in 2023	25.000 inc.
6	Innovatieve woonvormen	Stimuleren en faciliteren innovatieve woonvormen	25.000 inc.
7	Nieuw initiatievenproces Ruimtelijk Domein	Digitaal initiatievenproces in het kader van de Omgevingswet, ter verbetering van de dienstverlening	275.000 inc.
8	Betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen	Extra steun voor sociale koopwoningen organiseren	250.000 inc.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Gebiedsmakelaar

Omschrijving (toelichting)

Het buitengebied en zijn bewoners vormen een belangrijke economische pijler en dragen bij aan landschapsonderhoud. Er komen veel nieuwe ontwikkelingen af op de ondernemers in het buitengebied: provinciale opkopingsregelingen, stikstofproblematiek, verplichte bedrijfsbeëindigingen vanwege economisch of zwak sociaal perspectief. De gebiedsmakelaar heeft op een laagdrempelige manier keukentafelgesprekken gevoerd en is een onmisbare schakel geworden. Niet alleen vanuit het perspectief vanuit het ruimtelijk domein leveren deze gesprekken winst voor ons op, ook het sociaal domein wordt betrokken. Gezien de gedane investeringen zou continuering van de inzet gewenst zijn. In 2023 investeren we extra in kennisoverdracht.

Voortzetten LEADER

Omschrijving (toelichting)

Leader draagt bij aan een duurzame plattelandseconomie, het verstevigen van de relatie tussen landbouw, voedsel en stad. Via samenwerking en verbinding wordt het platteland sociaal en economisch vitaal gehouden. Leader draagt ook bij aan het profileren van de regio op recreatief toeristisch gebied door het realiseren van stad-land arrangementen en draagt bij aan economische groei en behoud en groei van de werkgelegenheid. De rol van de gemeenten is 2-ledig; De gemeente draagt jaarlijks € 2.500,- bij aan de organisatiekosten (t/m 2025 beschikbaar) en € 25.000,- wordt jaarlijks ingezet voor de cofinanciering, te weten 12,5 % van de totale investering. Onze gemeente doet al mee aan Leader sinds 2007. Daarbij is een breed scala aan projecten gerealiseerd, waaronder diverse Kulturhusen, Informatiecentrum Canadese begraafplaats, Leemspoor, Trefpunt Espelo en het Bikepark.

Nationaal park Sallandse Heuvelrug

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment werken we samen met 18 partners aan de verkenning van het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal Nieuw Stijl. De samenwerking gebeurt op basis van het Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal. Het Rijk en provincie subsidiëren het proces van deze verkenning. Ook dragen alle deelnemende gemeenten jaarlijks € 10.000,- bij aan het proces. Daarnaast wordt er gewerkt aan het activiteitenplan, waarbij een eerste aanzet wordt gegeven aan de uitvoering van de thema's uit het ambitieplan. In dit stadium is jaarlijks € 25.000 euro nodig als (co)financiering van projecten op het gebied van herkenbaarheid/zichtbaarheid, het versterken van biodiversiteit, het zoeken naar nieuwe verdienmodellen met en voor de agrarische sector en de uitvoering van gebiedsmarketing en communicatie. Zo is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in onder andere het programma Salland Boert en Eet Bewust, wordt er gewerkt aan de heideboerderij de Borkeld, is het informatiepunt op het Holterbergplein vernieuwd. Onze (co)financiering van het huidige programma is t/m 2022 geregeld.

Herkenbaar maken monument Waerdenborch

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op het herkenbaar en beleefbaar maken van de historie en ontstaansgeschiedenis van Holten. Door een plan te maken om het archeologische monument De Waerdenborch meer herkenbaar te maken. Daarnaast om een mogelijk archeologisch monument nabij de begraafplaats in Holten nader te onderzoeken. Deze is mogelijk nog ouder dan de Waerdenborch en kan wijzen op de aanwezigheid van een Motteburcht uit de 11e eeuw. Dit draagt bij aan de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Daarnaast biedt het toeristische en onderwijskundige kansen.

Herijken Woonvisie

Omschrijving (toelichting)

De woonvisie is het sturingsdocument voor de woningbouwplannen in Rijssen -Holten. De basis voor de woonvisie is onder andere het periodieke woningmarktonderzoek. Daar geven we in 2022 samen met de corporaties invulling aan. Daarnaast staat de actualisatie van de "Verkenning inbreidingslocaties" voor 2022 op de rol. Beide items vormen de basis voor de herijking van de Woonvisie in 2023.

Innovatieve woonvormen

Omschrijving (toelichting)

In het coalitieakkoord 2022 - 2026 is opgenomen dat we de komende jaren innovatieve woonvormen stimuleren en faciliteren. Gesprekken daarvoor zijn en worden gevoerd. Het moet echter niet bij praten blijven, maar ook tot uitvoering komen. Innovatieve woonvormen (met bijvoorbeeld ook vormen van zorg) dragen bij aan de wijzigende woonbehoefte van onze inwoners. Om de innovatie aan te jagen en te faciliteren is soms wat "oliegeld" nodig. Vandaar dat we voorstellen in de komende jaren incidenteel een bedrag beschikbaar te stellen.

Nieuw initiatievenproces Ruimtelijk Domein

Omschrijving (toelichting)

Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet wordt ook het nieuwe ruimtelijke initiatievenproces ingericht. Dit leidt tot een verbeterde dienstverlening naar burgers. Nieuw in dit ruimtelijke initiatievenproces is dat we gaan werken met één ingang (kanaalsturing), dat initiatieven integraal besproken worden op de behandeltafel en van daaruit naar verschillende vervolgroutes kunnen gaan (snelle service, binnen-of buitenplanse tafels of reguliere vergunningaanvraag). Om dit nieuwe initiatievenproces goed te borgen in de organisatie worden aanvullende middelen gevraagd. De scan heeft met name tot doel de personele inzet op de snelle service en toepasbare regels de

komende jaren mogelijk te maken. Het inzetten op de snelle service met toepasbare regels is vanuit dienstverlening een onmisbaar element in de digitaliseringsopgave van het ruimtelijk domein.

Betaalbaarheidsfonds sociale koopwoningen

Omschrijving (toelichting)

De betaalbaarheid van de sociale koopwoningen staat onder druk. Met de starterslening proberen we de koopstarters te ondersteunen. De verwachting is dat dit de komende jaren door prijs- en rentestijging steeds moeilijker gaat. Met een fonds kunnen we door middel van een "Premie-S" starters een extra steun geven. Een regeling hiervoor moet worden uitgewerkt.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Bouwdossiers digitaliseren

Omschrijving (toelichting)

Naar aanleiding van Corona en ten behoeve van hybride werken wordt zowel intern als extern de vraag naar / behoefte aan digitale exemplaren van bouwdossiers groter. Tegelijkertijd wil de gemeente alle dienstverlening met burgers, bedrijven en andere organisaties digitaal kunnen afhandelen. Het digitaliseren van bouwdossiers en -tekeningen komt hieraan tegemoet. Het verbetert de toegankelijkheid en beschikbaarheid. Wordt met ingang van 2024 opgepakt.

Opvang vluchtelingen

Omschrijving (toelichting)

Begin maart 2022 zijn we gestart met de voorbereidingen voor opvang van ontheemden uit Oekraïne. Naast het feit dat veel particulieren opvang hebben geboden, hebben we zelf ook voor individuele opvang in recreatiewoningen gezorgd en invulling gegeven aan TOOB (Tijdelijk Opvang Oekraïners Burgemeester van der Borchstraat) en TOOF (Tijdelijke Opvang Oekraïners Forthaarsweg). De TOOB zal eind december ontmanteld worden. De TOOF hebben we gerealiseerd voor 2 jaar, dus hier zullen naar verwachting het hele jaar nog Oekraïners wonen. Bij de Oekraïners is het wel het uitgangspunt dat zij teruggaan zodra de oorlog beëindigd is, wanneer dit zal zijn blijft natuurlijk een groot vraagteken.

Een groot deel van de Oekraïners heeft werk gevonden en daarmee hebben zij geen recht meer op leefgeld. Niet-werkenden en kinderen hebben op dit moment recht op leefgeld op basis van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne. We gaan er vanuit dat deze regeling wordt voortgezet in 2023 en we dus ook in 2023 nog leefgeld moeten uitkeren.

Nationale bouw- en woonagenda

Omschrijving (toelichting)

Dit voorjaar heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de nationale bouw- en woonagenda gepresenteerd. De rijksoverheid wil hiermee mee regie nemen op de volkshuisvesting. Het Rijk maakt afdwingbare prestatieafspraken met provincies, gemeenten, corporaties en marktpartijen over het opvoeren van het tempo, nieuwbouw en betaalbare woningen. Nationale doelen worden omgezet in provinciale taakstellingen, regionale woondeals en lokale prestatieafspraken. Deze zijn niet vrijblijvend. Op basis van indicatieve aantallen vinden de eerste gesprekken plaats en zal na overleg met betrokken partijen eind 2022 voor iedere regio duidelijk zijn hoeveel woningen er de komende tien jaar jaarlijks bij komen. Inclusief afspraken wat voor type woningen, in welk segment en

op welke locaties. Deze gesprekken rondom de zogenoemde woondeals zijn op het moment van schrijven van deze programma begroting gaande.

Het doel van deze agenda is drieledig:

1. Beschikbaarheid van 900.000 extra woningen in 2030,
2. Betaalbaarheid; betere aansluiting van woonlasten bij het inkomen
3. Kwaliteit: voldoende woningen voor aandachtsgroepen en ouderen, perspectief voor kwetsbare gebieden en duurzame huisvesting voor iedereen bereikbaar.

Deze doelen zijn uitgewerkt in 6 actielijnen: programma Woningbouw, programma betaalbaar wonen, programma Een thuis voor iedereen, programma Wonen en zorg voor ouderen, programma Versnelling verduurzaming voor gebouwde omgeving en Nationaal programma leefbaarheid en veiligheid. De doorvertaling richting de acties die hier voor Rijssen – Holten uit voortkomen vinden grotendeels plaats via de woondeals en de prestatieafspraken met de lokale woningcorporaties (die via 'Nationale Prestatieafspraken' hun opgave gepresenteerd hebben gekregen).

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		224		643	536	335	125
Structureel		47		129	136	136	136
Bestaand beleid	9.795	7.412	8.638	7.539	7.539	7.539	7.539
Totaal lasten programma	9.795	7.683	8.638	8.311	8.211	8.010	7.800
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	4.937-	2.056-	2.594-	1.746-	1.666-	1.666-	1.666-
Totaal baten programma	4.937-	2.056-	2.594-	1.746-	1.666-	1.666-	1.666-
Saldo voor bestemming	4.858	5.627	6.044	6.565	6.545	6.344	6.134
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	137-	-	222-	20-	20-	20-	20-
Storting reserve	421	-	298	-	-	-	-
Saldo na bestemming	5.142	5.627	6.120	6.545	6.525	6.324	6.114

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
205	Recreatie	920.600	63.300-	857.300
550	Openbare orde	611.100	44.300-	566.800
551	Integrale veiligheid	327.400	-	327.400
552	Rampenbestrijding	15.900	-	15.900
553	Brandweer	2.568.000	-	2.568.000
555	Preparatie	24.200	-	24.200
556	Preventie	5.700	2.100-	3.600
700	Wonen	759.900	649.700-	110.200
701	Stadsvernieuwing	116.900	32.400-	84.500
702	Overige agrarische zaken	8.100	110.500-	102.400-
703	Ruimtelijke Ordening	1.039.000	64.800-	974.200
704	Grondbedrijf	730.400	715.000-	15.400
705	Omgevingswet	-	20.000-	20.000-
751	Verkeer en vervoer	274.700	62.800-	211.900
754	Parkeren	110.400	1.500-	108.900
755	Openbaar vervoer	27.100	-	27.100
Totaal programma		7.539.400	1.766.400-	5.773.000

7. Wijken

Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is een aantrekkelijke gemeente om in te wonen. Mooie en groene wijken dragen bij aan de leefbaarheid en veiligheid en nodigen inwoners uit om naar buiten te gaan, te ontmoeten en te bewegen. Initiatieven van inwoners spelen hierin een grote rol en willen we stimuleren. Daarnaast gaan we aan de slag met een mobiliteitsvisie waarin we duurzame keuzes aanmoedigen en ondersteunen.

Mobiliteit

We willen een brede visie op mobiliteit met aandacht voor fietsen, wandelen, gemotoriseerd verkeer, openbaar vervoer, ontsluiting van de hoofdwegen en een passende inrichting van de openbare ruimte. Deze visie moet landen in een uitvoeringsprogramma voor meerdere jaren. Hierbij ondersteunen we duurzame keuzes door bijvoorbeeld in te zetten op verkeersluwe centra, het gebruik van openbaar vervoer zoals TwentsFlex en een goede laadinfrastructuur. We stimuleren in onze visie actief het gebruik van de fiets door onze fietsstructuur te optimaliseren en aandacht te hebben voor een veilige (school)omgeving voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Daarnaast stimuleren we de scheiding van verschillende verkeersdeelnemers. Het parkeerbeleid en de parkeernormen moeten daarnaast aansluiten op onze mobiliteitsvisie. Concreet willen we in Holten de Dorpsstraat tussen de Kerkstraat en Larenseweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer, een versnelde aanleg van een tweede ontsluiting van de Kalfstermansweide en een stevige lobby voor een ongelijkvloerse kruising met het spoor op de N350. Ook willen we de veiligheid van de Haarstraat en het Hogepad in Rijssen verbeteren en aandacht voor gevaarlijke kruispunten zoals bijvoorbeeld bij de Dorperdijk en de Enterstraat.

Groene wijken

Het veranderende klimaat zorgt voor hetere zomerdagen en zwaardere stortbuien die gevolgen hebben voor de leefbaarheid van onze buurten. We willen groene en veilige wijken en hebben hierbij specifiek aandacht voor klimaatadaptatie en de gevolgen van hittestress, maar ook voor veiligheid en sociale aspecten. We zetten daarnaast actief in op het behoud, onderhoud en toevoegen van kwalitatief waardevol groen, waaronder bomen. Onze inwoners zijn sterk betrokken bij hun eigen leefomgeving en de inrichting van de openbare ruimte. We stimuleren en ondersteunen daarom buurt- of inwonersinitiatieven die de leefbaarheid vergroten. Inwoners kunnen bijvoorbeeld gemeentelijke taken overnemen als zij daarvoor een goed plan en draagvlak hebben. Daarnaast benutten we de natuurlijke momenten om investeringen te doen in wegconstructies.

Thema duurzaamheid uit Coalitieakkoord 2022-2026

Rijssen-Holten is nu een prachtige gemeente, maar moet ook voor toekomstige generaties een fijn, mooi en leefbaar thuis zijn. De komende vier jaar staat de duurzame groei en ontwikkeling van deze gemeente centraal. We zetten in op de transitie naar schone energie, een toekomstbestendige leefomgeving en hebben aandacht voor biodiversiteit. De lasten van die veranderingen verdelen we eerlijk, met oog voor sociale gevolgen en voldoende draagvlak.

Rol van de gemeente

De veranderingen hebben gevolgen voor iedereen en daarom kiezen wij voor een wijk- en bewonersgerichte aanpak. Onze rol is het stimuleren, aanjagen en ondersteunen van initiatieven van inwoners en ondernemers, maar we voelen ook een verantwoordelijkheid om zelf een rol te pakken als kansen zich voordoen, opgaves niet in de samenleving worden opgepakt of de situatie daarom vraagt. Per initiatief bekijken we in overleg wat een passende rol is. We vinden het daarbij belangrijk dat de rendementen van de duurzaamheidsontwikkelingen ten goede komen aan onze lokale samenleving. Het GroenDoen-initiatief - dat de landelijke doelstellingen als uitgangspunt heeft - volgen we met vertrouwen en belangstelling tot het voorjaar 2023. Als hiermee de lokale doelstellingen van de raad niet worden behaald, gaan we opnieuw met elkaar in gesprek en vindt er een heroriëntatie op het proces plaats.

Duurzame investeringen

We volgen de landelijke doelstellingen als het gaat over het afscheid nemen van fossiele brandstoffen. Dit betekent dat we in 2030 naar 49% minder CO₂-uitstoot willen ten opzichte van 1990 en in 2050 inzetten op 95% CO₂-reductie

ten opzichte van 1990. We stimuleren en investeren in de isolatie van bestaande woningen en intensiveren de inzet van zon op dak. Daarnaast staan we open voor innovatieve oplossingen. Uiteraard geven we zelf het goede voorbeeld door onze eigen gebouwen verder te verduurzamen.

Biodiversiteit

Voor veel planten en dieren is Rijssen-Holten ook een thuis. Bij de groei en ontwikkeling van onze gemeente hebben we oog voor biodiversiteit. De experimenten met bloemrijke akkerranden maken we structureel en we benutten in onze wijken de kansen voor het vergroten van biodiversiteit.

In welke lokale en regionale beleidsstukken is het beleid omschreven?

verkeer

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
1. Fietsvisie Rijssen-Holten 2013 - 2020 (pdf)	2013	Geen herziening voorzien	r

parkeren

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
2. Parkeeronderzoek Holten 2017 (pdf)	2017	2024	c
3. Parkeeronderzoek Rijssen 2019 (pdf)	2019	2024	c
4. Nota parkeernormen (HTML)	2019	2024	r

Milieu

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
5. Gemeentelijk geluidbeleid (pdf)	2008	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	c
6. Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (pdf)	2018	2023	r
7. Lichtbeleid (pdf)	2012	Wordt opgenomen in Omgevingsplan	r
8. Afvalinzameling 2017 - 2020 (pdf)	2019	Geen herziening voorzien	r

Groen & water

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
9. Groenstructuurplan Rijssen (pdf)	1995	Gaat op in Groenstructuurvisie (eind) 2022	r
10. Groenstructuurplan Holten en Dijkerhoek (pdf)	2003	Gaat op in Groenstructuurvisie (eind) 2022	r
11. Berm- en slootbeheerplan (pdf)	2017	2027	c
12. Watervisie (pdf)	2011	Geen herziening voorzien	r
13. Beleidsstrategie openbare ruimte (pdf)	2006	Evaluatie eind 2022	r

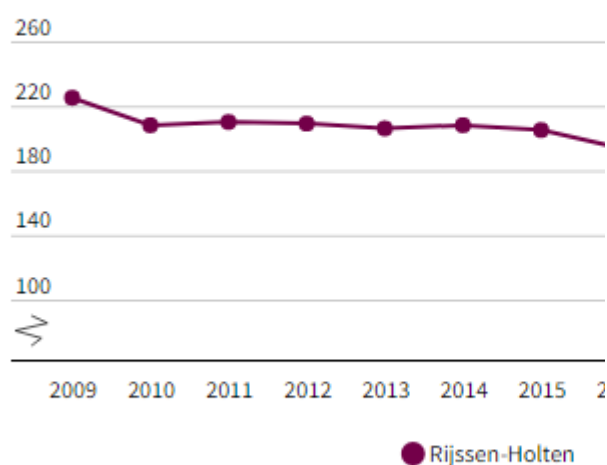
Duurzaamheid

Beleidsstuk	Jaar van vaststelling	Herziening/evaluatie	Vastgesteld door college (c) of raad (r)
14. Duurzaamheidsvisie 2021-2024 (pdf)	2021	2024/25	r

Verplichte beleidsindicatoren BBV

Voor meer informatie klik op de afbeelding of ga naar <https://rijssen-holten.incijfers.nl/>

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Bron: CBS statistiek

Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner

Rijssen-Holten

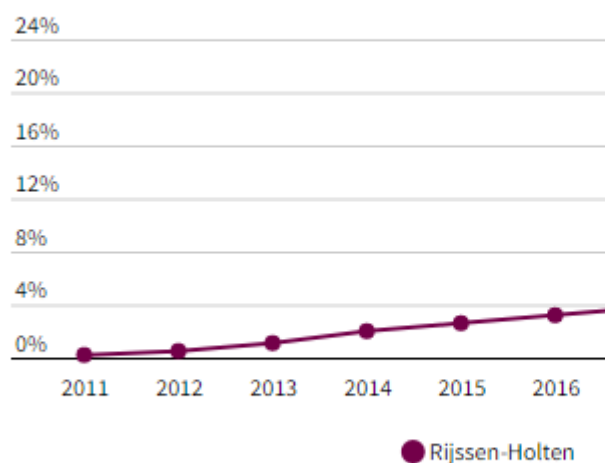

Nederland

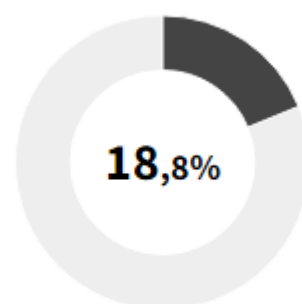

Bron: CBS

Percentage bekende hernieuwbaar

Percentage bekende hernieuwbaar

Rijssen-Holten

Prioriteiten 2023

Onderwerp

voorstel 2023

Structureel
/incidenteel

1	Herinrichten parkeerterrein sportpark Meermanskamp	Verbeteren parkeren op sportpark Meermanskamp in Holten	5.000 str.
2	Betrekken oude begraafplaats Holten in de dorpsstructuur	Relatie begraafplaats en de omgeving (Centrum, Enkco terrein en De Kol) verbeteren	15.000 inc.
3	Herinrichting openbare ruimte Haarzijde Rijssen	Herinrichting openbare ruimte vanuit de stedenbouwkundige visie Haarzijde en omgeving te Rijssen	5.000 str.
4	Biodiversiteit	Bloemrijke akkerranden en bermen realiseren	25.000 str.
5	Uitvoering Groenstructuurvisie	Aanpassen en uitbreiden grondstructuur in kader klimaatadaptie/hittestress	100.000 str. 50.000 inc.
6	Uitvoeringsprogramma klimaatadaptie	Maatregelen om Rijssen-Holten aan te passen aan de klimaatveranderingen	130.000 inc.
7	Nieuwe visie en uitvoeringsprogramma mobiliteit	Een actuele integrale toekomstbestendige visie op het thema mobiliteit	85.000 inc.
8	Verkeersveiligheidsmaatregelen SPV	Cofinanciering op basis van de rijkssubsidieregeling Investeringsimpuls Verkeersveiligheid	16.500 inc.
9	Maatregelen op advies verkeersoverleggroep (VOG)	Adequaaf in kunnen spelen op lokale, kleinschalige verkeersproblematiek	25.000 str.
10	Aanpassen kruispunt Enterstraat - Schapendijk	Aanpassen van het kruispunt Enterstraat - Schapendijk vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid	2.000 str.
11	Aanleg fietspad tussen de Markeloseweg en de Schapendijk in Rijssen	Met het realiseren van dit ontbrekende stuk fietsstructuur wordt de fietsverbinding tussen de nieuwe woonwijk Opbroek en de sportvoorzieningen in Rijssen-Zuid compleet gemaakt	2.000 str.
12	Verkeersonderzoek wegvak Enterstraat van Cattelaar - gemeentegrens	In samenwerking met andere actoren onderzoek doen naar de functie en inrichting van deze weg.	53.000 inc.

13	Verkeersonderzoek / evaluatie Hogepad en Haarstraat Rijssen	Onderzoeken of er nog aanvullende verkeersmaatregelen nodig zijn om de verkeersveiligheid te verhogen op beide wegen	35.000 inc.
14	Aanvullende onderhoudsmiddelen bij rioolvervangings en groot onderhoud wegen	Inzetten van middelen voor het aanpassen van de openbare ruimte naar een duurzaam (verkeers)veilige en klimaat-adaptieve inrichting	250.000 inc.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Prioriteiten

Acties

Herinrichten parkeerterrein sportpark Meermanskamp

Omschrijving (toelichting)

De gemeenteraad heeft in 2010 besloten om de sportparken in Holten te renoveren. Dit is in de periode 2010-2018 gerealiseerd. De renovatie van de sportparken 't Vletgoor en Meermanskamp omvatte de sporttechnische voorzieningen. De ruimtelijke inrichting als de parkeerterreinen vielen hier niet onder. Het parkeerterrein naast de entree van Meermanskamp is veruit het slechtst in kwaliteit. Beheersmatig is hier geen verbetering meer in aan te brengen. Een renovatie van dit deel is vanuit meerdere aspecten gezien dan ook te rechtvaardigen.

Betrekken oude begraafplaats Holten in de dorpsstructuur

Omschrijving (toelichting)

De Oude begraafplaats aan de Kerkhofsweg te Holten is een essentieel onderdeel van de groenstructuur in het centrum van Holten. Maar is helaas wat gesloten qua karakter. Middels een PIOB is het doel te komen tot een plan waarbij de relatie begraafplaats en haar omgeving (Centrum en Enkco terrein) beter tot haar recht komt.

Herinrichting openbare ruimte Haarszijde Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Naar aanleiding van de vervangende nieuwbouw van de Haarschool en de gymzaal is een stedenbouwkundige visie Haarszijde en omgeving in Rijssen opgesteld. Vanuit de stedenbouwkundige visie is het noodzakelijk om ook de openbare ruimte van de Haarszijde en omgeving herin te richten zoals:

- Aanleg regenwater(infiltratie)voorzieningen / maatregelen klimaat en hittestress;
- Vervangen bestaand riool;
- Vervangen/aanleg groenvoorzieningen Haarszijde;
- Herinrichting Haarszijde en aanpassen wegprofiel deel Huttenwal;
- Herinrichting parkeerplaats hoek Haarszijde-Huttenwal;
- Aanpassen kruispunt Westerstraat-Haarszijde en wijzigen verkeersstromen op de wegen rondom het gebied;

Biodiversiteit

Omschrijving (toelichting)

Biodiversiteit wordt bevorderd door bermen en akkerranden in te zaaien met een bloemenmengsel. Er is nog voldoende belangstelling en potentieel om hier mee door te gaan. In eerste instantie was de actie vooral gericht op de invalswegen en het buitengebied. Reeds uitgevoerde locaties moeten door vergrassing periodiek opnieuw bewerkt

worden om het beeld en de diversiteit in stand te houden. Wij stellen voor het ingezette beleid door te zetten en hiervoor structureel het voorgestelde bedrag beschikbaar te stellen.

Uitvoering Groenstructuurvisie

Omschrijving (toelichting)

De groenstructuurvisie bevat diverse pijlers die de ambitie voor behoud en bevorderen van groen beschrijven. Om hier uitvoering aan te kunnen geven en ambities te realiseren wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan. Om dit uitvoeringsplan te realiseren zijn incidenteel middelen geraamd. Daarnaast wordt voorgesteld om alvast structureel middelen beschikbaar te stellen om voortvarend met het op te stellen uitvoeringsplan aan de slag te kunnen gaan. Met name de aanpassing van bestaande groeninfrastructuur en uitbreiding van groen in de openbare ruimte heeft daarbij prioriteit.

Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie

Omschrijving (toelichting)

In het programma klimaatadaptatie hebben we vastgelegd hoe we in onze gemeente willen inspelen op het veranderende klimaat. Een klimaatadaptief Rijssen-Holten is voor belangrijke gemeenschappelijke functies bestand tegen toenemende weersextremen als gevolg van klimaatverandering. Zo zorgen wij dat in 2050 de veiligheid op orde is door de robuustheid van onze vitale infrastructuur en dat de leefbaarheid voor onze inwoners in stand blijft/wordt vergroot. De leefbaarheid wordt vergroot door het creëren van een veilige en gezonde leefomgeving, waarin wateroverlast wordt tegengegaan en hittestress wordt verminderd. We hebben als gemeente 5 ambities opgesteld. Deze ambities geven ons richting en houvast om aan de slag te gaan met het klimaatadaptief maken van de gemeente Rijssen-Holten richting 2050.

Nieuwe visie en uitvoeringsprogramma mobiliteit

Omschrijving (toelichting)

Een actuele integrale toekomstbestendige visie op het thema mobiliteit die aansluit bij onze duurzaamheidsdoelstellingen. De nieuwe visie gaat onder andere in op de thema's fiets, openbaar vervoer, autogebruik en parkeerbeleid, waarbij een doorkijk wordt gemaakt naar een op te stellen mobiliteitsplan en uitwerking volgt in een uitvoeringsprogramma. Met het opstellen van een nieuwe visie wordt recht gedaan aan de uitkomsten van het rekenkameronderzoek "Sturen op mobiliteit". De nieuwe visie zal in samenspraak met partners opgesteld worden en integraal afgestemd worden met overige beleidsthema's. Om snelheid, kwaliteit en continuïteit in het proces te borgen wordt voorgesteld om al tijdens het opstellen van de visie te starten met het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

Verkeersveiligheidsmaatregelen SPV

Omschrijving (toelichting)

Uit de rijkssubsidieregeling Investeringsimpuls Verkeersveiligheid is voor de tweede tranche (2022-2023) een éénmalig bedrag van € 256.000,- (excl. btw) beschikbaar voor Rijssen-Holten op basis van 50% cofinanciering. De subsidie is bedoeld voor verbetering van de verkeersveiligheid. De bijdrage maakt het mogelijk om een nieuwe impuls te geven aan verkeersveiligheid in onze gemeente door de uitvoering van concrete projecten, bijvoorbeeld voor de fiets(infrastructuur) of specifieke maatregelen zoals een kruispuntplateaus, mits de eigen middelen geborgd zijn. De aanvraag is ingediend voor 1 oktober 2022. Gelet op het coalitieakkoord en de te maken visie op mobiliteit zijn projecten ingediend met als doel: het veiliger maken van schoolfietsroutes in het buitengebied. Onder andere de kruisingen Dorperdijk zijn hierin meegenomen.

Maatregelen op advies verkeersoverleggroep

Omschrijving (toelichting)

De gemeente heeft een verkeersoverleggroep. Dit is een adviesgroep waarin gemeente, politie en VVN zitting hebben. Binnen deze overleggroep worden klachten/signalen vanuit de leefomgeving met betrekking tot verkeerssituaties besproken. Het komt meerdere malen voor dat er vanuit de overleggroep geadviseerd wordt om verkeersmaatregelen te treffen en de financiële dekking hiervoor ontbreekt. Het is echter vaak wel wenselijk om adequaat in te kunnen spelen op lokale, kleinschalige verkeersproblematiek. Voor de uitvoering van grotere reconstructies / aanpassingen wordt via de reguliere weg budget gevraagd.

Aanpassen kruispunt Enterstraat - Schapendijk

Omschrijving (toelichting)

Aanpassen van het kruispunt Enterstraat - Schapendijk vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid. Dit is nodig voor een veiligere fietsverbinding van en naar de wijk Het Opbroek, het Reggesteijn en de nabijgelegen sportvoorzieningen met woonwijken en sportvoorziening in Rijssen Zuid. Deze fietsstructuur sluit aan op de Schapendijk richting Enterstraat en de gewenste fietsstructuur tussen de Markeloseweg/Kruisweg en de Schapendijk.

Aanleg fietspad tussen Markeloseweg en Schapendijk in Rijssen

Omschrijving (toelichting)

Tussen de Markeloseweg/Kruisweg en de Schapendijk ontbreekt een schakel in de fietsstructuur aan de zuidkant van Rijssen. Met het realiseren van dit ontbrekende stuk fietsstructuur wordt de fietsverbinding tussen de nieuwe woonwijk Opbroek en de sportvoorzieningen in Rijssen-Zuid compleet gemaakt. Daarnaast is het een verbinding tussen de woonwijken Rijssen Zuid en het Reggesteijn. Hiermee wordt een veilige (school)fietsroute gecreëerd. De huidige fietsroute, lopend over de Burg. Knottebeltlaan, wordt met name tijdens donkere winterdagen als onveilig ervaren. Door de aanleg van een fietsverbinding tussen de Markeloseweg en de Schapendijk wordt dit "knelpunt" opgelost. Het plan voorziet onder andere in het aanpassen van de fietsoversteek op de Markeloseweg. De maatregelen komen voort uit de bestaande fietsvisie. Het veiliger maken van fietsverbinding op schoolroutes past binnen de nieuw op te stellen mobiliteitsvisie.

Verkeersonderzoek wegvak Enterstraat van Cattelaar - gemeentegrens

Omschrijving (toelichting)

De Enterstraat is een belangrijke invalroute. Dit wegvak is op zeer korte termijn aan groot onderhoud toe. Om deze reden wordt voorgesteld onderzoek te doen naar de functie en inrichting van deze weg. Hoewel we de komende jaren bezig zijn met een visie op mobiliteit is het, vanuit de urgentie van onderhoud, verstandig om het onderzoek naar de Enterstraat parallel te laten lopen met dit traject. In het onderzoek wordt nagedacht over de functie en inrichting van dit wegvak. Hierbij kan gedacht worden aan verkeersveiligheid, fietsveiligheid, snelheid en bereikbaarheid. Het beschouwde wegvak loopt vanaf de Cattelaar tot de rotonde De Elsmoat. Om die reden worden in het onderzoek ook de andere wegbeheerders (gemeente Wierden en provincie), betrokken.

Verkeersonderzoek/ evaluatie Hogepad en Haarstraat Rijssen

Omschrijving (toelichting)

In 2015 en 2016 zijn de wegen het Hogepad en de Haarstraat in Rijssen heringericht. Door het uitvoeren van een verkeersonderzoek wordt onderzocht of er nog aanvullende verkeersmaatregelen nodig zijn om de verkeersveiligheid te verhogen op beide wegen.

Aanvullende onderhoudsmiddelen bij rioolvervanging en groot onderhoud wegen

Omschrijving (toelichting)

Op dit moment zijn er geen middelen beschikbaar om bij vervangen van riolering en groot onderhoud wegen een reconstructie van de weginrichting door te voeren. Het is wenselijk om de komende jaren hiervoor een bedrag van € 250.000,00 beschikbaar te stellen. De middelen worden ingezet voor het aanpassen van de openbare ruimte naar een duurzaam (verkeers)veilige en klimaat-adaptieve inrichting. Dit bestaat uit maatregelen zoals het verbeteren van de openbare verlichting en het vernieuwen van groen bij riool- en wegen onderhoud. Om continuïteit in de voorbereiding en uitvoering te garanderen wordt voorgesteld om voor de komende periode dit bedrag beschikbaar te stellen.

Toelichting prioriteiten en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

Acties

Tweede volwaardige ontsluiting van de Kalfstermansweide

Omschrijving (toelichting)

De tweede volwaardige ontsluiting van de Kalfstermansweide is onderdeel van de ontwikkeling Enkco-terrein. Planologische en uitvoeringstechnisch wordt dit project hierin meegenomen. Op basis van de planning Enkco-terrein verwachten wij deze verbinding in 2024 te kunnen realiseren.

Afsluiten Dorpstraat Holten tussen Kerstraat en Iareneweg voor gemotoriseerd verkeer

Omschrijving (toelichting)

Deze afsluiting tussen Kerkstraat en rotonde Iareneweg kan verkeerstechnisch pas gerealiseerd worden na realisatie van de tweede volwaardige ontsluiting van de Kalfstermansweide. Het plan en de bijbehorende benodigde financiële middelen worden op termijn aan de raad voorgelegd.

Duurzaamheid

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de gemeentelijke Energietransitie en de zoektocht naar alternatieven voor windenergie blijven we met onze inwoners via de diverse werkgroepen en stuurgroep zeker tot medio 2023 in gesprek. We willen uiteindelijk in 2023 gezamenlijk ons beleid vaststellen wat dan ook zal leiden tot een gemeentelijk bod in de RES, wat betreft de opwek van hernieuwbare energie.

Voor 2023 houdt dit onder andere concreet in dat we blijven inzetten op de verdere uitbouw van ons lokale Energieloket/Groen Doen. Dit zal fysiek plaatsvinden vanuit onze eigen duurzaamheidswinkel met inloopmogelijkheden en spreekuren.

Uitvoering geven aan de uitwerking van de Transitievisie Warmte met hoogstwaarschijnlijk een drietal wijkuitvoeringsplannen. In 2022 is met één uitvoeringsplan al een start gemaakt. Daarnaast gaan we in 2023 verder met het verduurzamen van onze bedrijventerreinen.

Meer zon op bedrijfsdak is één van de acties. Kijken of het energiegebruik en -opwek ook slim met elkaar kunnen worden gecombineerd is een actie. Voor de nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein willen we, naast dat deze “gasloos” zullen worden aangelegd, ook kijken naar innovatieve opslagsystemen van energie.

Natuurlijk blijft de sanering van asbestdaken een actie waar we op in blijven zetten, in de vorm van een subsidie die ook de afgelopen jaren is gehanteerd.

Wat mag het kosten

	jaarrekening 2021	begroting 2022	begroting 2022 na VJN	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026
Lasten							
<u>Prioriteiten</u>							
Incidenteel		180		1.141	565	330	330
Structureel		36		182	225	238	238
Bestaand beleid	14.740	12.004	12.647	12.843	12.843	12.843	12.843
Totaal lasten programma	14.740	12.220	12.647	14.166	13.633	13.411	13.411
Baten							
<u>Prioriteiten</u>							
Bestaand beleid	9.923-	6.528-	6.679-	6.750-	6.750-	6.750-	6.750-
Totaal baten programma	9.923-	6.528-	6.679-	6.750-	6.750-	6.750-	6.750-
Saldo voor bestemming	4.817	5.692	5.968	7.416	6.883	6.661	6.661
Mutaties in reserves							
Onttrekking reserve	338-	10-	410-	15-	15-	15-	15-
Storting reserve	372	144	169	3	3	3	3
Saldo na bestemming	4.851	5.826	5.727	7.404	6.871	6.649	6.649

Lasten en baten per product

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo
400	Milieu	1.040.400	12.500-	1.027.900
401	Natuurbescherming	66.900	-	66.900
402	Afwatering	150.900	-	150.900
450	Openbaar groen	1.651.700	28.000-	1.623.700
460	hondentoiletten	79.900	-	79.900
510	Ongediertebestrijding	45.500	-	45.500
522	speeltuinen/zomervantiewerk	26.800	200-	26.600
600	Afval	2.973.600	3.410.800-	437.200-
650	Riolering	2.658.000	3.125.500-	467.500-
710	verspreide gronden	126.300	100.100-	26.200
750	Wegen	2.684.100	88.000-	2.596.100
752	Straatverlichting	341.200	-	341.200
753	Straatreiniging	717.900	-	717.900
756	Gladheidsbestrijding	282.300	-	282.300
Totaal programma		12.845.500	6.765.100-	6.080.400

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemeen

Bij de programma's 1 tot en met 7 worden de desbetreffende lasten en baten weergegeven. Bij veel van de programma's zijn de baten lager dan de lasten. De programmamtekorten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de uitkering uit het Gemeentefonds en de onroerende- zaakbelastingen (ozb) de belangrijkste zijn. In het overzicht 'Algemene dekkingsmiddelen' wordt een specificatie gegeven. Het beleid omtrent lokale heffingen is verwoord in de desbetreffende paragraaf '4.1 lokale heffingen'.

De algemene dekkingsmiddelen kennen in tegenstelling tot de riool- en afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van specifieke uitkeringen, in de functionele programma's verantwoord.

onderdelen	rekening 2021	begroting 2022 primair	begroting 2022 na voorjaarsnota	begroting 2023
a. Lokale heffingen				
ozb	-6.518.033	-6.555.400	-6.555.400	-7.157.600
recognities en verhuur standplaatsen	-15.075	-15.200	-15.200	-16.500
forensenbelasting	-135.285	-124.400	-124.400	-137.000
toeristenbelasting	-216.652	-371.300	-380.100	-365.200
hondenbelasting	-101.142	-101.600	-101.600	-94.800
reclamebelasting				-2.700
b. Gemeentefonds	-62.147.660	-58.139.800	-59.343.900	-69.031.100
c. Dividenden	-853.883	-990.500	-1.125.500	-985.500
d. Overige eigen middelen	-492.764	-3.988.300	-3.988.300	-6.768.700
e. Saldo financieringsfunctie	1.087.658	1.008.700	1.014.000	1.003.000
f. Stelposten	0	1.273.800	0	7.673.400
	-69.392.836	-68.004.000	-70.620.400	-75.882.700

Toelichting

a. Lokale heffingen

Voor een toelichting over het beleid met betrekking tot de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf '4.1 lokale heffingen'.

De ozb-inkomsten worden gecorrigeerd voor de lasten die betrekking hebben op de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

b. Gemeentefonds

Aan de hand van de meicirculaire 2022 is de raming voor de uitkering uit het Gemeentefonds voor de gemeente berekend. Alle relevante ontwikkelingen zijn hierin meegenomen.

c. Dividenden

De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen uit hoofde van haar aandelen in diverse ondernemingen.

De gemeente heeft aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Vitens, Enexis en Twence. De preferente aandelen Vitens zijn omgezet in een achtergestelde lening.

Wadinko keert jaarlijks een dividend uit van € 500,- per aandeel.

Bedrijf	begroting 2022 na voorjaarsnota	begroting 2023
BNG	-695.000	-600.000
Wadinko	-45.000	-45.000
Enexis	-50.000	-50.000
achtergestelde lening Enexis	-5.000	-3.000
Twence	-340.000	-300.000
Kapitaallasten rentebaten beleggingen	9.500	12.500
	-1.125.500	-985.500

d. Overige eigen middelen

Onder deze noemer worden diverse eigen middelen gerangschikt die wij hebben samengevat in onderstaande tabel.

	begroting 2023
Huren diverse masten	-23.800
Btw-verrekening afval en riool	-1.121.200
Onttrekkingen uit reserves	-4.151.200
Storting in reserves	100.000
(Dwang)invordering	-27.600
Lichtmastreclame	-71.400
Saldo financieringsfunctie	-1.003.000
Verschil renteomslag	-470.500
	-6.768.700

e. Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de ontvangen rente. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de bespaarde rente en de gevolgen van de renteomslagberekening. Het saldo van de financieringsfunctie bedraagt:

	begroting 2023
betaalde rente lang en kort	1.051.400
ontvangen rente	-48.400
	1.003.000

f. Stelposten

De volgende stelposten zijn opgenomen bij de algemene dekkingsmiddelen:

	begroting 2023
onvoorziene uitgaven	77.900
stelpost activeren 2.000 uren RSC	-200.000
energiestijging	100.000
eigen risicodragerschap WGA	22.500
Ombuigingen sociaal domein	50.000
Schoonmaakcontact	20.000
Gemeentelijke dienstverlening (algemene uitkering)	157.000
Gebouwenbeheer	772.000
nieuw beleid incidenteel	4.668.000
nieuw beleid structureel (inclusief extra rentelasten)	2.006.000
	7.673.400

Onvoorzien

De gemeente begroot een vast bedrag voor onvoorzien. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan een beroep op onvoorzien worden gedaan. Dit is in het geval dat maatregelen onvermijdelijk of wettelijk verplicht zijn en hier geen andere dekking voor aanwezig is. Het bedrag voor onvoorzien is te verdelen in 2 delen, namelijk € 40.000,- incidenteel en € 20.000,- structureel.

De gewijzigde begrotingsvoorschriften (BBV) schrijven voor dat vooral eigen personeelskosten van het toezicht houden bij nieuwe werken sinds 2018 geactiveerd moeten worden. De directe personeelslasten zijn hierdoor lager (€ 200.000,-).

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Artikel 10 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat ten minste (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- a. de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen (die hoogstens kostendekkend mogen zijn) wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten. De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee.

De paragraaf lokale heffingen bevat:

- de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen
- een duiding van de lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op deze manier wordt inzicht gegeven in de lokale belastingdruk en wordt u, de raad, in staat gesteld te sturen op hoofdlijnen van beleid en een afweging te maken tussen de belastingdruk en het voorzieningenniveau.

Uitgangspunt tarievenbeleid

Alle kostprijzen en tarieven van gemeentelijke dienstverlening zijn in 2018 opnieuw tegen het licht gehouden. De uitkomsten hiervan zijn vastgelegd in de Nota kostprijzen en tarieven gemeentelijke dienstverlening 2019. Als algemeen uitgangspunt geldt dat de tarieven kostendekkend zijn. Uitzonderingen hierop staan in de nota. In 2023 gelden de tarieven uit de nota, dus van 2022, gecorrigeerd voor inflatie (8%).

Het bestaande beleid om de tarieven jaarlijks te corrigeren voor de inflatie wijkt op de volgende punten af:

1. Voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) zullen de tarieven zo worden vastgesteld dat de totale opbrengst per saldo 8% stijgt (dit is de inflatie), exclusief areaal. Op dit moment zijn de nieuwe waarden en dus het nieuwe tarief nog niet bekend.
2. De rioolheffing stijgt naar € 172,- per aansluiting.
3. De afvalstoffenheffing wordt zoals gebruikelijk kostendekkend geraamd. De tarieven voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens stijgen in 2023 naar respectievelijk € 166,- en € 217,-.
4. Voor de toeristenbelasting wordt het tarief voor 2023 € 0,85 per overnachting.
5. De tarieven voor hondenbelasting worden vastgesteld op € 39,50 voor een 1e hond en op € 58,- voor een 2e en volgende hond.
6. De lijkbezorgingsrechten worden met het inflatiepercentage van 8% verhoogd.
7. Het tarief voor de reclamebelasting in de centrumgebieden van Rijssen-Holten en voor de bedrijventerreinen in Holten wordt vastgesteld op basis van de ingediende

begrotingen 2023 van de Stichting Ondernemersfonds respectievelijk de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Als gevolg van de verplichte jaarlijkse herwaardering van onroerende zaken gelden per 1 januari 2023 ook weer nieuwe WOZ-waarden. De tarieven van de onroerendezaakbelastingen zullen daarvoor worden aangepast waarbij de totale OZB-opbrengst (exclusief nieuw- en verbouw) uiteindelijk 8% hoger wordt en de opbrengstverhouding tussen de categorie woningen en niet-woningen zoveel mogelijk in stand blijft. De tarieven voor 2023 zijn op dit moment nog niet bekend. Voor 1 januari 2023 zullen de tarieven voor 2023 door de raad worden vastgesteld.

Binnen de gemeente is sprake van tariefdifferentiatie. Voor niet-woningen (bedrijven) gelden andere (hogere) tarieven dan voor woningen. OZB wordt geheven van alle onroerende zaken (zoals gebouwde objecten, in aanbouw zijnde objecten en grond) tenzij wettelijk vrijgesteld.

De waarde van alle onroerende zaken is van invloed op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Die uitkering houdt namelijk rekening met de opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen in de gemeente.

Afvalstoffenheffing

Het kostendekkende tarief voor een- en meerpersoonshuishoudens wordt vastgesteld op respectievelijk € 166,- en € 217,-. De tarieven voor 2023 zijn gestegen ten opzichte van 2022. Omdat niet alle kostencomponenten met 8% stijgen, is de procentuele stijging lager dan het inflatiepercentage.

Rioolheffing

De rioolheffing stijgt van € 164,- in 2022 naar € 172,- per aansluiting in 2023. Omdat niet alle kostencomponenten met 8% stijgen, is de procentuele stijging lager dan het inflatiepercentage.

Uitgangspunt bij de rioolheffing is dat de taak riolering volledig kostendekkend wordt uitgevoerd. Voor het tegengaan van tariefschommelingen is een voorziening opgenomen. Voor verbeteringsmaatregelen is een aparte voorziening beschikbaar.

Belastingdruk per huishouden (afgerond op hele euro's)

	2019	2020	2021	2022	2023	Landelijk (2022)
OZB*)	€ 243	€ 252	€ 256	€ 290	313***	€ 380
Afvalstoffenheffing **)	€ 178	€ 186	€ 186	€ 213	217	€ 317
Rioolheffing	€ 198,50	€ 195	€ 195	€ 164	172	€ 207
Totaal (meerpersoonshuishoudens)	€ 619,50	€ 633	€ 637	€ 667	702	€ 904
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar		+ 2,2%	+ 0,6%	+ 4,7%	+ 5,2%	

*) Bij een gemiddelde woningwaarde

**) Meerpersoonshuishouden

***) Op basis van de aanslag 2022 + 8% inflatie

Bron: Coelo.nl

Hondenbelasting

De tarieven voor een 1e hond en een 2e en volgende hond komen in 2023 op respectievelijk € 39,50 en € 58,-. Hondenbelasting is voor het buitengebied per 1 januari 2019 afgeschaft.

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven voor het houden van een verblijf met overnachting door niet-ingezetenen binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen, tegen vergoeding in welke vorm dan ook. Voor de toeristenbelasting geldt normaliter dat het tarief 1 keer in de 2 jaar wordt aangepast aan inflatie. In de begroting wordt uitgegaan van 440.000 overnachtingen. Voor de toeristenbelasting wordt het tarief voor 2023 € 0,85 per overnachting.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van de personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De tarieven worden in gelijke verhouding als de OZB-tarieven verhoogd.

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor de lijkbezorgingsrechten worden in 2023 verhoogd met inflatie. Ze zijn hiermee, met een kostendekkingspercentage van 99%, nagenoeg kostendekkend.

Omgevingsvergunning bouw

De bouwleges bedragen een percentage van de bouwsom. Omdat de normbouwkosten worden aangepast aan het prijspeil blijven de legestarieven voor 2023 ongewijzigd. De normbouwkostenlijst is namelijk leidend voor het bepalen van de bouwsom. De normbouwkostenlijst is ten tijde van schrijven in ontwikkeling en wordt in het laatste kwartaal van 2022 vastgesteld.

Overigens is er binnen de bouwleges sprake van kruissubsidiëring, dat wil zeggen dat de grotere bouwwerken 'meebetalen' aan de kleinere bouwwerken.

Voor het begrotingsjaar 2023 wordt 95% van de kosten verhaald. De gemeente Rijssen-Holten streeft er naar om over een periode van 5 jaar kostendekkend te zijn. Dit doen we vanwege jaarlijks fluctuerende aantallen. bij de herziening van de nota "kostprijzen en tarieven" zal de kostendekkendheid opnieuw beoordeeld worden. Deze herziening staat gepland voor 2023. Hierbij zullen ook de gevolgen de Wet Kwaliteitsborging worden bekeken.

Ondernemersfonds/reclamebelasting

In de centrumgebieden van Holten en Rijssen geldt sinds 1 januari 2014 een reclamebelasting. Het tarief daarvoor wordt bepaald door de in te dienen begroting 2023 van de Stichting Ondernemersfonds en de nieuwe WOZ-waarden. Beide gegevens zijn op dit moment nog niet bekend.

Voor de beveiliging van bedrijventerreinen in Holten geldt per 1 januari 2022 een reclamebelasting waarmee een ondernemersfonds wordt gevoed ter bekostiging. Het tarief van deze reclamebelasting wordt bepaald door de in te dienen begroting 2023 van de Stichting Ondernemersfonds Holtense Bedrijventerreinen en de nieuwe WOZ-waarden. Beide gegevens zijn op dit moment nog niet bekend.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als de bestaansnorm van inwoners onder de daarvoor geldende normen valt. De kwijtscheldingsprocedure is vereenvoudigd voor belastingplichtigen die tenminste 2 achtereenvolgende jaren volledige kwijtschelding hebben ontvangen en van wie het inkomen hoofdzakelijk bestaat uit een PW-uitkering van de gemeente, een AOW-uitkering, een WIA-uitkering of een Anw-uitkering. Een keer in de 5 jaar moet iedere aanvrager een volledig formulier invullen. De laatste keer was in 2020.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
------	------	------	------	------	------	------	------	------

Aantal aanvragen	339	383	415	461	482	433	443	439	396
Aantal gehonoreerd	290	319	350	398	396	363	361	347	324

Kostendekkendheid omgevingsvergunning bouw

Kostendekkendheid omgevingsvergunning bouw

kosten taakveld 1.1 crisisbeheersing	€	40.500	
kosten taakveld 8.3 wonen en bouwen	€	448.700	
<i>Netto kosten taakveld</i>	€	489.200	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten taakveld 0.4 overhead	€	381.200	
Totale kosten	€	870.400	
Opbrengst bouwleges	€	824.700	
Totale opbrengst heffingen	€	824.700	
Saldo		-45.700	95% kostendekking

NB: de effecten van de Wet Kwaliteitsborging zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten

kosten taakveld 7.5 begraaftplaatsen en crematoria	€	559.500	
<i>Netto kosten taakveld</i>	€	559.500	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten taakveld 0.4 overhead begraaftplaatsen	€	51.200	
Totale kosten	€	610.700	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	€	603.700	
Totale opbrengst heffingen	€	603.700	
Saldo		-7.000	99% kostendekking

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

kosten taakveld 7.3	€ 2.566.700	en kwijtschelding)
kosten taakveld 0.10 mutaties reserves (sluitpost taak afval)	€ 2.800	
kosten taakveld 0.64 belastingen overig		
baten taakveld 7.3	€ -317.300	
<i>Netto kosten taakveld</i>	<u>€ 2.252.200</u>	
Toe te rekenen kosten:		
Kosten taakveld 0.4 overhead	€ 437.200	
BTW	€ 323.500	
Totale kosten	<u>€ 3.012.900</u>	
Opbrengst heffingen		
Kwijtschelding	€ 3.078.500	
	€ -65.600	
Totale opbrengst heffingen	<u>€ 3.012.900</u>	
Saldo	€ -	100% kostendekking

Kostendekkendheid rioolheffing

Kostendekkendheid rioolheffing

kosten taakveld 7.2	€ 1.789.300	en kwijtschelding)
kosten taakveld 0.10 mutaties reserves		
kosten taakveld 0.64 belastingen overig		
kosten taakveld 2.1 verkeer en vervoer	€ 173.000	
baten taakveld 7.2	€ -163.100	
<i>Netto kosten taakveld</i>	<u>€ 1.799.200</u>	
Toe te rekenen kosten:		
Kosten taakveld 0.4 overhead	€ 294.500	
BTW	€ 797.700	
Totale kosten	<u>€ 2.891.400</u>	
Opbrengst heffingen		
Kwijtschelding	€ 2.962.400	
	€ -71.000	
Totale opbrengst heffingen	<u>€ 2.891.400</u>	
Saldo	€ -	100% kostendekking

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Noot

Na evaluatie heeft de gemeenteraad op 15 november 2019 de systematiek, norm en samenstelling van het weerstandsvermogen gehandhaafd en opnieuw vastgesteld.

Doelstellingen gemeenteraad

- risico's op geld waarderen;
- op geld gewaardeerde risico's afzetten tegen weerstandsvermogen;
- transparante systematiek.

De systematiek

- belangrijke risico's identificeren en voorzien van een realistisch scenario (bijv. 2% korting gemeentefonds);
- financiële effecten van scenario's berekenen waarbij structureel en incidenteel onder één noemer worden gebracht;
- kansberekening geven bij elk benoemd risico(scenario) > laag=25%; midden=50% en hoog=75%;
- er ontstaan 4 uitkomsten te weten: laag; midden; hoog en prognose (de kans-inschatting);
- de uitkomsten worden in een matrix gezet evenals de aanwezige weerstandscapaciteit;
- de weerstandscapaciteit wordt gedeeld door het totale risicobedrag wat een ratio oplevert;
- vooral bij structurele risico's zoals gemeentefonds is weerstandsvermogen bedoeld als overbruggingsvermogen totdat de begroting weer sluitend is. Dit betekent dat niet het hele risicobedrag ten laste van de weerstandscapaciteit komt maar alleen de tijdelijke dekking waarbij het uitgangspunt is dat de tegenvaller gefaseerd wordt geabsorbeerd in de begroting;
- bij structurele risico's moet tevens doorlopend een actueel risicoprofiel gemaakt worden (dit kan de kans-inschatting maar ook de scenario-omvang betreffen);
- de laatste 2 items zijn verwerkt in een rekenmodel dat laat zien wat de gevolgen zijn van de doorrekening van de risico's en het nieuwe berekende risicoprofiel (risicosimulatie);
- na risicosimulatie ontstaat een nieuw (prognose)risicoprofiel en een bijgesteld weerstandsvermogen;
- de ratio uit de risicosimulatie geeft een accurater beeld omdat deze rekening houdt met het vermogen van de organisatie structurele tegenvallers gefaseerd op te lossen;
- de ratio uit de risicosimulatie wordt dan ook gebruikt voor de bepaling van het gewenste weerstandsvermogen;
- de gemeenteraad stelt de gewenste norm (ratio) vast;
- op basis van de waarderingstabel van de NAR (zie onderstaande tabel) heeft de raad de norm vastgesteld op de bandbreedte 1 tot 1,4.

Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De raad heeft aan de beschikking over c.q. het in stand houden van het weerstandsvermogen de volgende eisen verbonden:

- bij een (prognose)ratio > 1,4 mag het weerstandsvermogen verminderd worden tot 1,4 ten bate van de algemene middelen;
- bij een ratio tussen 1 - 1,4 mag beschikt worden over het weerstandsvermogen voor financiële tegenvallers tot maximaal de ratio 1;

- daalt de ratio onder de 1 dan worden financiële meevallers toegevoegd aan het weerstandsvermogen tot minimaal de ratio 1.

Kanttekeningen

- het gaat om onzekere gebeurtenissen en niet om verwachtingen;
- de keuze van de scenario's is gebaseerd op expert judgement en daarom arbitrair;
- de risicosimulatie gaat ervan uit dat alle risico's zich voordoen. In de praktijk zal dit niet het geval zijn. Daar staat tegenover dat alle risico's ook niet in beeld zijn. Verder gaat er een dempend effect uit van de kans-inschatting: een laag ingeschat risico telt minder zwaar mee in de simulatie. Ook is er in sommige gevallen een onderlinge relatie tussen risico's, bijvoorbeeld in het geval deze conjunctureel gerelateerd zijn;
- de risicosimulatie gaat uit van een "zelfoplossend" vermogen van de organisatie bij structurele risico's.

Actuele situatie september 2022

Het geactualiseerde risicoprofiel levert de volgende matrixen op:

Risicomatrix

	L(aag)	M(midden)	H(hoog)	P(prognose)
Risico's (in mln €)	16,7	29,4	42,2	22,9
Weerstandscapaciteit (in mln €)	37,7	37,7	37,7	37,7
Ruimte/tekort (in mln €)	21,0	8,3	-4,5	14,8
Kengetal W/R	2,3	1,3	0,9	1,6

Risicosimulatie

	P(prognose)
Risico's na simulatie (in mln €)	20,5
Weerstandscapaciteit na simulatie (in mln €)	35,6
Ruimte/tekort na simulatie (in mln €)	15,1
Kengetal W/R na simulatie	1,73

De ratio (kengetal W/R) na simulatie komt uit op 1,73, "ruim voldoende", en is daarmee hoger dan de door gemeenteraad vereiste bandbreedte "voldoende" (1,0 – 1,4).

De geïdentificeerde risico's zijn opgenomen in onderstaande tabel. Bij elk risico wordt een scenario verondersteld. Vervolgens wordt de kans ingeschat van realisatie van het scenario. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de indeling laag (25%); midden (50%) en hoog (75%).

Risicotabel

					bedragen x € 1.000						
					Kans *)				Na Simulatie		
	Activiteit	Risico	Impact		Laag	Midden	Hoog		Impact	Kans op optreden risico's	
STRUCTURELE RISICO'S											
1	Gemeentebonds	Korting	2% korting	1.340	335	670	1.005	Laag	1.333	333	Laag
2	Sociaal domein (Wmo en Jeugd)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	1.580	395	790	1.185	Midden	1.501	751	Midden
3	Wmo (huishoudelijke hulp)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	380	95	190	285	Laag	371	93	Laag
4	Participatiebudget (voornamelijk WWB, IDAWIOAZ)	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	590	148	295	443	Midden	561	141	Laag
5	Leerlingen vervoer	Budgetoverschrijding	10% uitgaven	150	38	75	113	Midden	143	36	Laag
6	Dividenden	Lagere uitkering	10% structurele raming	95	24	48	72	Laag	93	24	Laag
7	Rente/financiering	Stijging	1% van gemiddelde herfinancierings-behoefte	50	13	25	38	Midden	50	25	Midden
8	SamenTwente	Hogere bijdrage	pm								
9	Vastgoed/verhuur	Inkomstendering	10% inkomstendering	180	45	90	135	Laag	176	44	Laag
totaal structurele risico's		totaal scenario's structurele risico's		4.365	1.093	2.183	3.276		4.228	1.447	
		totaal prognose structurele risico's			1.684						
INCIDENTELE RISICO'S											
	Activiteit	Risico	Impact		Kans *)						
					Laag	Midden	Hoog				
10	Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders	Extra loon- en wachtgeldbetalingen	33% van maximum	1.000	250	500	750	Midden			
11	Infrastructuurele projecten	Uitvoering	10% onderhanden werk	400	100	200	300	Laag			
12	Stadsbank Oost-Nederland	Exploitatieverliezen	pm								
13	Directe borgstellingen	Wanbetaling	5% van € 2,3 miljoen	115	29	58	87	Laag			
14	Indirecte borgstellingen	Inroepen borgstelling	2,5% van € 69,9 miljoen	1.700	425	850	1.275	Laag			
15	ICT	bedrijfsvoering	€ 4 miljoen	4.000	1.000	2.000	3.000	Laag			
16	Grondexploitatie; obv risicologboek; geldt voor elk scenario	Vertraging uitgifte; afwaardering gronden etc.	€ 4 miljoen	4.000	4.000	4.000	4.000 *				
totaal incidentele risico's		totaal scenario's incidentele risico's			5.804	7.608	9.412				
		totaal prognose incidentele risico's			6.054					6.054	
		Totaal prognose structurele en incidentele risico's, waarbij structurele risico's zijn vermenigvuldigd met factor 10			22.894					20.519	

Toelichting risicotabel

Algemeen beeld

De onzekerheid over de macro-economische ontwikkeling is nog altijd zeer groot en is zelden zo groot als nu. Door het coronavirus zijn we sinds 2020 in een bijzondere periode terecht gekomen. De dreiging van een nieuwe coronagolf is nog steeds aanwezig. In 2022 zijn er belangrijke risico's bijgekomen. Ten eerste de oorlog in Oekraïne. Duidelijk is dat deze gebeurtenis grote invloed heeft op de economie. Daarnaast is het risico van hoge inflatie actueel. Onduidelijk is of de maatregelen van de centrale banken voldoende effect sorteren om de inflatie te beteugelen.

Kortom, we zitten midden in een periode met veel economische onzekerheid waarvan de gevolgen voor de gemeente moeilijk zijn in te schatten. Economen breken zich het hoofd over wat ons de komende maanden en daarna te wachten staat, niemand die het zeker weet. Dat blijkt ook wel uit de uiteenlopende verwachtingen.

Het Centraal Plan Bureau geeft in haar concept-Macro Economische Verkenning aan dat er mogelijk een recessie (negatieve economische groei) voor enkele kwartalen zich zal voordoen, waarbij ze overigens ook aangeeft dat de betekenis niet overschat moet worden omdat een snelle oploep van de werkloosheid onwaarschijnlijk lijkt en dat de consumptieve bestedingen als huishoudens het tijdens corona opgebouwde spaargeld uitgeven. Op het moment van schrijven van deze risicoparagraaf buigt het Rijk zich over mogelijkheden om de dalende koopkracht van huishoudens, als gevolg van hoge inflatie en stijgende energieprijzen, te verzachten.

Op basis van de risicotabel is de bandbreedte van de structurele risico's tussen de € 1,1 miljoen en de € 3,3 miljoen en de incidentele risico's tussen de € 5,8 miljoen en de € 9,4 miljoen. De bandbreedte (en dus de onzekerheid) blijft hiermee fors.

Van belang is dat scenario's een bandbreedte geven maar niet de betekenis hebben van onder- of bovengrenzen van toekomstige uitkomsten.

Voor de begroting hebben we, zoals gebruikelijk, een meest waarschijnlijk scenario benoemd. Dit is per definitie onzeker maar de onzekerheid is nu nog groter door bovengeschetst algemeen beeld over macro-economische risico's.

In de begroting 2022 was de weerstandratio 1,36 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van € 28,9 miljoen. In deze paragraaf is de uitkomst van de weerstandratio 1,73 bij een weerstandscapaciteit (na simulatie) van 35,6 miljoen. Deze verhoging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een hogere weerstandscapaciteit.

1. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is verreweg de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente (circa € 67 miljoen). Voor de gemeentefondsuitkering is normaliter de normeringssystematiek (trap-op trap-af-principe) van toepassing. Dit betekent dat de ontvangsten “mee-ademen” met de ontwikkeling van de rijksfinanciën. Hierin ligt dus tegelijkertijd zowel een kans als een risico besloten. Gaat het voorspoedig met de rijksfinanciën dan profiteren de gemeenten mee via het gemeentefonds, maar het omgekeerde geldt natuurlijk ook.

Om de stabiliteit van de algemene uitkering voor gemeenten te verbeteren is in juni 2022 een akkoord bereikt waardoor het volume-accres van het gemeentefonds voor de jaren 2022 – 2025 is bevroren op de stand voorjaarsnota 2022. In 2026 wordt het extra accres weer voor een groot deel onttrokken aan het gemeentefonds. 2026 wordt inmiddels getypeerd als “ravijnjaar”. Deze effecten hebben we verwerkt in het financieel perspectief. Hierdoor is het volume-risico voor de jaren tot en met 2025 weggefallen.

Voor de eerstvolgende jaren is het risico op verlaging van de algemene uitkering dan ook beperkt. Het volume-risico komt terug in 2026. Het risico is aanwezig dat de rijksoverheid op enig moment gaat bezuinigen om de extra uitgaven door onder andere corona terug te halen. Via de trap op trap af systematiek kan dit dan een nadelig effect hebben op het gemeentefonds, maar niet eerder dan in 2026. Overigens zal in de komende jaren op landelijk niveau het gesprek worden gevoerd over een mogelijke aanpassing van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten. . Een ander risico is dat de jaarlijkse prijscompensatie op basis van de actuele ramingen door het CPB niet voldoende is.

Omdat ook de herverdeling van het gemeentefonds is inmiddels verwerkt in de cijfers hebben wij de risico-inschatting verlaagd van midden naar laag.

Als scenario houden we een korting van circa 2% aan. Dit komt overeen met een bedrag van ongeveer € 1,3 miljoen.

2. Uitgaven sociaal domein (decentralisaties Jeugd en Wmo)

Het is bekend dat er forse risico's zijn op dit terrein en dat de tekorten verder kunnen oplopen. Om de tekorten terug te dringen is en wordt gewerkt aan transformatie van het sociaal domein. Ook zijn al diverse interventie maatregelen ingezet om de tekorten op te vangen in de begroting. Andere interventie maatregelen moeten verder worden uitgewerkt en geëffectueerd. Dit kost niet alleen tijd, maar brengt ook risico's met zich mee. De nog lopende interventie maatregelen betreffen veelal zachte maatregelen, die vooral insteken op het voorkomen van uitgaven. Dit is in financiële zin lastig terug te zien, omdat de daadwerkelijke uitgaven niet alleen door interventie maatregelen beïnvloed worden, maar ook door andere ontwikkelingen. Voor het resterende deel blijven de risico's op het niet realiseren van de interventie maatregelen bestaan. De laatste loodjes wegen het zwaarst.

Ook liggen er risico's als gevolg van nieuwe inkoop, waarbij het de vraag is of compensatie van het Rijk voldoende is. Kortom: er zijn nog onzekerheden en risico's. Het is lastig om het risico te kwantificeren. We sluiten aan bij het gebruikelijke scenario van open einde risico's, namelijk 10% van de uitgaven.

We hebben de risico-inschatting al enkele jaren op midden gezet. Gelet op de op hiervoor genoemde risico's hebben we de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) huishoudelijke hulp

Geconstateerd kan worden dat op het terrein van de Wmo, waarvoor een opheffingsregeling geldt, sprake is van een structureel risico. Er worden meer inwoners ouder en het langer zelfstandig wonen wordt vanuit het Rijk gestimuleerd. Het gevolg is dat er een groter beroep op Wmo-voorzieningen wordt gedaan, waarbij het maar de vraag is of de compensatie van het Rijk voldoende is om de extra kosten op te vangen. Sinds 2018 wordt de huishoudelijke ondersteuning grotendeels als algemene voorziening uitgevoerd. Het budget is naar boven bijgesteld als gevolg van de aanbesteding, stijgende aantallen en een hoger verzilveringspercentage. De verwachting is dat het bijgestelde volume stabiliseert. Het overschrijdingsrisico is als basisscenario gezet op 10%. We hebben dit risico op laag gezet.

4. Inkomensdeel Participatiebudget (voormalig WWB/IOAW/IOAZ)

Voor de uitkeringen verstrekt op basis van de participatiewet (inkomensdeel) ontvangt de gemeente een rijksbudget. Er is een landelijke vangnetregeling. De eigen risico drempel is 7,5%. Vergoed wordt 50% van het tekort meer dan 7,5% tot en met maximaal 12,5%. Indien het tekort hoger is dan 12,5% wordt 100% vergoed. Voorwaarde is dat aangetoond kan worden dat voldoende inspanningen gepleegd zijn om het beroep op de bijstand zo klein mogelijk te houden. Een aanvullende voorwaarde is dat een referte periode van 3 jaar van toepassing is. Zowel 2019, 2020 als 2021 liet een overschot zien. De kans dat een beroep kan worden gedaan op de vangnetregeling is de komende jaren klein.

Een landelijke toename van het beroep op de Participatiewet wordt (met enige vertraging) gecompenseerd in het rijksbudget. Wel is het zo dat ontwikkelingen op macroniveau niet één op één doorvertaald kunnen worden naar lokaal niveau. Het kan best zo zijn dat landelijk zich een daling voordoet in het aantal uitkeringsgerechtigden terwijl lokaal (door specifieke omstandigheden) het omgekeerde plaatsvindt.

Als risicoscenario hebben we genomen een overschrijding van 10%. Lokaal is sprake van een stabiel tot licht dalend uitkeringsbestand. De afgelopen jaren was er geen aanleiding tot een hogere instroom, omdat de instroom en uitstroom in balans was. Een mogelijke oplopende bijstand instroom is afhankelijk van de economische gevolgen. In de augustusraming van het CPB is aangegeven dat de werkloosheid naar verwachting licht oploopt en de krapte op de arbeidsmarkt blijft. Gelet op de vele economische onzekerheden hebben we de risico-inschatting gehandhaafd op midden.

5. Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer naar met name speciaal onderwijs is een gevolg van het feit dat we in onze gemeente erg weinig speciaal onderwijs hebben. Daar komt bij dat we de laatste jaren een toename zien van leerlingen die, ondanks passend onderwijs, toch speciaal onderwijs moeten volgen. En in ons geval vrijwel automatisch ook in het

leerlingenvervoer terecht komen. Het lokaal kunnen aanbieden van speciaal onderwijs is de meest zekere manier om op leerlingenvervoer te besparen. Dit is een kwestie van lange adem en goed overleg met onderwijsinstellingen c.q. samenwerkingsverbanden. Daarnaast zijn er nog wat mogelijkheden om op de kosten van leerlingenvervoer te besparen. Bijvoorbeeld inzetten van e-bikes in plaats van aangepast vervoer, MEEopWeg etc.

De laatste jaren waren er budgetoverschrijdingen. Het budget is hierop deels bijgesteld. Voor het resterende deel blijven risico's op overschrijding bestaan. In 2023 zal een aanbestedingstraject worden doorlopen door de Stichting Leerlingenvervoer. Een nieuw contract zal ingaande schooljaar 2023/2024 van kracht zijn. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuwe verordening leerlingenvervoer die eveneens met ingang van schooljaar 2023/2024 van kracht wordt. Wat ook nog speelt is personeelskrapte bij de vervoerders waardoor het steeds lastiger wordt de planning "rond" te krijgen. Kortom, diverse ontwikkelingen. We hebben het risico voorsnog gehandhaafd op midden.

6. Dividenden

De gemeente ontvangt een aanzienlijk bedrag aan dividend (onder andere van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Twence). De kans op het risicoscenario van een negatieve afwijking van 10% schatten we laag in.

7. Rente

Over de ontwikkeling van de rente bestaat veel onzekerheid. Oplopende inflatie kan een bedreiging vormen en leiden tot hogere rentevoeten.

De leningportefeuille bedraagt ongeveer € 50 miljoen. Van een gemiddelde herfinancieringsbehoefte van een tiende deel van de portefeuille is het renterisico van 1% gelijk aan € 50.000.

Voor 2023 is de gemiddelde rentevoet 3,4 %. Zoals bekend is sprake van een aanzienlijke stijging van de rente de laatste tijd. De kans dat geld tegen hogere tarieven aangetrokken moet worden, schatten we gemiddeld in.

8. SamenTwente

SamenTwente voert zijn eigen risicomanagement, ook hier wordt gewerkt met een weerstandsratio.

In de begroting 2023 van SamenTwente is de ratio becijferd op 0,8 en valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 en 1,0. Omdat SamenTwente een eigen adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

9. Vastgoed

We gaan uit van een risico van huurderij van gemeentelijke accommodaties van 10%. We schatten dit risico als laag in.

10. Arbeidsongeschiktheidsrisico's gemeentebestuurders

Arbeidsongeschiktheid van gemeentebestuurders leidt tot extra loon- en wachtgeldbetalingen. Het maximale risico bedraagt ongeveer € 2,9 miljoen. Als risicoscenario gaan we uit van een derde van het maximale risico, afgerond € 1,0 miljoen. We schatten het risico gemiddeld in.

11. Infrastructurele projecten

Jaarlijks wordt geïnvesteerd in de infrastructuur. Als risicoscenario wordt 10% overschrijding bij een investering van gemiddeld € 4 miljoen verondersteld.

12. Stadsbank Oost Nederland

De 22 aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatieverliezen. Stadsbank Oost Nederland voert hierin een eigen risicomanagement. In het risicomodel wordt net als in onze gemeente met een weerstandsratio gewerkt. Met een weerstandsvermogen van € 1 miljoen komt in 2022 deze ratio uit op 1,11. Daarmee wordt voldaan

aan de eigen norm met een bandbreedte van 1 tot 1,4. Omdat de stadsbank zelf een adequaat risicobeheer voert zetten wij als deelnemende gemeente het risico voor de gemeente op pm.

13. Directe borgstellingen

Op 31 december 2021 is sprake van de volgende directe borgstellingen:

- Corporaties/(zorg)instellingen € 2,3 miljoen

Als risicoscenario wordt 5% wanbetaling gehanteerd. Gelet op de financiële positie van de betrokken instellingen schatten we de kans daarop laag in.

14. Indirecte borgstellingen

Aan indirecte borgstellingen via het waarborgfonds Sociale woningbouw staat per 31 december 2021 een bedrag van € 69,9 miljoen uit bij corporaties.

Het geborgd schuldrestant in relatie tot de marktwaarde van DAEB-bezit in Rijssen-Holten onderpanden bedraagt ultimo 2021 17,7%. Deze borgstelling (Rijk 50%; gemeente 50%) wordt pas ingeroepen als het garantievermogen van het fonds daalt tot 0,25%. We schatten, gelet op de betrokken corporaties, de kans laag in dat een beroep op deze achtervang wordt gedaan. Niettemin betekent 2,5% wanbetaling (50% van 5%) een potentiële claim van globaal € 1,7 miljoen.

Ingaande augustus 2021 zijn de afspraken over de verdeelsleutel van de achtervangspositie gewijzigd. De achtervangspositie voor de gemeente is hierdoor licht gedaald.

Binnen de nationale hypotheekgarantie (NHG) staat de gemeente tot en met 2010 nog voor 50% als achtervang garant voor tekorten bij het NHG (andere 50% is voor het Rijk). Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang.

Het fondsvermogen is in 2021 gestegen tot € 1,61 miljard. In 2021 is € 0,4 miljoen uitgekeerd aan verliesdeclaraties. De kapitaalratio (garantievermogen/% van gegarandeerd vermogen) is gestegen van 0,76% eind 2020 naar 0,81% eind 2021.

De komende jaren zet het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) in op het verder verbeteren van de financiële gezondheid van het fonds. We gaan ervan uit dat de buffers voldoende zijn. Daarom is het risico voor de gemeente op pm gezet.

15. Risico's ICT/informatiebeveiliging/privacybescherming

De ICT-ontwikkelingen gaan steeds verder en daarmee nemen de risico's toe, door bijvoorbeeld hacking, phishing of ongeautoriseerd gebruik van systemen. Op basis van ervaringen elders gaan we uit van een risicoscenario van € 4 miljoen. Gelet op de vele beheersmaatregelen die worden genomen als risicoreductie schatten wij het risico laag in.

16. Grondexploitatie

De risico's van de grondexploitatie worden jaarlijks gemonitord. De resultaten hiervan worden opgenomen in het risicologboek. Op dit moment zijn de risico's geïndiceerd op circa € 4 miljoen.

Risico's op eigendommen

Rampen

Met de gevolgen van het zich voordoen van rampen, zoals het ontsporen van een chloortrein of het overstromen van een kern is in de begroting geen rekening gehouden. Wel wordt op verschillende manieren geprobeerd te voorkomen dat een ramp zich voordoet. Denk hierbij aan het opstellen van een integraal veiligheidsplan en het aanpassen van het rioleringsstelsel.

Voor de kosten van een terroristische aanslag zijn alle Nederlandse polissen verzekerd tot een bedrag van € 1 miljard

per jaar. Een risico is de opgenomen clausule in de polis. Komt de schade door terrorisme in Nederland in een jaar boven dit bedrag uit en onze gemeente wordt getroffen door een aanslag, dan komt een evenredig deel van de schade niet voor vergoeding in aanmerking.

Verzekeringsmarkt

Wij wijzen op de claimbewustheid van burgers en bedrijven bij schade. De gemeente is verzekerd tegen schade bij persoons- en zaakschade tot een bedrag van € 5 miljoen per gebeurtenis met een maximum van € 10 miljoen per verzekeringsjaar en bij vermogensschade € 2,5 miljoen per gebeurtenis tot een maximum van € 5 miljoen per verzekeringsjaar. Claims die de genoemde bedragen te boven gaan blijven over het meerdere voor risico van de gemeente.

Weerstandsvermogen

Tot het weerstandsvermogen wordt gerekend de algemene reserve en 50% van de bestemmingsreserves waarop nog geen verplichtingen rusten.

Kerngetallen

Vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) wordt in deze paragraaf een verplichte basisset kengetallen opgenomen.

KENGETALLEN: (commissie Depla), bedragen x € 1.000

bedragen x 1.000

Netto schuldquote:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. Vaste schulden	€ 45.211	€ 64.636	€ 45.822	€ 52.006	€ 48.197	€ 42.848
B. Netto vlottende schulden	€ 7.161	€ 7.000	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.875	€ 5.569	€ 4.851	€ 4.851	€ 4.851	€ 4.851
D. Financiële activa (excl. leningen)	€ 794	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
E. Uitzettingen	€ 10.844	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
F. Liquide middelen	€ 802	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
G. Overlopende activa	€ 3.698	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 106.070	€ 88.323	€ 100.302	€ 102.611	€ 104.152	€ 100.285
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	42%	86%	57%	61%	57%	54%

bedragen x 1.000

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. Vaste schulden	€ 45.211	€ 64.636	€ 45.822	€ 52.006	€ 48.197	€ 42.848
B. Netto vlottende schulden	€ 7.161	€ 7.000	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
C. Overlopende passiva	€ 7.875	€ 5.569	€ 4.851	€ 4.851	€ 4.851	€ 4.851
D. Financiële activa (incl. leningen)	€ 5.819	€ 6.972	€ 8.291	€ 8.439	€ 8.587	€ 8.735
E. Uitzettingen < 1 jaar	€ 10.844	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
F. Liquide middelen	€ 802	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
G. Overlopende activa	€ 3.698	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300	€ 1.300
H. Totale baten, exclusief reserves	€ 106.070	€ 88.323	€ 100.302	€ 102.611	€ 104.152	€ 100.285
Kengetal (A+B+C-D-F-G)/H x 100%	37%	78%	48%	53%	49%	45%

bedragen x 1.000

Solvabiliteitsratio:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. Eigen vermogen	€ 67.871	€ 55.468	€ 68.513	€ 69.366	€ 72.051	€ 69.902
B. Balanstotaal	€ 137.467	€ 149.614	€ 138.491	€ 145.085	€ 143.517	€ 135.675
Kengetal (A/B) x 100%	49%	37%	49%	48%	50%	52%

bedragen x 1.000

Kengetal grondexploitatie:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. Bouwgronden, niet in exploitatie	€ -	€ 7.124	€ 418	€ 418	€ 418	€ 418
B. Bouwgronden, in exploitatie	€ 4.160	€ 18.325	€ 4.151	€ 3.571	€ 8.842	€ 1.399
C. Totale baten (excl. reserves)	€ 106.070	€ 88.323	€ 100.302	€ 102.611	€ 104.152	€ 100.285
Kengetal (A+B)/C x 100%	4%	29%	5%	4%	9%	2%

bedragen x 1.000						
Structurele exploitatieruimte:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. Totale structurele lasten	€ 88.621	€ 89.174	€ 100.736	€ 101.836	€ 102.749	€ 103.468
B. Totale structurele baten	€ 89.360	€ 88.323	€ 100.302	€ 102.611	€ 104.152	€ 100.285
C. Totale structurele toevoegingen aan reserves	€ 930	€ 795	€ -	€ -	€ -	€ -
D. Totale structurele onttrekkingen aan reserves	€ 1.172	€ 3.117	€ 706	€ 706	€ 706	€ 706
E. Totale baten	€ 90.532	€ 91.440	€ 101.008	€ 103.317	€ 104.858	€ 100.991
Kengetal ((B-A)+/(D-C))/E x 100%	1,1%	1,6%	0,3%	1,4%	2,0%	-2,5%

bedragen x 1.000						
Belastingcapaciteit, woonlasten meerpersoonshuishouden:	Jaarrekening 2021 31-12-2021	Begroting 2022 31-12-2022	Begroting 2023 31-12-2023	Begroting 2024 31-12-2024	Begroting 2025 31-12-2025	Begroting 2026 31-12-2026
A. OZB-lasten gezin bij gemiddelde	€ 256	€ 290	€ 313	€ 313	€ 313	€ 313
B. Rioolheffing (kleinverbruiker)	€ 195	€ 164	€ 172	€ 172	€ 172	€ 172
C. Afvalstoffenheffing	€ 186	€ 213	€ 217	€ 217	€ 217	€ 217
D. Heffingskorting						
E. Totale woonlasten gemiddeld gezin	€ 637	€ 667	€ 702	€ 702	€ 702	€ 702
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor een gezin (t -1)	€ 777	€ 811	€ 904	€ 904	€ 904	€ 904
Onbenutte belastingcapaciteit ten opzichte van de artikel 12 norm (x €1mln)	€ 2,8	€ 3,2	€ 3,8	€ 3,8	€ 3,8	€ 3,8
Kengetal (E/F) x 100%	82,0%	82,2%	77,7%	77,7%	77,7%	77,7%

3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Artikel 12

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:

- wegen;
- riolering;
- water;
- groen;
- gebouwen.

Van de kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van de gemeentelijke voorzieningen waarvoor investeringen worden gedaan die daarna regelmatig onderhoud vergen. Tot de gemeentelijke kapitaalgoederen worden gerekend wegen, verkeersmaatregelen, watergangen, civiele kunstwerken, rioleringen, openbare verlichting, openbaar groen, straatmeubilair, speelterreinen, begraafplaatsen en gemeentelijke gebouwen. De onderhoudslasten bestaan uit personeelskosten, materiaalkosten, kosten van derden en kapitaallasten.

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat dat de ondergrens van de kwaliteit van de openbare ruimte 'sober en veilig' is. Voor de vervanging van bestaande voorzieningen wordt een meerjarig vervangingsoverzicht gevraagd voor zover dat

al niet beschikbaar is. Een belangrijk deel ligt al opgesloten in een aantal beheerplannen. Daar waar dat nog niet in beeld is, wordt hier aan gewerkt. Om dat mogelijk te maken worden in deze begroting, via nieuw beleid, middelen geraamd. In de loop van 2022 zal een heroverweging van het vastgestelde kwaliteitsniveau worden aangeboden aan de gemeenteraad.

De volgende beheerplannen zijn vastgesteld of in voorbereiding.

Beheerplannen

Beheerplan	Vastgesteld	Door	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Jaren doorgerekend	Achterstallig onderhoud
Beleidsstrategie Beheer Openbare Ruimte (wegen en groen)	Oktober 2010	College	heroverweging in 2022	Ja		Nee
Bermen en sloten	November 2017	College	2027	Ja	10	Nee
Riolering	Mei 2019	Raad	2023	Ja	75	Nee
Gebouwen	Mei 2016	College	upgrade beleidsplan bouwkunde in 2022	Ja	30	Nee
Bomen	April 2018	Raad	2022	Nee	3	Ja
Sportvelden	Juni 2019	College	2023	Nee	4	Ja
Spelen en bewegen (beleid)	December 2020	Raad	2024	Nee	3	Ja
Civiel technische kunstwerken	Niet vastgesteld		2024	Ja	40	Nee

Wegen

Product	Wegen binnen en buiten de bebouwde kom.
Omvang	309 hectare verharding, de verhouding tussen elementenverharding en asfaltverharding is circa 50/50.
Beleid	CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente laat jaarlijks een aantal wegen asfalteren en herstraten op basis van haar meerjarenplanning (cyclisch), een tweejaarlijkse inspectie (actuele technische kwaliteit), jaarlijkse

schouw (visueel op basis van steekproef) en het jaarplan riolering. Na de winterperiode wordt vorstschade aan asfaltverharding opgenomen.

Kwaliteit

Op basis van een inspectie in 2021 (Antea) is het onderhoudsniveau B. De kwaliteit voldoet daarmee aan de vastgestelde norm. Asfaltverhardingen scoren gemiddeld iets beter dan elementenverhardingen.

Budget

€ 2.666.000, waarvan € 1.541.000 directe onderhoudslasten.

Conclusie

De wegen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Verlichting

Product

Openbare verlichting binnen en buiten de bebouwde kom.

Omvang

Circa 8.700 lichtmasten.

Beleid

De verlichtingsinstallatie wordt regelmatig onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op herstel van schades en gebreken en het herstellen van niet brandende lampen. Gevaarlijke situaties worden met spoed hersteld, regulier herstel vergt maximaal 30 werkdagen.

Uitvoering

Herstel van uitgevallen lampen en schades gebeurt op basis van meldingen. Eén keer per jaar vindt een algehele controle plaats. Grootschalige vervanging van armaturen en masten (einde levensduur) is niet in het onderhoudsbudget inbegrepen. Indien dit noodzakelijk is worden hiervoor separaat volgens het O&O principe middelen geraamd.

Kwaliteit

Inmiddels bestaat 99% van de lampen uit energiezuinige LED verlichting met een lange levensduur. De verwachte uitval is daarom gering. In 2019 is er een beheerplan opgesteld met advies voor vervanging van masten en armaturen (kapitaalgoederen). De piek in vervangingen komt in 2030. Op korte termijn zijn hiervoor geen extra middelen benodigd.

Budget

Regulier onderhoud € 92.400, energielasten € 183.000.

Conclusie

De openbare verlichting is kwalitatief in goede staat en voorzien van energiezuinige en duurzame LED lichtbronnen. Op korte termijn is geen grootschalige renovatie nodig. Medio 2030 wordt er een grootschalige renovatie verwacht. De middelen hiervoor moeten separaat geraamd worden.

Openbaar Groen

Product

Openbaar groen

Omvang

160 hectare

Beleid

CROW-norm B, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.

Uitvoering	Het onderhoud gebeurt veelal cyclisch. Herinrichtingen en reconstructies worden waar mogelijk gecombineerd met groot onderhoud aan het groen en de aansluitende verharding. Denk hierbij aan het vervangen van bomen of het opnieuw inrichten van een beplantingvak.
Kwaliteit	Uit de halfjaarlijkse beleidsschouwen blijkt dat de kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het onderhoudsniveau B. Daarnaast wordt ongeveer 6 keer per jaar ambtelijk een schouw uitgevoerd en ook daaruit blijkt dat het groen in de openbare ruimte voldoet aan de gestelde kwaliteitsnormen.
Budget	€ 1.624.000.
Conclusie	Het openbaar groen voldoet aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Bermen en sloten

Product	Bermen en sloten
Omvang	590 km wegberm en 230 km bermsloten
Beleid	Wegbermen hebben primair een civieltechnische en verkeerskundige functie maar lenen zich over het algemeen goed voor ecologisch beheer. Het behouden en versterken van biodiversiteit is een leidend thema; het beheer van bermen, oevers en watergangen bepaalt voor een groot deel de natuurwaarden daarvan. De natuurwaarden in met name de bermen worden ook vaak beïnvloed door het beheer van de aangrenzende oever en watergang.
Uitvoering	Ecologisch beheer voor bermen die daarvoor in aanmerking komen en in zoverre daar de middelen beschikbaar voor zijn.
Kwaliteit	Een aantal aangegeven bermen wordt nu ecologisch onderhouden. Dit aantal zal komende jaren waar mogelijk worden uitgebreid.
Budget	€ 197.000
Conclusie	De bermen en sloten voldoen aan het sobere en veilige onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Optimaal ecologisch onderhoud voor verhogen van de biodiversiteit is niet mogelijk met het huidige budget.

Riolering

Product	Rioleringen met bijbehorende voorzieningen
Omvang	159 km drukriolering en 310 km vrijvervalriolering
Beleid	NEN3398, sober en veilig. Met deze norm wordt achterstallig onderhoud voorkomen, is het risico op schadeclaims beperkt en is er geen sprake van kapitaalvernietiging.
Uitvoering	De gemeente zorgt dat het rioolstelsel goed functioneert, over voldoende capaciteit beschikt en redelijkerwijs zo min mogelijk overlast veroorzaakt. Bij de inrichting van het rioolstelsel wordt

rekening gehouden met de klimaatverandering. Er is aandacht voor scheiding van hemel- en afvalwater, gecombineerd met klimaatadaptie.

Kwaliteit

De gemeente beheert haar rioolstelsel conform de Wet Milieubeheer, de Waterwet, de Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten (WION) en de Europese Kader Richtlijn Water. De middelen zijn afgestemd op het GRP 2018-2022. Dit GRP wordt in 2022/2023 geactualiseerd en vervangen door het GWP 2023 t/m 2027.

Het GWP zal onderdeel worden van de omgevingsvisie en te zijner tijd op kunnen gaan in het omgevingsplan. Om tegenstrijdigheden te voorkomen worden in het GWP alleen die zaken besproken die specifiek van toepassing zijn op het gebied van stedelijk water en riolering. Het streven is dat klimaatbestendig inrichten in 2020 al normaal is zodat Nederland in 2050 klimaatbestendig is ingericht. In het GWP wordt met deze aspecten rekening gehouden.

Budget

€ 2.962.000, volledig kostendeekkend.

Tarief 2023 kleinverbruik: € 172,00. Gemiddeld volgens COELO (2022): € 207,00.

Conclusie

De rioleringen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden.

Gebouwen

Product

Gemeentelijke gebouwen

Omvang

Circa 60 gebouwen

Beleid

Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.

Uitvoering

In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.

Kwaliteit

De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Budget

€ 772.000 voor niet-jaarlijks onderhoud, overschotten blijven beschikbaar via reserve gebouwenbeheer (€ 582.000 per 1 januari 2023)

Conclusie

De gemeentelijke gebouwen voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Aanpassingen aan de eisen van de tijd vallen niet onder dit budget.

Civieltechnische kunstwerken

Product

Civieltechnische kunstwerken

Omvang

Circa 63 civiele kunstwerken

Beleid	Er wordt minimaal correctief, veilig en doelmatig onderhoud uitgevoerd. Hiermee wordt achterstallig onderhoud voorkomen.
Uitvoering	In het plan wordt rekening gehouden met een cyclische meerjarenplanning. In de praktijk wordt daar een visuele of technische inspectie aan toegevoegd.
Kwaliteit	De huidige werkwijze leidt niet tot klachten van gebruikers. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
Budget	Jaarlijks onderhoudsbudget € 116.000.
Conclusie	De civiele kunstwerken voldoen aan het gewenste onderhoudsniveau en het werkbudget is voldoende om dit niveau te behouden. Vervangingen vallen niet binnen dit budget, groot onderhoud wel.

Bomen

Product	Bomen
Omvang	15.500 bomen binnen de bebouwde kom (ongeveer 30.000 bomen in totaal)
Beleid	Er wordt nu nog een reactief beleid gevoerd; gevaarlijke situaties worden opgelost. Het boomvervangingsplan is on hold gezet; het bomenbeleid wordt onderdeel van de nog op te stellen groenstructuurvisie.
Uitvoering	Bomen binnen de bebouwde kom worden gecontroleerd op basis van VTA (Virtual Tree Assessment). Risicobomen (die uit de VTA naar voren komen) worden jaarlijks gecontroleerd. De bomen binnen de bebouwde kom worden eens per 5 jaar gesnoeid en geschouwd. Bomen in het buitengebied worden om de 8 jaar gesnoeid.
Kwaliteit	De kwaliteit van de bomen is over het algemeen goed. Overlast gevende bomen worden meestal direct behandeld, gesnoeid of verwijderd. Problemen ontstaan vooral in de bestrating als gevolg van worteldruk.
Budget	€ 169.000 voor bomen en heesters (exclusief uren eigen dienst)
Conclusie	Er is op dit moment achterstand in het onderhoud. Dit betreft met name de bestrating daar omheen. Ook is er achterstand in het buitengebied met snoeien (door veel dood hout en dode bomen als gevolg van de droogte van de laatste jaren).

Sportvelden

Product	Sportvelden
Omvang	25 sportvelden

Beleid	In 2019 is er door ASC Sports & Water een MJOP (meerjarenonderhoudsplan) opgesteld en dit MJOP is vastgesteld. Er is voor de komende 30 jaren inzicht in de vervangingsvraag en groot onderhoud.
Uitvoering	In het MJOP zijn de werkzaamheden en kosten middels een meerjarenplanning inzichtelijk gemaakt. Planmatig beheer voorkomt achterstallig onderhoud en miscommunicatie en draagt bij aan een consistent beheer. Dit planmatig beheer wordt onder andere ondersteund door een digitaal logboek. Hierin registreren de medewerkers van de gemeente de uitgevoerde werkzaamheden per veld en kunnen verenigingen hun zelfwerkzaamheid registreren en zichtbaar maken voor de gemeente.
Kwaliteit	De kwaliteit van de sportvelden voldoet aan het onderhoudsniveau B.
Budget	Structureel onderhoudsbudget is € 126.000 (exclusief uren eigen dienst)
Conclusie	Op dit moment voldoen de sportvelden aan de gestelde kwaliteitseisen. Er is echter geen structureel geld beschikbaar om de velden te onderhouden, de kwaliteit van de velden is daarom afhankelijk van de beschikbaar gestelde middelen (via kaderscans).

4. Paragraaf financiering

Artikel 13

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille. Deze paragraaf is samen met het treasurystatuut voorgeschreven in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Ook vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording wordt een financieringsparagraaf verplicht gesteld. Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het financieringsbeleid (treasury) en de daarbij horende financiële risico's. De paragraaf financiering wordt zowel in de begroting als jaarrekening opgenomen.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de diverse vastgestelde programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van bestaand en nieuw beleid en (voor zover wettelijk toegestaan) het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Het beleid van de gemeente voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut.

De belangrijkste punten van het treasurystatuut zijn (naast de voorschriften van de wet Fido):

- de gemeente verstrekt alleen leningen of garanties uit hoofde van de 'publieke' taak aan derde partijen die zijn goedgekeurd door het college. Bij het verstrekken van leningen worden indien mogelijk zekerheden of garanties geëist;
- de uitzettingen hebben een prudent karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico;
- het gebruik van derivaten is toegestaan maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's.

De bovengenoemde punten zijn opgenomen in het huidige treasurystatuut.

Treasury

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet heeft als doel het beperken van financiering van tekorten met kortlopende middelen.

Door tijdig structurele invulling te geven aan deze financieringstekorten worden onverantwoorde gevoelige rentefluctuaties voorkomen.

De kasgeldlimiet richt zich daarbij op leningen met een rentetypische looptijd tot een jaar.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van het totaal van de jaarbegroting per 1 januari. Dit percentage is vastgesteld op 8,5 met een minimumbedrag van € 300.000 (art. 2 uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden en art. 3 wet Financiering decentrale overheden).

Ditzelfde percentage wordt voor de begroting 2023 gehanteerd. Voor Rijssen-Holten betekent dit een wettelijk toegestane kasgeldlimiet van afgerond € 8,5 miljoen ($8,5\% \cdot \text{circa } € 100 \text{ miljoen}$). Het begrotingstotaal is ten opzichte van 2023 toegenomen met € 11 miljoen.

Als onderdeel van het kredietarrangement, hanteert de BNG vanaf 2019 een kredietlimiet van € 2,0 miljoen en een intra-daglimiet bedraagt € 8.000.000. Gesaldeerd een gemeentelijke kasgeldlimiet van € 10,0 miljoen. Bij de BNG wordt een bereidstellingsprovisie berekend van 0,10% over het niet gebruikte deel van deze beschikbare financiële ruimte.

Bij overschrijding van de kredietlimiet wordt momenteel 2,85%% rentevergoeding berekend voor overschrijdingen tussen de kredietlimiet en de intra-daglimiet. Voor overschrijdingen van de intra-daglimiet is een excedentrente verschuldigd. Deze bedraagt op dit moment 5%. Over het bedrag waarover excedentrente wordt berekend is geen intra-daglimiet provisie verschuldigd. De excedentrente kan van tijd tot tijd worden aangepast door de Bank. Voor deze overschrijding dient afstemming plaats te vinden met de BNG.

De aangegane overeenkomst zal op 1 januari 2023 opnieuw worden bekeken. Mocht er aanleiding zijn, dan zal een aangepaste overeenkomst ter ondertekening worden aangeboden. Zonder aanleiding wordt de overeenkomst stilzwijgend verlengd.

Met ingang van 1 juli 2021 berekent de BNG negatieve creditrente over tegoeden vanaf € 500.000. Dagelijks wordt dit gemonitord en overtollige saldi worden afgeroomd en overgeboekt naar de rekening-courant bij het Rijk waar nog geen rente wordt berekend over tegoeden.

In de loop van 2022 is de rente op kasgeldleningen omgeslagen van negatief naar positief. De stijging bedraagt circa 1 % over de periode februari tot en met augustus 2022.

Binnen de wettelijke toleranties zal in 2023 zoveel als beïnvloedbaar financiering plaatsvinden door middel van kasgeldleningen en bij overschrijding van de wettelijke kasgeldlimiet zal worden geconsolideerd naar vaste financiering.

Renterisiconorm

Deze norm heeft betrekking op de spreiding van de vaste schulden en wordt bepaald door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (20%) van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan het deel van het begrotingstotaal waarvoor het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De aanpassing van het rentepercentage doet zich voor bij herfinanciering en tussentijdse renteherziening. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichting van bestaande leningen te voldoen. Daarbij wordt ook een analyse gemaakt van de lopende investeringsbehoefte. Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd contractueel herzielt.

In 2023 wordt een renterisico gelopen over € 5,4 miljoen. Dit bedrag betreft de contractueel aangegane aflossingen op langlopende geldleningen. De renterisiconorm bedraagt voor de gemeente circa € 20 miljoen (20% van € 100 miljoen aan begrotingstotaal). We blijven daarmee in 2023 ruimschoots binnen de wettelijke kaders.

Rentevisie

De Raad van Bestuur van de ECB heeft voor het eerst in elf jaar de rente in juli 2022 verhoogd om de inflatie terug te krijgen naar het doel van 2% op middellange termijn. In de loop van 2022 worden meer verhogingen verwacht. Dit betekent dat de gemeente Rijssen-Holten voor 2023 te maken krijgt met hogere rentelasten.

Kredietrisicobeheer

Gewaarborgde geldleningen

Per 1 januari 2022 staat de gemeente via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen voor een bedrag van afgerond € 72,2 miljoen. Hiervan is € 2,3 miljoen rechtstreeks door de gemeente gewaarborgd en € 69,9 door het WSW en neemt de gemeente slechts een achtervangpositie in.

Borging via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Het WSW staat borg voor de rente- en aflossingsverplichting van deelnemende corporaties. De gemeente wordt aangesproken als het garantievermogen van het WSW daalt tot een bepaald percentage (0,25% van het garantievolumen). Het risicovermogen van het WSW en de obligoverplichtingen van deelnemers vormen de eerste buffers (primaire en secundaire zekerheid). Pas als die onvoldoende zijn, wordt de gemeente om een renteloze lening gevraagd (tertiaire zekerheid).

Kredietwaardigheid

In 2021 is voor het WSW de AAA-rating met stabiele vooruitzichten door kredietbeoordelaars Moody's en Standard & Poor's (S&P) bevestigd. Hierdoor blijven de rating en de vooruitzichten gelijk aan die van de Nederlandse Staat. De hoogste rating van de kredietbeoordelaars betekent dat deelnemers zich blijvend kunnen voorzien van duurzame financiering tegen de laagst mogelijke financieringskosten. Het kredietprofiel van het WSW weerspiegelt volgens de kredietbeoordelaars de zeer sterke banden met de Nederlandse overheid (AAA-stabiel). De kredietbeoordelaar baseert zich hierbij onder andere op de achtervangovereenkomst die voorkomt dat het WSW te maken krijgt met liquiditeitstekorten. Ook benadrukken ze het belang van het strategisch programma voor de versterking van het borgstelsel.

Verstreckte geldleningen

Per 1 januari 2023 is het totaalbedrag van de verstreckte geldleningen vastgesteld op € 7,8 miljoen. Hiervan heeft € 1,4 miljoen betrekking op verstreckte hypothecaire geldleningen aan personeel. De overige leningen van € 3,7 miljoen zijn verstrekt als startersleningen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVN) en overige instellingen van totaal € 2,7 miljoen.

Financieringspositie

Prognose financieringsbehoefte

Via de berekening van het renteomslagpercentage wordt op basis van de primaire begroting 2023 een totale financieringsbehoefte van € 13,5 miljoen voorzien. Hiervan is € 7,5 miljoen begroot als kortlopende financiering. Hierbij is er rekening mee gehouden dat dit financieringstekort volledig kan worden afgedekt tegen 1% rente. De langlopende financieringsbehoefte is binnen de begroting afgedekt tegen een gemiddeld percentage van 2,5%. Dit percentage is afgestemd op de actuele tarieven van de BNG (augustus 2022).

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken (zie hierna), is de gemeente Rijssen-Holten verplicht alle middelen, die niet direct nodig zijn voor een publieke taak, in de schatkist aan te houden. De enige uitzonderingen daarop zijn vastgelegd in de regeling schatkistbankieren decentrale overheden. De belangrijkste uitzondering is het drempelbedrag. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen mag een decentrale overheid gemiddeld over het hele kwartaal maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist aanhouden. Dit is overigens geen verplichting, minder middelen buiten de schatkist houden mag uiteraard ook.

De drempel is 2% van het begrotingstotaal, indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, waarbij het

drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Voor onze gemeente wordt het drempelbedrag voor 2023 vastgesteld op circa € 2 miljoen (2,0% van € 100 miljoen).

Leningenportefeuille

Binnen de huidige leningenportefeuille komt geen enkele lening in aanmerking voor vervroegde aflossing of tussentijdse renteherziening. Bij de situatie van onderliquiditeit zullen voor zover is toegestaan kortlopende kasgeldleningen aangetrokken worden voordat wordt overgegaan tot consolidatie. Deze manier van financieren levert in de huidige markt het hoogste rendement op. Om spreiding in de liquiditeiten te bewerkstelligen zullen bij het aantrekken van langlopende geldleningen de rente en aflossing plaatsvinden op een moment dat er nog geen geldstroom plaatsvindt. Hierdoor wordt de kasstroom geëgaliseerd.

Met de voorgenomen investeringen is geprognosticeerd dat er in 2023 een bedrag van ruim € 6,1 miljoen aan leningen moet worden afgesloten om de financieringen rond te krijgen.

Mutaties in leningenportefeuille

(bedragen x € miljoen)

Stand 1 januari 2023	44,2
Aflossingen	5,4 -/-
Nieuwe leningen	6,1
Stand 31 december 2023	45,0

Relatiebeheer

Om continuïteit in de uitoefening van de publieke taak te waarborgen is het belangrijk om (vrije) toegang tot de geld- en kapitaalmarkt te hebben. Met onze huisbankier de BNG is een contract voor kortkredietfaciliteit afgesloten, waarbij overvloedige saldi worden afgeroomd.

Het schatkistbankieren verplicht ons dagelijks om het concernsaldo te vergelijken met het vastgestelde drempelbedrag en hier naar te handelen. Bij een dreigend tekort aan liquiditeit doen we met name zaken met de BNG om deze tekorten tijdelijk af te dekken. Vaste relaties daarbij zijn van belang om snel te kunnen schakelen. Het aantal lokale banken met een loketfunctie is de afgelopen jaren afgenomen waardoor de keuze beperkt blijft.

Kasbeheer

Binnen onze organisatie is decentraal een beperkt aantal kassen aanwezig. Deze decentrale kassen zijn bestemd voor diverse publieke ontvangsten van burgerzaken en zwembaden.

Rentetoerekening/renteomslag

De gemeente slaat de rentelasten om over de boekwaarde van hun investeringen. Inmiddels zijn er contracten afgesloten voor nieuwe leningen (zoals voor het nieuwe zwembad) en wordt er ook dit jaar weer afgelost op lopende geldleningen.

Op advies van de commissie BBV (Rentenotitie 2018) vindt geen toerekening meer plaats aan reserves en voorzieningen, vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie.

Deze hierboven genoemde wijzigingen maken dat het renteomslagpercentage is gedaald van 3% naar 1%.

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met betrekking tot renteverantwoording

De Commissie BBV heeft richtlijnen in de vorm van stellige uitspraken een aanbeveling opgesteld voor het wijzigen van de verantwoording van rentelasten binnen de begroting en jaarrekening. Deze nieuwe richtlijnen, in de vorm van de Rentenotitie 2018, zijn ingevoerd om meer transparantie te krijgen in het totaal van rentelasten en -baten.

In het kort bestaan de stellige uitspraken uit:

- A. Bij het aantrekken en verstrekken van een lening moeten de rentelasten en rentebaten in eerste instantie verantwoord worden op het taakveld Treasury.
- B. Indien een lening specifiek is aangetrokken voor een project of verstrekking, is sprake van projectfinanciering. Zowel de rentelast als de rentebaat moet worden toegerekend aan het betreffende taakveld.

C. Wanneer er een rentevergoeding over het eigen vermogen en/of de voorzieningen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen.

D. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Differentie in toe te rekenen rentepercentage is niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. Afwijkende werkelijke rentelasten, die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast ten opzichte van de voorgerecalculeerde renteomslag toegerekend aan taakvelden, kan een correctie tot gevolg hebben. Indien de afwijking groter is dan 25% dan wordt een correctie verplicht gesteld.

E. Ook voor projectfinanciering vindt toerekening van rente plaats via het taakveld Treasury.

De aanbeveling vanuit de commissie bestaat uit:

Het opnemen van een renteschema in de paragraaf financiering voor zowel de jaarrekening als de begroting.

Daarmee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Renteschema:

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	1.000.000
b.	De externe rentebaten	€	0
	Totaal door te rekenen externe rente	€	1.000.000
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€	108.300
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	0
		€	108.300
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	108.300
d1	Rente over eigen vermogen	€	0
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	€	0
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente	€	0
e	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	€	108.300

5. Paragraaf verbonden partijen

Artikel 15

Artikel 15

- i. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
 - a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
 - b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 1. gemeenschappelijke regelingen;
 - ii. vennootschappen en coöperaties;
 - iii. stichtingen en verenigingen;
 - iv. overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.
2. In de lijst van verbonden partijen staat ten minste de volgende informatie:
 - a. de manier waarop de provincie respectievelijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
 - d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
 - e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dat zijn deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf is in de begroting opgenomen omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd kunnen worden.

In het navolgende zijn de verbonden partijen benoemd. Er is ingegaan op de doelstellingen van deze partijen in relatie tot de gemeentelijke doelstellingen op de desbetreffende gebieden en op de beleidsvoornemens en nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen. Verder is een aantal financiële gegevens opgenomen, conform het Besluit begroting en verantwoording. Publiek Private Samenwerking-constructies (PPS-constructies) zijn geen verbonden partij. Toch wordt er vanwege het grote belang kort ingegaan op deze constructies binnen de gemeente.

verbonden partijen

De gemeente Rijssen-Holten kent een aantal partijen waarmee ze bestuurlijk en financieel verbonden is. Dit zijn: SamenTwente (GR), Veiligheidsregio Twente (GR), Stadsbank Oost-Nederland (GR), Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente (GR), Omgevingsdienst Twente (GR), de Stichting Twenteboard en de Stichting Varietas. Verder zijn enkele partijen genoemd waarmee een aandeelhoudersrelatie bestaat, onder andere de N.V. Bank

Nederlandse Gemeenten (BNG). Verder geldt dit ook voor afvalverwerkingsbedrijf Twence B.V., Wadinko, Vitens en Enexis Holding N.V. Hierover is een korte toelichting opgenomen.

Gemeenschappelijke regelingen

SamenTwente

Vestigingsplaats: Enschede

Het openbare belang dat wordt behartigd:

De GR heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan.

Ter verwezenlijking van het genoemde doel behartigt OLG de belangen op de volgende terreinen:

- a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;
- b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT);
- c. Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Het financiële belang van de gemeente in de GR Gezondheid is de verplichte bijdrage gebaseerd op het aantal inwoners. Het betreft hier een nieuwe organisatie die per 8 juli 2021 van start is gegaan. D

De bijdrage van de gemeente Rijssen-Holten voor 2022 aan de GR Gezondheid is € 2.130.000.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente

Per 1 januari gaat de Bedrijfsorganisatie Recreatieschap Twente van start. Dit is een Gemeenschappelijke Regeling die de volgende belangen gaat behartigen:

Recreatieschap Twente heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied. Daartoe heeft het de volgende taken:

1. Recreative voorzieningen:

- a. bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente;
- b. aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.

2. Overig:

- a. het oprichten van onderscheidenlijk deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden als bedoeld onder 1.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Het openbare belang dat wordt behartigd: de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio betreft ten eerste de wettelijk verplichte rampenbestrijding en crisisbeheersing. Hiertoe behoren ook terrorisme en epidemieën als gevolg van A-infectieziekten. Ten tweede heeft het bestuur van de VRT een verantwoordelijkheid voor de fysieke veiligheid zoals brand, ongevallen met gevaarlijke stoffen en de veiligheid en gezondheid tijdens grote evenementen. Tenslotte is het bestuur verantwoordelijk voor het goed functioneren van een meldkamer.

Het financiële belang van de gemeente in de Veiligheidsregio bedraagt in 2022 bedroeg € 2.472.000.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021
eigen vermogen	€ 1,1 miljoen	€ 1,3 miljoen	€ 2,1 miljoen	€ 2,8 miljoen	€ 2,0 miljoen
vreemd vermogen	€ 57,1 miljoen	€ 55,0 miljoen	€ 55,3 miljoen	€ 55,4 miljoen	€ 57,8 miljoen
	2017	2018	2019	2020	2021
resultaat na bestemming	€ 0,5 miljoen voordelig	€ 0,4 miljoen nadelig	€ 0,1 miljoen voordelig	€ 1,8 miljoen voordelig	€ 1,3 miljoen voordelig

Omgevingsdienst Twente

Op grond van artikel 5.3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de verplichting voorgeschreven om een Omgevingsdienst in de vorm van een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam op te richten. De Omgevingsdienst Twente is in 2019 gestart en behandelt de milieutaken van de 14 Twentse gemeenten en de Provincie Overijssel. De Omgevingsdienst Twente heeft tot doel het behartigen van de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van advisering, beschikkingen, toezicht en naleving van milieuvorschriften en aanvullende taken en bevoegdheden welke zijn gemandateerd. Daarbij staan de wettelijke eisen van kwaliteit, effectiviteit, robuustheid en uitvoering van de overgedragen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)-taken centraal.

De Omgevingsdienst Twente heeft tijdens het begrotingsjaar 2021 meer taken uitgevoerd dan opgenomen in het jaarprogramma.

Voor de Omgevingsdienst Twente wordt momenteel voor de begroting van 2024 een herijking van de deelnemersbijdrage uitgevoerd. De reden hiervoor ligt in het feit dat het bestuur van de OD Twente heeft geconstateerd dat de deelnemersbijdragen zoals die zijn ingebracht bij de start in 2019, niet meer passend zijn op de huidige uitvoeringspraktijk. De verwachting is dat de herijking gaat leiden tot verschuivingen in de deelnemersbijdragen en dus een financieel effect gaat hebben voor individuele deelnemers. Duidelijkheid hierover wordt verwacht in de loop van november en de uitkomsten worden meegenomen in het begrotingsproces 2024, waarbij de begroting -via een mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen langs Raden en Staten- door het bestuur van de ODT rond juli 2023 wordt vastgesteld.

Een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en het resultaat na bestemming

	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021
eigen vermogen			€ 1,1 miljoen	€ 1,7 miljoen	€ 2,3 miljoen
vreemd vermogen			€ 1,8 miljoen	€ 1,6 miljoen	€ 1,8 miljoen
	2017	2018	2019	2020	2021
resultaat na bestemming			€ 1,1 miljoen voordelig	€ 0,6 miljoen voordelig	€ 0,6 miljoen

Stadsbank Oost Nederland

Het openbare belang dat wordt behartigd: De bank (oorspronkelijke naam: Intergemeentelijke Kredietbank) is een kredietbank als bedoeld in artikel 6 van de Wet op het consumentenkrediet. De

Stadsbank heeft tot doel om vanuit bedrijfseconomische en maatschappelijke optiek een verantwoord pakket van (financiële) dienstverlening aan te bieden aan de ingezetenen van haar rechtsgebied. Het gaat hier om deelnemen aan krediettransacties, budgetbeheer, bewindvoering en dergelijke.

Er zijn geen veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente heeft in de verbonden partij.

In onderstaande tabel staat een overzicht van het eigen vermogen en het vreemd vermogen aan het eind van het begrotingsjaar en de resultaten na bestemming.

	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021
eigen vermogen	€ 1,4 miljoen	€ 1,1 miljoen	€ 1,7 miljoen	€ 1,2 miljoen	€ 1,0 miljoen
vreemd vermogen	€ 19,7 miljoen	€ 15,0 miljoen	€ 14,6 miljoen	€ 15,0 miljoen	€ 14,8 miljoen
	2017	2018	2019	2020	2021
resultaat	€ 0,1 miljoen nadelig	€ 0	€ 0,7 miljoen voordelig	€ 0,2 miljoen voordelig	€ 0,1 miljoen nadelig

Stichting Varietas

Varietas is een organisatie met 27 basisscholen (32 onderwijslocaties) in Deventer, Joppe, Rijssen-Holten, Hellendoorn, Wierden, Almelo en Twenterand. De scholen zijn openbaar, Interconfessioneel, neutraal, Katholiek of Protestants-Christelijk. Het besturingsmodel is zodanig ingericht dat er sprake is van een functionele scheiding van bestuur en toezicht. Het bevoegd gezag van Varietas is statutair gevestigd te Deventer. Het College van Bestuur (CvB) bepaalt het beleid en is eindverantwoordelijk op grond van de wet. De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht in brede zin, keurt de begroting goed en stelt de jaarrekening vast. Het bestuurskantoor is gevestigd te Deventer.

De gemeenten van de betrokken openbare scholen zijn extern toezichthouder (voor zover het openbaar onderwijs betreft). Dit externe toezicht wordt gecoördineerd door de Coördinatiecommissie Gemeentelijk Toezicht, bestaande uit de portefeuillehouders onderwijs van de deelnemende gemeenten.

De leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht worden benoemd door de Raad van Toezicht. Afhankelijk van de omvang van de Raad van Toezicht worden een of twee leden van de Raad van Toezicht benoemd na goedkeuring door de raden van de deelnemende gemeenten. Over begroting en jaarverslag wordt jaarlijks overleg gevoerd met de raden van de deelnemende gemeenten. De gemeenteraden zijn bevoegd in te grijpen in het bestuur als er sprake is van ernstige taakverwaarlozing voor zover het openbaar onderwijs betreft. Wijziging van de statuten is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraden.

	31 december 2017	31 december 2018	31 december 2019	31 december 2020	31 december 2021
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

eigen vermogen	€ 1,1 miljoen	€ 1,0 miljoen	€ 1,3 miljoen	€ 7,0 miljoen	€ 7,8 miljoen
vreemd vermogen	€ 1,6 miljoen	€ 1,8 miljoen	€ 1,8 miljoen	€ 3,0 miljoen	€ 3,5 miljoen
	2017	2018	2019	2020	2021
resultaat	€ 0,1 miljoen voordelig	€ 0,1 miljoen nadelig	€ 0,3 miljoen voordelig	€ 0,8 miljoen nadelig	€ 2,0 miljoen

Stichting Twenteboard

De stichting heeft ten doel de sociaaleconomische structuur in Twente te versterken om daarmee de economische slagkracht van de regio Twente verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten door het bepalen van de economische strategie en het richting geven aan investeringen die aansluiten bij de koers van Twente. Daarin is een economische agenda leidend, die inzet op regionale kansrijke, meerjarige projecten en programma's.

De stichting streeft deze doelstelling na door:

- het - samen met de partners in de Triple Helix (zijnde overheid, bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen) formuleren van de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstelling;
- het organiseren van de governance op de uitvoering van de strategie;
- het in hechte samenwerking met het bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden:
 - creëren van een continuüm voor economische en maatschappelijke ontwikkeling;
 - creëren van evenwicht op de arbeidsmarkt, de stimulering van innovatie door het vermarkten van toegepaste kennis, de vermindering van conjunctuurgevoeligheid door diversificatie;
 - versterken van zichtbaarheid en reputatie;
 - verrichten van belangenbehartiging; - branding en marketing van Twente;
 - vergroten imago van Twente;
 - realiseren van de uitvoering van de Regio Deal;
 - creëren van een stimulerend internationaal vestigingsklimaat teneinde duurzaam succesvol te concurreren;
 - opstellen en doen uitvoeren investeringsprogramma's;
 - versterken van de mobiliteit en het verbeteren van de bereikbaarheid;
 - excelleren als Europese regio waarin innovatie de motor is voor duurzame economische en maatschappelijke ontwikkelingen;
- het realiseren van allianties met o.m. de provinciale overheid, het Rijk, de Europese Unie (EU) en andere (semi)overheden die bijdragen aan de doelstelling van de stichting; en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.

Overzicht eigen en vreemd vermogen nog niet beschikbaar na opsplitsing van de Regio Twente

Coalitions of the willing

Binnen Twente zijn ook enkele samenwerkingen die voorheen binnen de Regio Twente waren georganiseerd. Het gaat dan onder andere om de samenwerking op het gebied van de RES, MDA, Mobiliteit, Twentse Kracht, Arbeidsmarktregio en Twenteraad. Deze vormen van samenwerking hebben geen formele status als gemeenschappelijke regeling maar er ligt meestal wel een bestuursovereenkomst aan ten grondslag. Tenslotte is er ook nog de (sub)regionale samenwerking op het gebied van de salarisadministratie.

PPS-constructies

Bedrijventerrein Enter-Rijssen 'De Elsmoat'

De gemeente Rijssen-Holten is samen met de gemeente Wierden bezig met de ontwikkeling van een nieuw industrieterrein. De eerste fase, met ongeveer 12 hectare netto uitteefbaar terrein, is inmiddels

uitgegeven. De tweede fase van het plan, eveneens ongeveer 12 hectare groot, betreft een private ontwikkeling. Beide gemeenten nemen ieder voor 50% deel in de grondexploitatie. De afspraken over de ontwikkeling zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Realisering plangebied Opbroek Noord

Voor de uitbreiding in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Noord een samenwerkingsovereenkomst gesloten met een projectontwikkelaar. Het plan omvat de bouw van 106 woningen. Deze woningen worden gerealiseerd in 2022 en 2023. Het plan wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar.

Uitwerking plangebied Opbroek Oost

Voor de uitwerking in het Opbroek is in het plangebied Opbroek Oost een hoofdlijnenakkoord gesloten met een ontwikkelaar. Beoogd is de realisatie van circa 500 woningen in het gehele plangebied Opbroek Oost. Er wordt op dit moment gewerkt aan een omgevingsplan voor Opbroek Oost. Het plan wordt ontwikkeld met een risicoverdeling van 50% voor de gemeente en 50% voor de ontwikkelaar.

Gemeente als aandeelhouder

Aandelenbezit door de overheid is de laatste jaren een landelijk onderwerp van discussie, mede naar aanleiding van overnames van nutsbedrijven als Essent en Nuon. Lokaal heeft de voorgenomen verkoop van Twence geleid tot de nodige discussie over aandelenbezit.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 304.746

Nominale waarde per aandeel: € 2,50

bedragen in miljoenen	2018	2019*	2020*	2021	2022
balanswaarde per 31 december	€137.509				
eigen vermogen		€ 4.887	€ 5.097	€ 5.062	Onbekend
vreemd vermogen		€ 144.802	€ 155.262	€ 143.995	Onbekend
nettowinst (na belastingen)	€ 337	€ 163	€ 221	€ 236	Onbekend

Twence B.V. (Holding)

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 36.992

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

bedragen in miljoenen	2018	2019*	2020*	2021	2022
balanswaarde per 31 december	€ 307				
eigen vermogen		€ 140	€ 143	€ 150	Onbekend
vreemd vermogen		€ 146	€ 132	€ 168	Onbekend
nettowinst (na belastingen)	€ 14,5	€ 11,8	€ 8,8	€ 12,1	Onbekend

Vitens

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 41.696

Nominale waarde per aandeel: € 1,00

bedragen in miljoenen	2018	2019*	2020*	2021	2022
balanswaarde per 31 december	€ 1.767				
eigen vermogen		€ 533	€ 559	€ 600	Onbekend
vreemd vermogen		€ 1.293	€ 1.340	€ 1.388	Onbekend
nettowinst (na belastingen)	€ 13,0	€ 11,1	€ 23,9	€ 19,4	Onbekend

Wadinko

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 90

Nominale waarde per aandeel: € 100,00

bedragen in miljoenen	2018	2019*	2020*	2021	2022
balanswaarde per 31 december	€ 69,5				
eigen vermogen		€ 68,9	€ 65,5	€ 74,1	Onbekend
vreemd vermogen		€ 1,6	€ 5,5	€ 6,9	Onbekend
nettowinst (na belastingen)	€ 1,5	€ 2,1	€ 3,4 nadelig	€ 8,7	Onbekend

Ontstaan uit de verkoop van Essent

Aantal aandelen gemeente Rijssen-Holten: 64.662

Nominale waarde per aandeel: € 1 (oude waarde Essent)

Deelneming Enexis Holding NV

bedragen in miljoenen	2018	2019*	2020*	2021	2022
balanswaarde per 31 december	€ 7.715				
eigen vermogen		€ 4.112	€ 4.116	€ 4.241	Onbekend
vreemd vermogen		€ 4.146	€ 4.635	€ 5.154	Onbekend

nettowinst (na belastingen)	€ 243	€ 210	€ 108	€ 199	Onbekend
-----------------------------	-------	-------	-------	-------	----------

* in 2020 gewijzigd conform BBV

In 2020 is ter versterking van het eigen vermogen een lening verstrekt aan Enexis Holding van € 216.000. Deze lening kan op termijn worden omgezet in aandelen.

6. Paragraaf grondbeleid

Algemeen

4.6 Paragraaf grondbeleid

Het grondbeleid vormt een vast onderdeel van de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente. In het BBV is bovendien vastgelegd dat zowel in de begroting als in de jaarrekening een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid moet worden opgenomen.

Artikel 16

De paragraaf betreffende het grondbeleid bevat ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De gemeenteraad heeft op 20 april 2017 ingestemd met de herziene uitgangspunten van het grondbeleid. De nota beperkt zich tot de kernpunten van het beleid die met ingang van de begroting 2018 deel uitmaken van de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarrekening.

Op deze manier ontstaat een wendbaar beleid waarop in de P&C-cyclus verantwoording kan worden afgelegd. Na de gemeenteraadsverkiezing van 16 maart 2022 is gestart met de herziening van de uitgangspunten met betrekking tot het grondbeleid. Wij verwachten eind 2022 de herziene uitgangspunten aan uw gemeenteraad ter vaststelling aan te kunnen bieden.

Uitgangspunten grondbeleid gemeente Rijssen-Holten

- De gemeente Rijssen-Holten kiest voor situationeel grondbeleid. Dit betekent dat per voorkomende situatie wordt bekeken of er sprake is van actief of facilitair grondbeleid. Bij een actief grondbeleid kunnen de instrumenten minnelijke verwerving, Wet voorkeursrecht gemeenten en de Onteigeningswet worden ingezet. De gemeenteraad besluit op voorstel van het college welk beleid wordt toegepast.
- Vanwege het voorzichtigheidsbeginsel wordt bij actieve grondexploitaties tussentijds slechts winst genomen als alle kosten van een grondexploitatie zijn gemaakt én 90% van de geraamde opbrengsten van een grondexploitatie zijn ontvangen. Door wettelijke voorschriften (BBV) moet vanaf 2017 wel tussentijds winst worden genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode.
- Risicobeheersing voor de grondexploitatie is onderdeel van het algemeen risicomanagement van de gemeente. Minimaal 2 keer per boekjaar worden de risico's van grondexploitaties besproken. Het resultaat van deze besprekingen wordt meegenomen in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.
- Voor de verwerving van gronden vormt een taxatie van een onafhankelijke deskundige de basis voor aankoop. Is het aankoopbedrag meer dan 10% hoger dan de taxatie, dan is een nadere onderbouwing vereist. Bij strategische aankopen overlegt het college, voorafgaand aan een besluit tot aankoop, met de commissie Grondgebied.

- Voor woningbouwprojecten (grondgebonden en gestapelde bouw) wordt gekozen voor de residuele grondprijsmethode, waarbij voor de sociale huursector hiervan kan worden afgeweken.
- Bij de uitgifte van bedrijventerreinen wordt gekozen voor de comparatieve grondprijsmethode. Hierbij worden de grondprijzen vergeleken met de prijzen van de omliggende gemeenten.
- De grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, sportvoorzieningen en gebedshuizen wordt vastgesteld via de comparatieve methode.
- Voor commerciële activiteiten zoals winkels, horeca en kantoren wordt voor iedere ontwikkeling op basis van een taxatie de grondprijs berekend.
- Voor reststroken groen wordt het bestaande beleid volgens het groenstructuurplan gehanteerd.
- Het college stelt binnen de kaders van deze beleidsuitgangspunten per project de grondprijzen vast. Gedurende de looptijd van een project kunnen de grondprijzen worden herzien als de marktomstandigheden hiertoe aanleiding geven. Voor situaties die niet genoemd zijn in deze beleidsuitgangspunten stelt het college de grondprijs vast met inachtneming van de meest gerede methode zoals hiervoor omschreven.
- Aangekochte bedrijfspanden binnen het stedelijke gebied worden direct na aankoop en oplevering gesloopt. Bedrijfspanden buiten het stedelijke woongebied worden na aankoop tijdelijk verhuurd in afwachting van een nieuwe bestemming. Woningen worden, mits de staat van onderhoud dit toelaat, tijdelijk in gebruik gegeven via een antikraakstichting of op basis van de Leegstandwet verhuurd.
- Uitgifte van grond vindt bij voorkeur plaats door het in eigendom over te dragen. Daar waar het niet mogelijk of wenselijk is, zal een andere vorm worden gekozen. Dit kan bijvoorbeeld huur of pacht zijn. De vorm is afhankelijk van de bestemming en ligging.

Wet- en regelgeving

De beleidsuitgangspunten zijn gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. De invoering van de Omgevingswet is al vaker uitgesteld. De beoogde ingangsdatum van inwerkingtreding was gepland op 1 juli 2022 maar is opnieuw uitgesteld en treedt op 1 januari 2023 in werking. In november 2022 wordt definitief bekend gemaakt of de inwerkingtreding doorgaat. Het gaat om een grote wetgevingsoperatie met verschillende onderdelen die gelijktijdig worden ontworpen, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Al deze onderdelen vormen op het moment van inwerkingtreding een inzichtelijk stelsel bestaande uit één wet, vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) en één ministeriële regeling. De gemeente Rijssen-Holten heeft al de nodige voorbereidingen getroffen voor de implementatie van deze wet.

Rechtmatigheidsverklaring college

Dit geldt ook voor de rechtmatigheid verantwoording bij de jaarrekening. De beoogde inwerkingtreding is niet in 2022, maar is uitgesteld naar 1 januari 2023. De 2e kamer heeft ingestemd met invoering voor het verslagjaar 2023 er volgt nog behandeling van dit wetsvoorstel in de 1e kamer.

Naar verwachting zal het college met ingang van het verslagjaar 2022 zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten opstellen bij de jaarrekening. Deze wijziging van verantwoording zal ook gevolgen hebben voor de grondexploitaties. Door het college zal hierover in de loop van 2022 gerapporteerd worden.

BBV

De commissie BBV presenteert regelmatig notities en stelt vraag- en antwoordrubrieken beschikbaar voor het grondbeleid in wijze van verantwoording in de begroting en jaarstukken, Zodra er nieuwe richtlijnen of notities volgen dan worden deze in de budgetcyclus verwerkt

Parameters grondexploitaties

Bij grondexploitatieberekeningen en exploitatieplannen worden parameters gebruikt voor het doorrekenen van de exploitaties. Het gaat hierbij om de renteparameter, de parameter voor kostenstijging en de parameter voor

opbrengstenstijging. Doelstelling bij het gebruik van parameters is de te verwachten stijging in kosten en opbrengsten en het te verwachten rentepercentage door middel van indexatie zo reëel mogelijk in beeld te brengen

Renteparameter

Zowel voor het BBV als voor de Vpb geldt dat de toe te rekenen rente gebaseerd is op de werkelijke kosten over het vreemd vermogen. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (VV/TV).

Voor 2023 bedraagt dit percentage 0,66% (in 2022 was dit 0,70 %).

Indien echter sprake is van projectfinanciering, dan is het rentepercentage van de direct aan deze grondexploitatie gerelateerde financiering van toepassing. Door ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt is vervangende goedkopere financiering aangetrokken, waardoor het rentepercentage van de begroting 2023 opnieuw is gedaald naar 0,66%.

Parameter kostenstijging

Voor de parameter van kostenstijging voor de posten die betrekking hebben op het bouw- en woonrijp maken van terreinen werd aansluiting gezocht bij de Grond-, Weg en Waterbouwindex (GWW-index). Hierbij werd het 5-jarig gemiddelde (afgerond op hele procenten) van dit indexcijfer gehanteerd als parameter voor de kostenstijging. De parameter kostenstijging zou op basis van deze index bepaald worden op 4,74% (2018 – 2022) afgerond 5%. Dit wordt mede veroorzaakt door een uitschieter in prijsontwikkeling in het lopende jaar 2022. Deze prijsschieters waren zelfs zo hevig dat adviesbureau Metafoor met een bijgestelde prognose kwam voor het jaar 2022. In het jaar 2022 was het meerjarig gemiddelde van de GWW-Index 4% en hebben we 2% aangehouden gelet destijds werd verwacht dat inflatie van tijdelijke aard was. Nu inflatie voor een langere periode aan lijkt te houden adviseren wij aansluiting te zoeken bij het meerjarig gemiddelde en dus het gemiddelde van 5% te hanteren in de grexten. De onderstaande outlook van metafoor adviseert tussen de 2 en 4% aan te houden. Echter is deze outlook nog van december 2021 en is de prognose voor het lopende jaar (2022) inmiddels al bijgesteld. Wij verwachten dat de bijgestelde meerjaren prognose hoger zit.

Bron: Metafoor Vastgoed en Prijzen

Parameter opbrengstenstijging

Voor de parameter voor de opbrengstenstijging wordt onderscheid gemaakt tussen een parameter voor woningbouw en een parameter voor bedrijventerreinen. Beide categorieën hebben een eigen uitgangspunt voor bepaling van de grondprijs en een eigen verloop van de grondprijs. Voor beide parameters geldt dat het niet representatief is om aan te sluiten bij landelijk of zelfs regionaal vastgestelde indexcijfers. Deze parameter zal vastgesteld worden op basis van expert Judgement.

De grondprijs voor woningbouw wordt, met uitzondering van de sociale sector, bepaald door middel van de residuele benadering. Deze bestaat uit de VON-prijs minus de investeringskosten. Omdat deze twee factoren bepalend zijn voor de residuele grondwaarde leiden de sterk stijgende prijzen op de woningmarkt niet per definitie tot een evenredige stijging van de grondprijzen. Zo zijn de bouwkosten, door de druk op de woningbouw en aangescherpte bouweisen met betrekking tot duurzaamheid, aanzienlijk gestegen.

Door hoge investeringskosten blijft er per saldo minder opbrengst over voor de grondprijs per m².

Alles in overweging nemende, zien wij een opbrengststijging van 1% als realistisch, waarbij we per locatie bekijken of dit meegenomen wordt. Bij projecten worden veelal op voorhand afspraken gemaakt over de te hanteren uitname-/verkooprijzen.

De grondprijs voor bedrijventerreinen wordt bepaald met behulp van de comparatieve methode. Mede door het hanteren van deze variabelen en de invloed van de markt op bouwkosten, geldt ook voor industrieterreinen dat veranderingen in de markt niet direct van invloed zijn op de grondprijzen. De parameter opbrengststijging blijft voorsnag voor bedrijventerreinen gehandhaafd op 0%.

Actuele informatie met betrekking tot macro economische ontwikkelingen

De enorme inflatie in zowel de reguliere- als de bouwsector en de door de Europese Centrale Bank (ECB) doorgevoerde rentestijging hebben effecten op grondexploitaties. Bij de jaarrekening van 2021 is aangekondigd dat wij deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden en daar waar nodig maatregelen treffen via de daarvoor bestemde momenten in de budgetcyclus.

Getroffen maatregelen

Het voorlopige inflatiepercentage van 2022 van 11,7% wordt gelet op de unieke situatie eenmalig toegepast voor de lopende grexten. Zo waarborgen we dat de kostenramingen niet achterlopen ten opzichte van de werkelijke kosten. De effecten daarvan worden bij de najaarsnota 2022 gepresenteerd.

Algemeen financieel

Per 1 januari 2023 bedraagt de geraamde bruto boekwaarde van alle grondexploitatiecomplexen

€ 22.252. In 2022). Per 1 januari 2022 is de bruto boekwaarde € 24.395.000. De verlaging is vooral het gevolg van winstnemingen van € 347.000 en nog te ontvangen bijdragen gemeentelijke voorbereidingskosten Opbroek en verwachte grondverkoop in VGM in het jaar 2022. Na aftrek van de aanwezige voorzieningen van de Kol en Enkco totaal € 13.015.000, -) en bedraagt de netto geraamde boekwaarde per 1 januari 2023 € 9.237.000

Van deze netto boekwaarde van € 9.237.000 betreft € 2.169.000 BIE en € 7.068.000, - betreft IMVA (kosten onderzoek en ontwikkeling toekomstige grexten) zoals Opbroek Oost, Ligtenbergerveld en voorbereiding Vletgaarsmaten 2C.

Vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten in Nederland

Vanaf 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht van toepassing. Medio 2020 is met de belastingdienst een vaststellingsovereenkomst (VSO) afgesloten voor de openingsbalans.

In 2022 is een voorlopige aanslag Vpb betaald, maar deze zal worden verrekend met de verliezen van de aangiftes over voorgaande jaren (carry back) Per 31-12-2020 bedraagt het saldo van het nog te verrekenen verlies € 1.995.000. Hierbij komt dat het ontwikkelen van het voormalig Enkco/Waterloo-Vlogtman terrein een aanzienlijk drukkend effect hebben op de Vpb last zal hebben. Waardoor er nog sprake is van een meerjarige Vpb last voor de grondexploitaties

Bestemmingsplannen met kostprijsberekening (BIE)

Grondexploitatie projecten (BIE) die naar verwachting in 2022 worden afgesloten

Opbroek Zuid

Dit project Opbroek Zuid bevindt zich in een afrondende fase en zal naar verwachting eind 2022 financieel en administratief worden afgesloten.

De Kol

Ook dit plan bevindt zich ook in een afrondende fase en zal naar verwachting ook eind 2022 financieel en administratief worden afgesloten, inclusief de verrekening met de gevormde verliesvoorziening.

Noabershof op N' Esch - Terrein voormalige school Pinkeltje

Inmiddels is ook de omgeving van deze locatie woonrijp gemaakt worden en zal eind 2022 na uitkering van het restant batig saldo dit project administratief afgesloten worden.

Bedrijventerrein Elsmoat

De ontwikkeling betreft een samenwerking tussen de gemeente Rijssen-Holten en de gemeente Wierden, waarbij elke partij voor 50% risicodragend deelneemt. Naar verwachting zal ook dit samenwerkingsproject eind 2022 financieel afgesloten kunnen worden.

Nog lopende grondexploitatie projecten (BIE)

Dijkerhoek (woningbouw)

Het resterende gebied binnen de grondexploitatie van plan Dijkerhoek betreft een locatie aan de Essensteeg met de

bouwmogelijkheid van 8 à 9 woningen.

Medio 2020 heeft het college ingestemd met de aanpassing van de verkaveling, bestemmingsplan en kavelprijs. De in 2022 geplande verkopen van € 323.000 worden doorgeschoven naar 2023. De nog te maken kosten bedragen € 193.00. Naar verwachting kan het plan kostendekkend worden afgesloten. Corona zal naar verwachting geen effect hebben op de afzet in deze exploitatie.

Bij dit grondexploitatiecomplex is er sprake van een apart raadsbesluit van 22 december 2005, waarbij de winsten geoormerkt zijn en een aparte reserve gevormd is voor het behoud van de leefbaarheid en sociale samenhang van het platteland. Het saldo van deze reserve bedraagt per eind 2022 € 103.700, -.

Opbroek Noord (gemeentelijk deel)

Medio 2022 zijn voor zowel het projectgedeelte van het grondexploitatieproject Opbroek Noord P.P.S. en voor het gemeentelijk deel van Opbroek Noord begrotingswijzigingen aan de gemeenteraad aangeboden en inmiddels is krediet beschikbaar gesteld voor de al gemaakte plan- en voorbereidingskosten.

De reeds gemaakte voorbereidingskosten op dit project bedragen per 1 januari 2022 € 959.000.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met de betrokken marktpartij van deze P.P.S.-constructie en de overeengekomen vergoedingen voor inbreng en bijdragen voor plankosten en grondverkopen van andere grondeigenaren zal dit project naar verwachting op korte termijn eind 2023 of begin 2024 kostendekkend kunnen worden afgesloten.

Opbroek Noord (PPS)

In juli 2022 heeft de raad ingestemd met de grondexploitatie van de P.P.S. Dit is een grondexploitatie van een publiek private samenwerking tussen gemeente en een ontwikkelaar. Inmiddels zijn de gronden volledig bouwrijp gemaakt en zullen de gronden in deze samenwerking voor het eind van 2022 uitgenomen worden uit de samenwerking. Daarna zullen de woningen gebouwd gaan worden. Dit is een mix van particuliere bouw, woningbouw door ontwikkelaars en woningbouwverenigingen.

In totaal worden er vanuit de samenwerking (Opbroek Noord Zuidelijke gedeelte) 106 woningen gerealiseerd in de komende 2 jaar.

Enkco-terrein

In maart 2018 is het fabriekspand Enkco en bijbehorende terreinen in Holten aangekocht. Inmiddels is medio 2022 gestart met de circulaire sloop van dit complex. Ook is het complex Waterloo-Vlogtman administratief/financieel en ook qua exploitatie geïntegreerd in dit project. Op basis van het destijds verwachte exploitatietekort is een voorziening gevormd. Nu de inrichtingsschets bekend is zal op basis van de inrichting en actualisatie van zowel de opbrengsten – en kostenramingen worden opgesteld. Er wordt beoogd eind 2022 de exploitatiebegroting en het bestemmingsplan aan de gemeenteraad ter vaststelling aan te bieden. Het is de bedoeling om het gebied met circa 150 woningen te ontwikkelen in de jaren 2023 tot 2026. De planning is erop gericht om het gebied in 2023 bouwrijp te maken en het gebied vanaf 2024 stapsgewijs uit te geven en te bebouwen.

Vletgaarsmaten II (bedrijventerrein)

Na jaren van weinig belangstelling voor aankopen van percelen op dit industrieterrein is er vanaf 2020 en 2021 sprake van een sterk toenemende vraag naar bedrijventerrein. Op basis van de exploitatiebegroting bedraagt de raming van nog te verkopen kavels € 5.490.000. Medio 2022 is van de geraamde verkoop van € 3.351.000 al € 1.565.000 verkocht. Inmiddels zijn alle gronden waaronder 2 grote kavels in optie genomen en naar verwachting op basis van overeenkomst in 2025 of eerder worden afgenomen. Concreet houdt dit in dat er dus niets meer te koop aangeboden kan worden op Vletgaarsmaten II. Om in de toegenomen vraag naar industrieterreinen te voorzien zijn voorbereidingen getroffen om voor zowel de kern Holten als in Rijssen nieuwe industrieterreinen te ontwikkelen. Dit betreffen de ontwikkelingen Ligtenbergerveld Oost en Vletgaarsmaten IIC

Zie hiervoor toelichting bij toekomstige grexten (I.M.V.A.)

Toekomstige grexen (Immateriële Vaste Activa)

Op de balans zijn een aantal voor-investeringen opgenomen voor in de toekomst te ontwikkelen plannen. Dit zijn onder andere:

Opbroek Oost

Het college heeft op 16 januari 2020 ingestemd met de toekomstige ontwikkeling van Opbroek Oost tot woningbouw. Dit plan is een aanvulling op de woningbouwplannen voor Opbroek Noord. Om te voorzien in de lokale behoefte van de Kern Rijssen wordt ernaar gestreefd om in dit deel van het woninguitbreidingsplan Opbroek Oost circa 500 woningen te bouwen. Na januari 2020 is een structuurvisie voor Opbroek Oost ter inzage gelegd en zijn de inspraakreacties ontvangen waarna op 6 november 2020 de structuurvisie is vastgesteld. In het jaar 2021 is gewerkt aan het stedenbouwkundig plan voor Opbroek Oost. Deze is op 6 juli 2021 vastgesteld door het college. Op dit moment wordt op basis van het stedenbouwkundig plan een ontwerp bestemmingsplan gemaakt waarin fase 1 en fase 2 van Opbroek Oost volledig worden uitgewerkt. Als dit bestemmingsplan onherroepelijk is verklaard, kan na de vaststelling van de exploitatiebegroting worden gebouwd. De intentie is om in 2023 te starten met dit plan. Vooruitlopend op de ontwikkelingen zijn vanaf 2020 al een aantal percelen (met opstallen) geworven. De verweringskosten (€ 6.271.000,- en voorbereidingskosten (€ 254.000,-) maken onderdeel uit van de geprognosticeerde boekwaarde per 31 december 2022 van € 6.525.000,-. Deze kosten zullen in een later stadium worden verhaald door middel van verkopen dan wel bijdrages van grondeigenaren.

Grote voorinvesteringen brengen risico's met zich mee in turbulente marktsituaties. Kijkend naar de inflatie, rentestijging en VON-Prijzen kunnen we stellen dat 2022 een zeer turbulent jaar is (geweest). Zoals gebruikelijk is er gekeken naar de risicowaardering van de grondexploitaties,

Deze herziening heeft vanwege de turbulente marktsituaties geleid tot een bijgesteld risicoprofiel.

Terrein voormalige Mauritschool en peuterspeelzaal t 'Kruimeltje

Dit terrein betreft de voormalige Mauritschool (basisonderwijs) aan de Zeven Peggenweg en peuterspeelzaal t 'Kruimeltje aan de Veldovenstraat te Rijssen. In 2019 heeft zich een zorginstelling gemeld met het verzoek om op de locatie van de voormalige school een gebouw te realiseren voor begeleid wonen die kan worden gebruikt voor 4 woongroepen met in totaal 32 wooneenheden. In 2022 is de voormalige school gesloopt en is gestart met de bouw. Nu de nieuwe basisschool In den Clintuin gereed zal in de zomer van 2022 gestart worden met de sloop van het gebouw van peuterspeelplaats Kruimeltje. Hier gaan 5 grondgebonden rijenwoningen gerealiseerd worden door een projectontwikkelaar. De rol van de gemeente betreft het afronden van het woonrijpmaken van de directe woonomgeving van deze locatie en zal naar verwachting eind 2022 of medio 2023 financieel afgerond kunnen worden.

Ligtenbergerveld Oost

Uit een uitgevoerde locatiestudie blijkt dat het gebied ten westen van bedrijventerrein Plaagslagen (Ligtenbergerveld Oost) het meest geschikt is voor het ontwikkelen van een nieuw terrein. Op het gebied is een voorkeursrecht gevestigd om prijsopdrijving te voorkomen en een integrale ontwikkeling te bevorderen. Voor het gebied is een ontwerp-structuurvisie gemaakt als eerste stap in de ruimtelijke procedure. Het gebied moet in 2030 ruimte bieden aan circa 20 hectare netto bedrijventerrein.

Vletgaarsmaten II fase C

Inmiddels zijn de nodige voorbereidingen en onderzoeken gestart voor het bestemmingsplan Vletgaarsmaten 2C. Dit bestemmingsplan is een uitwerking van de in 2009 vastgestelde structuurvisie. Dit gebeurt naar aanleiding van een behoefte onderzoek voor bedrijventerrein. Uit de behoeftestudie bleek dat er in de periode tot 2030 in de gemeente Rijssen-Holten circa 20 - 28 ha bedrijventerrein ontwikkelt dient te worden om in de lokale behoefte te voorzien. De uitbreiding van Vletgaarsmaten II fase C dient te ondersteunen in het vervullen van de behoefte. Inmiddels zijn bijna alle onderzoeken verricht en wordt er gewerkt aan het ontwerp bestemmingsplan inclusief inrichtingsschets. Ook worden er gespreken gevoerd met Holtense ondernemers over (duurzame) inrichting van het gebied. Medio

september zal de tweede werksessie plaatsvinden. De planning is om het ontwerp bestemmingsplan eind 2022 nog ter inzage te leggen. Medio 2023 zal er naar verwachting een onherroepelijk bestemmingsplan liggen die voorziet in de behoefte naar bedrijventerrein.

Corona crisis

Veel grondexploitatie plannen zoals Opbroek Zuid en de Kol bevinden zich in een afrondende fase, waarbij nagenoeg alle kavels al verkocht zijn. Hierdoor kan een corona crisis nauwelijks een financiële impact hebben op deze plannen. Eventuele mogelijke risico's als gevolg van de uitbraak van het Corona virus hebben wij bij de relevante plannen vermeld.

Resultaatverwachtingen en risico's

Voor de risico's betreffende het grondbeleid wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Eventuele risico's (met een ingeschatte kans groter dan 10% en kleiner dan 75%) worden meegenomen in het risicologboek.

Door grondaankopen in de jaren 2020 en 2021 en de nog te verwachten grond verwervingen en voorbereidingskosten van nieuw te ontwikkelen grondexploitaties zoals Opbroek Oost, Vletgaarsmaten 2C, Ligtenbergerveld en start van de sloop en verdere ontwikkeling van het Enkco terrein zal in de komende jaren de boekwaarde stijgen. Een stijgende boekwaarde verhoogt de risico's. Het risico zal kleiner worden door realisatie van grondverkoop en bijdragen van deelnemende partijen in Opbroek Noord.

Deze risico's worden bijgehouden in het risicologboek en zijn herwaardeerd. Het bijgestelde risicoprofiel is meegenomen in de risicoparagraaf weerstandsvermogen.

7. Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Artikel 14

De paragraaf over de bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens.

De strategische visie geeft richting aan de bedrijfsvoering. Het koersdocument organisatieontwikkeling is een meer concrete doorvertaling van de ontwikkelkoers. In het organisatiebesluit zijn de structuur, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd. Het mandaatbesluit regelt de mandatering van (college) bevoegdheden naar medewerkers.

Organisatieontwikkeling

Sinds 2017 werkt de organisatie in de huidige structuur. In 2022 is een nieuwe organisatiekoers met vijf ambities vastgesteld door het college. De organisatie heeft een platte structuur met minder leidinggevenden ondersteunt de gewenste eigen verantwoordelijkheid van medewerkers. Na een evaluatie wordt het werken binnen de huidige structuur de komende jaren verder geoptimaliseerd. Er is extra aandacht voor de rol van de teammanagers en er wordt gewerkt vanuit een meer duidelijk kader door het beter neerzetten van de kernwaarden van onze organisatie. De nadruk blijft liggen op een platte organisatiestructuur en verantwoordelijkheid cq eigenaarschap bij medewerkers.

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid 2021 tot 2025 is vastgesteld. De activiteiten die hierin zijn opgenomen moeten ons als werkgever goed blijven positioneren op de complexe arbeidsmarkt. Daarnaast wordt ingezet op flexibiliteit, mobiliteit en vitaliteit. We willen hiermee niet alleen een aantrekkelijke werkgever blijven maar ook de talenten van ons personeel optimaal benutten. Onderwerpen die passen bij een moderne werkgever.

Wij hopen van harte dat de lijn van het onder controle krijgen van de gevolgen van het coronavirus zich in positieve zin doorzet. Sinds maart 2020 hebben de maatregelen grote invloed gehad op onze organisatie. Er is een groot beroep gedaan op de flexibiliteit en het uithoudingsvermogen. Terug naar een weer meer normale en constante

situatie is wat we willen en ook verwachten. De maatregelen in verband met het Coronavirus hebben een paar organisatieontwikkelingen in een stroomversnelling gebracht. We hebben grote stappen gemaakt in het tijd en plaatsafhankelijk (thuis) werken en dus ook het digitaal werken en digitaal overleggen. De investering die we versneld hebben moeten doen willen we niet verloren laten gaan. We gaan voor een vorm van hybride werken waarbij er een goede balans gezocht moet worden tussen werken op de kantoorwerkplek en de thuiswerkplek en een goede balans tussen digitaal overleggen en fysiek overleggen.

Toezicht en verantwoording.

Decentralisatie van wetgeving legt een grotere belasting en verantwoordelijkheid op onze bedrijfsvoering. Het blijven voldoen aan de steeds zwaarder wordende eisen van een goede bedrijfsvoering blijft een forse uitdaging. Op verschillende onderwerpen zoals inkoop en aanbesteding, privacy en informatiebeveiliging hebben we ook te maken met een toename van complexiteit en verzwarende eisen. Eisen die ook regelmatig wijzigen.

Regelmatig monitoren en genereren van managementinformatie en sturingsinformatie krijgt steeds meer aandacht. De participatie van de samenleving betekent extra inzet en begeleiding van processen. Denk hierbij ook aan de invloed en het gebruik van sociale media. Het groeiend takenpakket vergt meer afstemming, ook regionaal. De overhead neemt dus toe.

Meer in control betekent ook dat we planningen halen en bij extra opdrachten tijdig de gevolgen voor de planning in beeld brengen en herprioriteren. Het blijft ieder jaar weer een uitdaging om vastgestelde planningen te halen en daarnaast de niet geplande werkzaamheden op te pakken. Dit vergt veel van de flexibiliteit.

Onze toezichthouder, de provincie Overijssel, beoordeelt jaarlijks op een aantal indicatoren onze bedrijfsvoering. De afgelopen jaren heeft de provincie ons op alle indicatoren 'groen' beoordeeld. We zijn hierin redelijk uniek in Overijssel. Uiteraard proberen we deze lijn vast te houden.

Naar verwachting zullen wij in de jaarrekening 2023 zelf verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De accountant beperkt zich dan tot een oordeel over de getrouwheid. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart.

Samenwerking

Wij blijven de houding aannemen 'lokaal wat kan en regionaal wat moet'. We blijven geloven in de kracht van de lokale uitvoering. Daarnaast sluiten we de ogen zeker niet voor de mogelijkheden van samenwerking. We zoeken de samenwerking wanneer we het zelf niet kunnen en/of wanneer het kosten bespaart en wanneer kwaliteit en kwetsbaarheid in het gedrang komen. Verder nemen we actief deel aan tal van regionale (afstemmings-)overleggen, waarbij we blijvend kritisch zijn op nut en noodzaak ervan.

Financiële begroting

Financieel perspectief 2023 – 2026

Voor het financiële perspectief 2023-2026 en het verloop hiervan sinds de vastgestelde begroting 2022 verwijzen wij u naar onderdeel 1.1 Ontwikkelingen financieel perspectief van begroting 2022 naar begroting 2026.

Overzicht baten en lasten

Tabel overzicht baten en lasten

<i>Programma</i>	jaarrekening 2021 saldo	primaire begroting 2022 saldo	bijgestelde begroting 2022 saldo	begroting 2023 lasten	begroting 2023 baten	begroting 2023 saldo
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	2.543	3.994	3.839	3.897	639-	3.258
2 Jongeren en Onderwijs	19.638	16.785	17.125	18.116	817-	17.299
3 Samen Zorgen	11.514	12.080	13.192	14.243	491-	13.752
4 Cultuur en Sport	5.899	5.455	6.639	8.710	2.731-	5.979
5 Ondernemen en Werk	5.872	6.728	7.667	13.231	6.391-	6.840
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	4.858	5.627	6.044	7.539	1.746-	5.793
7 Wijken	4.817	5.692	5.968	12.843	6.750-	6.093
Totaal programma's	55.141	56.361	60.474	78.579	19.565-	59.014
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	73.506-	67.873-	71.944-	8.565	80.397-	71.832-
Overhead	13.120	12.363	12.583	13.438	340-	13.098
Totaal saldo van baten en lasten	5.245-overschot	851tekort	1.113tekort	100.582	100.302-	280tekort
Onttrekkingen aan reserves						
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	2.870-	720-	2.612-		-	-
2 Jongeren en Onderwijs	200-	-	34-		-	-
3 Samen Zorgen	-	-	-		-	-
4 Cultuur en Sport	446-	-	77-		-	-
5 Ondernemen en Werk	184-	48-	224-		69-	69-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	137-	-	222-		20-	20-
7 Wijken	338-	10-	410-		15-	15-
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	3.266-	2.313-	6.252-		4.151-	4.151-
20 Overhead	-	27-	27-		-	-
Totaal onttrekkingen	7.441-	3.118-	9.858-	-	4.255-	4.255-
Stortingen in reserves						
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	930	-	-	-		-
2 Jongeren en Onderwijs	-	-	-	-		-
3 Samen Zorgen	55	-	-	-		-
4 Cultuur en Sport	285	51	51	51		51
5 Ondernemen en Werk	519	-	-	-		-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	421	-	298	-		-
7 Wijken	372	144	169	3		3
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.379	600	8.227	100		100
20 Overhead	-	-	-	-		-
Totaal stortingen	9.961	795	8.745	154	-	154
Resultaat	2.725-overschot	1.472-overschot	-sluitend	100.736	104.557-	3.821-overschot

Meerjarig overzicht baten en lasten

Tabel meerjarig overzicht baten en lasten

Programma's	begroting 2023 saldo	begroting 2024 lasten	begroting 2024 baten	begroting 2024 saldo	begroting 2025 lasten	begroting 2025 baten	begroting 2025 saldo	begroting 2026 lasten	begroting 2026 baten	begroting 2026 saldo
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	3.258	3.904	639-	3.255	3.904	639-	3.265	3.904	639-	3.265
2 Jongeren en Onderwijs	17.299	18.116	817-	17.299	18.116	817-	17.299	18.116	817-	17.299
3 Samen Zorgen	13.752	14.243	491-	13.752	14.243	491-	13.752	14.243	491-	13.752
4 Cultuur en Sport	5.979	8.710	2.731-	5.979	8.710	2.731-	5.979	8.710	2.731-	5.979
5 Ondernemen en Werk	6.840	13.231	6.391-	6.840	13.231	6.391-	6.840	13.231	6.391-	6.840
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	5.793	7.539	1.666-	5.873	7.539	1.666-	5.873	7.539	1.666-	5.873
7 Wijken	6.093	12.843	6.750-	6.093	12.843	6.750-	6.093	12.843	6.750-	6.093
Totaal programma's	59.014	78.586	19.485-	59.101	78.586	19.485-	59.101	78.586	19.485-	59.101
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	71.832-	5.147	82.786-	77.639-	11.863	84.687-	72.824-	9.782	80.460-	70.678-
Overhead	13.098	13.438	340-	13.098	13.438	340-	13.098	13.438	340-	13.098
Totaal saldo van baten en lasten	280 tekort	97.171	102.611-	5.440- overschot	103.887	104.512-	625- overschot	101.806	100.285-	1.521 tekort
Onttrekkingen aan reserves										
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Jongeren en Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Samen Zorgen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Cultuur en Sport	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Ondernemen en Werk	69-	69-	69-	69-	69-	69-	69-	69-	69-	69-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	20-	20-	20-	20-	20-	20-	20-	20-	20-	20-
7 Wijken	15-	15-	15-	15-	15-	15-	15-	15-	15-	15-
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.151-	4.151-	4.151-	5.343-	5.343-	2.543-	2.543-	2.543-	2.543-	2.543-
20 Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	4.255-	4.255-	4.255-	5.447-	5.447-	2.647-	2.647-	2.647-	2.647-	2.647-
Stortingen in reserves										
1 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Jongeren en Onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Samen Zorgen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Cultuur en Sport	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51
5 Ondernemen en Werk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6 Wonen, Recreëren en Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Wijken	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	100	4.611	4.611	-	-	-	-	-	-	-
20 Overhead	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal stortingen	154	4.665	4.665	54	54	54	54	54	54	54
Resultaat	3.821- overschot	101.836 tekort	106.866- overschot	5.030- overschot	103.941 tekort	109.959- overschot	6.018- overschot	101.860 tekort	102.932- overschot	1.072- overschot

Balans

Tabel

De BBV-voorschriften schrijven een weergave van de balans voor. Wij hebben de cijfers uit de jaarrekening 2010 als basis gebruikt. Aan de hand daarvan is de balans voor de begrotingen 2023-2026 geprognosticeerd.

	jaarrekening 31-12-2021	begroting 31-12-2022	begroting 31-12-2023	begroting 31-12-2024	begroting 31-12-2025	begroting 31-12-2026
VASTE ACTIVA						
immaterieel	7.475	7.124	418	418	418	418
materieel	104.013	115.893	124.331	131.357	124.370	123.823
financieel	5.819	6.972	8.291	8.439	8.587	8.735
TOTAAL VASTE ACTIVA	117.307	129.989	133.040	140.214	133.375	132.976
VLOTTENDE ACTIVA						
voorraden (grond)	4.814	18.325	4.151	3.571	8.842	1.399
uitzettingen < 1 jaar	10.845	-	-	-	-	-
liquide middelen	802	-	-	-	-	-
overlopende activa	3.698	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	20.159	19.625	5.451	4.871	10.142	2.699
TOTAAL GENERAAL	137.466	149.614	138.491	145.085	143.517	135.675
VASTE PASSIVA						
eigen vermogen	67.870	55.468	68.513	69.366	72.051	69.902
voorzieningen	9.349	15.510	8.805	8.362	7.918	7.474
vaste schulden > 1 jaar	45.211	52.075	44.955	43.970	42.985	42.000
aan te trekken financiering		12.561	867	8.036	5.212	948
TOTAAL VASTE PASSIVA	122.430	135.614	123.140	129.734	128.166	120.324
VLOTTENDE PASSIVA						
schulden < 1 jaar	7.161	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
liquide middelen (kasgeld)	-	7.000	7.500	7.500	7.500	7.500
overlopende passiva	7.875	4.000	4.851	4.851	4.851	4.851
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.036	14.000	15.351	15.351	15.351	15.351
TOTAAL GENERAAL	137.466	149.614	138.491	145.085	143.517	135.675

EMU-Saldo

Tabel

Het EMU-saldo 2023-2026 is weergegeven in deze tabel. Deze saldi worden aangeleverd bij het CBS en tellen mee voor het EMU-saldo van Nederland.

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		2023	2024	2025	2026
1. Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+	280	5.440-	625-	1.521
2. Mutatie (im)materiële activa	-	351-	4.333	2.313-	2.505-
3. Mutatie voorzieningen	+	531-	531-	531-	531-
4. Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-	2.551	580-	2.363-	7.443-
5. Verwachte boekwinsten	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		2.451-	9.724-	3.520	10.938

Overzicht incidentele middelen per programma

Tabel

De tabellen hierna geven een overzicht van de producten per programma op basis van bestaand beleid. De prioriteiten zijn in deze tabellen dus nog niet per programma verwerkt. Deze maken onderdeel uit van het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Omschrijving	Pro-gramma	Product	2023	2024	2025	2026
			€	€		
Twenteboard	1	100	€ 35.000	€ 35.000		
Minder rijbewijzen dan meerjarig gemiddeld	1	150	€ 12.100			
Minder reisdocumenten dan meerjarig gemiddeld	1	150	€ 43.600			
Leerlingenprognose 1 keer per 3 jaar	2	300		€ 9.000		
Leerlingenvervoer	2	300	€ 125.000			
Verkorten wachtlijsten jeugd	2	502	€ 165.000			
Herdenking holocaust	4	201	€ 25.000			
Budget culturele activiteiten	4	201	€ 2.100-			
Afschrijvingstermijn kunstgrasvelden aanpassen	4	206	€ 91.800			
Netwerkbijeenkomst bedrijven (voorheen Habito)	5	251	€ 18.000			
Voordelen begeleid werken	5	800	€ 25.000-			
Samenwerken met partners	5	801	€ 10.000			
Invoering Wet Kwaliteitsborging	6	700	€ 245.000			
Biodiversiteit	7	401	€ 25.000			
Extra onderhoud voertuigen afvalverwerking	7	600	€ 15.000			
Bijdrage uit reserve afvalverwerking	7	600	€ 15.000-			
onderhoud wegen, conform kadernota	7	750	€ 100.000-			
Nedersaksische plaatnaamaanduiding	7	750	€ 35.000			
Algemene uitkering gemeentefonds	15	353	€ 2.104.000-	€ 1.574.000-	€ 1.357.000-	€ 258.000-
Onvoorzien incidenteel	15	355	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Cofinanciering derden	15	355	€ 100.000			
Kosten van voormalig personeel	overhead	004	€ 18.000			
Personeelsreis 1 keer per 2 jaar	overhead	004	€ 20.000		€ 20.000	
Seniorenreis 1 keer per 2 jaar	overhead	004		€ 8.000		€ 8.000
TOTAAL			€ 1.222.600-	€ 1.482.000-	€ 1.297.000-	€ 210.000-
Reserve incidenteel perspectief per 1 januari (5002)			€ 7.414.000	€ 7.789.600	€ 9.779.600	€ 13.192.600
Nog niet begrote mutaties (structureel overschot 2022)			€ 3.821.000			
Saldo mutaties zoals hierboven aangegeven (5002)			€ 1.222.600	€ 1.482.000	€ 1.297.000	€ 210.000
Structureel overschot incidenteel beschikbaar				€ 5.030.000	€ 6.018.000	€ 1.072.000
Nieuw beleid incidenteel			€ 4.668.000-	€ 4.522.000-	€ 3.902.000-	€ 2.852.000-
Afronding						
Aansluiting met meerjarenraming			€ 7.789.600	€ 9.779.600	€ 13.192.600	€ 11.622.600

Product per programma

Tabellen

Programma		1 Inwoners, Organisatie en Bestuur					
produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
100	Bestuursorganen	2.566.200	222.000-	2.344.200	-	-	2.344.200
102	Bestuursondersteuning raad	231.900	3.800-	228.100	-	-	228.100
150	Burgerzaken	1.017.800	388.300-	629.500	-	-	629.500
359	Invordering	81.000	25.000-	56.000	-	-	56.000
Totaal programma		3.896.900	639.100-	3.257.800	-	-	3.257.800

Programma		2 Jongeren en Onderwijs					
produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
300	Gemeenschappelijke baten en lasten	2.471.000	643.300-	1.827.700	-	-	1.827.700
301	Openbaar basisonderwijs	236.900	38.000-	198.900	-	-	198.900
302	Regulier basisonderwijs	927.400	42.500-	884.900	-	-	884.900
303	Openb voortgezet onderwijs	250.700	-	250.700	-	-	250.700
304	Bijzonder voortgezet onderwijs	609.500	-	609.500	-	-	609.500
501	Kinderopvang	244.400	5.000-	239.400	-	-	239.400
502	Jeugdbeleid	13.376.000	88.400-	13.287.600	-	-	13.287.600
Totaal programma		18.115.900	817.200-	17.298.700	-	-	17.298.700

Programma		3 Samen Zorgen					
produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
500	Maatschappelijke dienstverlening	1.433.300	120.500-	1.312.800	-	-	1.312.800
503	Ouderenzorg	185.700	-	185.700	-	-	185.700
504	Minderheden	198.900	-	198.900	-	-	198.900
509	Gezondheidszorg	2.233.000	28.300-	2.204.700	-	-	2.204.700
511	WMO	5.344.800	222.500-	5.122.300	-	-	5.122.300
512	WMO (3 d's)	4.846.800	119.500-	4.727.300	-	-	4.727.300
Totaal programma		14.242.500	490.800-	13.751.700	-	-	13.751.700

Programma		4 Cultuur en Sport					
produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
200	Bibliotheek	882.300	-	882.300	-	-	882.300
201	Culturele activiteiten	1.195.700	429.300-	766.400	-	51.100	817.500
202	Landgoed de Oosterhof	12.300	1.000-	11.300	-	-	11.300
203	Muziekonderwijs	437.100	52.000-	385.100	-	-	385.100
204	Oudheidkunde en musea	424.200	8.100-	416.100	-	-	416.100
206	Sport	4.311.700	1.636.500-	2.675.200	-	-	2.675.200
306	Nieuwe wet inburgering	151.900	-	151.900	-	-	151.900
452	Lijkbezorging	557.300	603.700-	46.400-	-	-	46.400-
505	Maatschappelijk werk	572.500	-	572.500	-	-	572.500
507	Vrijwilligersbeleid	165.300	-	165.300	-	-	165.300
Totaal programma		8.710.300	2.730.600-	5.979.700	-	51.100	6.030.800

Programma

6 Wonen, Recreëren en Veiligheid

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
205	Recreatie	920.600	63.300-	857.300	-	-	857.300
550	Openbare orde	611.100	44.300-	566.800	-	-	566.800
551	Integrale veiligheid	327.400	-	327.400	-	-	327.400
552	Rampenbestrijding	15.900	-	15.900	-	-	15.900
553	Brandweer	2.568.000	-	2.568.000	-	-	2.568.000
555	Preparatie	24.200	-	24.200	-	-	24.200
556	Preventie	5.700	2.100-	3.600	-	-	3.600
700	Wonen	759.900	649.700-	110.200	-	-	110.200
701	Stadsvernieuwing	116.900	32.400-	84.500	-	-	84.500
702	Overige agrarische zaken	8.100	110.500-	102.400-	-	-	102.400-
703	Ruimtelijke Ordening	1.039.000	64.800-	974.200	-	-	974.200
704	Grondbedrijf	730.400	715.000-	15.400	-	-	15.400
705	Omgevingswet	-	-	-	20.000-	-	20.000-
751	Verkeer en vervoer	274.700	62.800-	211.900	-	-	211.900
754	Parkeren	110.400	1.500-	108.900	-	-	108.900
755	Openbaar vervoer	27.100	-	27.100	-	-	27.100
				-			
Totaal programma		7.539.400	1.746.400-	5.793.000	20.000-	-	5.773.000

Programma

7 Wijken

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
400	Milieu	1.040.400	12.500-	1.027.900	-	-	1.027.900
401	Natuurbescherming	66.900	-	66.900	-	-	66.900
402	Afwatering	150.900	-	150.900	-	-	150.900
450	Openbaar groen	1.651.700	28.000-	1.623.700	-	-	1.623.700
460	hondentoiletten	79.900	-	79.900	-	-	79.900
510	Ongediertebestrijding	45.500	-	45.500	-	-	45.500
522	speeltuinen/zomervantiewerk	26.800	200-	26.600	-	-	26.600
600	Afval	2.970.800	3.395.800-	425.000-	15.000-	2.800	437.200-
650	Riolering	2.658.000	3.125.500-	467.500-	-	-	467.500-
710	verspreide gronden	126.300	100.100-	26.200	-	-	26.200
750	Wegen	2.684.100	88.000-	2.596.100	-	-	2.596.100
752	Straatverlichting	341.200	-	341.200	-	-	341.200
753	Straatreiniging	717.900	-	717.900	-	-	717.900
756	Gladheidsbestrijding	282.300	-	282.300	-	-	282.300
Totaal programma		12.842.700	6.750.100-	6.092.600	15.000-	2.800	6.080.400

Programma

20 Overhead

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
alle	overhead	13.438.200	340.000-	13.098.200	-	-	13.098.200
Totaal programma		13.438.200	340.000-	13.098.200	-	-	13.098.200

Programma

15 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

produ	omschrijving	lasten	baten	saldo voor bestemming	mutaties reserves		saldo na bestemming
					onttrekking	storting	
350	Aandelenbezit	9.500	998.000-	988.500-	-	-	988.500-
351	Rente bedrijfsvoering	-	470.500-	470.500-	-	-	470.500-
352	Belastingen	655.300	8.334.300-	7.679.000-	-	-	7.679.000-
353	Algemene Uitkering	-	69.031.100-	69.031.100-	-	-	69.031.100-
354	Invordering	17.000	44.600-	27.600-	-	-	27.600-
355	Overige baten en lasten	1.202.400	1.416.400-	214.000-	4.151.200-	100.000	4.265.200-
358	Ruimte nieuw beleid	6.674.000	-	6.674.000	-	-	6.674.000
461	Hondenbelasting	6.800	101.600-	94.800-	-	-	94.800-
Totaal programma		8.565.000	80.396.500-	71.831.500-	4.151.200-	100.000	75.882.700-

Overzicht per taakveld

overzicht per taakveld

Het BBV schrijft een indeling in taakvelden voor. Deze informatie wordt gebruikt om baten en lasten van gemeenten vergelijkbaar te maken.

Taakveld	Programma	Baten	Lasten
0.1 Bestuur		225.800-	2.736.900
	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	225.800-	2.736.900
0.2 Burgerzaken		388.300-	808.600
	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	388.300-	808.600
0.4 Overhead		314.700-	13.472.300
	1.20 Indirecte producten	314.700-	13.472.300
0.5 Treasury		1.493.800-	149.900
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	1.468.500-	124.600
	1.20 Indirecte producten	25.300-	25.300
0.7 Alg. uitk. en ov. uitk. gem.f.		69.031.100-	
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	69.031.100-	
0.8 Overige baten en lasten		1.146.200-	7.764.900
	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	25.000-	81.000
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	1.121.200-	7.683.900
0.10 Mutaties reserves		4.479.000-	346.400

	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur	-	
	1.04 Cultuur en Sport		51.100
	1.05 Ondernemen en Werk	69.000-	
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	20.000-	
	1.07 Wijken	15.000-	2.800
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	4.375.000-	292.500
	1.20 Indirecte producten		
0.61 OZB woningen		4.202.000-	333.200
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	4.202.000-	333.200
0.62 OZB niet-woningen		3.433.500-	18.700
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	3.433.500-	18.700
0.64 Belastingen overig		396.200-	15.800
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	396.200-	15.800
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		2.100-	2.597.900
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	2.100-	2.597.900
1.2 Openbare orde en veiligheid		44.300-	982.200
	1.04 Cultuur en Sport		27.800
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	44.300-	954.400

2.1 Verkeer en vervoer		150.800-	4.300.200
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	62.800-	274.700
	1.07 Wijken	88.000-	4.025.500
2.2 Parkeren		1.500-	110.400
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	1.500-	110.400
2.5 Openbaar vervoer			27.100
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		27.100
3.1 Economische ontwikkeling		-	241.000
	1.05 Ondernemen en Werk	-	241.000
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur		108.700-	59.500
	1.05 Ondernemen en Werk	42.000-	15.700
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	66.700-	43.800
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.		206.700-	487.400
	1.05 Ondernemen en Werk	13.600-	191.000
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	109.300-	8.100
	1.07 Wijken	83.800-	110.000
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien		178.300
3.4 Economische promotie		520.200-	18.000
	1.15 Alg dekkingsmidd en onvoorzien	520.200-	18.000

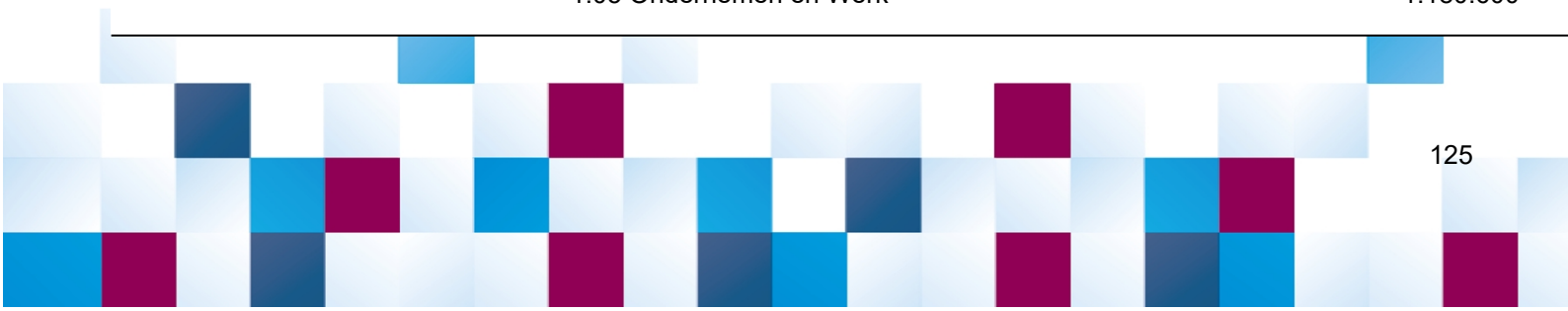

4.1 Openbaar basisonderwijs			39.600
	1.02 Jongeren en Onderwijs		39.600
4.2 Onderwijshuisvesting		80.500-	2.048.400
	1.02 Jongeren en Onderwijs	80.500-	2.048.400
4.3 Onderwijsbel. en leerlingzaken		675.100-	2.564.600
	1.02 Jongeren en Onderwijs	675.100-	2.564.600
5.1 Sportbeleid en activering		240.000-	547.300
	1.04 Cultuur en Sport	240.000-	547.300
5.2 Sportaccommodaties		1.396.500-	3.764.400
	1.04 Cultuur en Sport	1.396.500-	3.764.400
5.3 Cultuurpres., -prod., en -part		481.300-	1.635.200
	1.04 Cultuur en Sport	481.300-	1.632.800
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		2.400
5.4 Musea			202.900
	1.04 Cultuur en Sport		202.900
5.5 Cultureel erfgoed		9.100-	243.300
	1.04 Cultuur en Sport	9.100-	233.600
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid		9.700
5.6 Media			930.000

	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		47.700
	1.04 Cultuur en Sport		882.300
5.7 Openb. groen en (openl.) recr.		92.700-	2.947.000
	1.02 Jongeren en Onderwijs		108.200
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	64.500-	908.500
	1.07 Wijken	28.200-	1.930.300
6.1 Samenkracht en burgerpart.		118.700-	5.537.300
	1.02 Jongeren en Onderwijs	61.600-	2.373.500
	1.03 Samen Zorgen	57.100-	2.453.800
	1.04 Cultuur en Sport		710.000
6.2 Wijkteams			584.800
	1.02 Jongeren en Onderwijs		52.000
	1.03 Samen Zorgen		532.800
6.3 Inkomensregelingen		6.335.100-	8.087.100
	1.05 Ondernemen en Werk	6.335.100-	8.087.100
6.4 Begeleide participatie		-	3.175.000
	1.04 Cultuur en Sport	-	151.900
	1.05 Ondernemen en Werk		3.023.100
6.5 Arbeidsparticipatie			1.180.600
	1.05 Ondernemen en Werk		1.180.600

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		24.500-	335.300
	1.03 Samen Zorgen	24.500-	335.300
7.1 Volksgezondheid		28.300-	2.111.800
	1.03 Samen Zorgen	28.300-	2.111.800
7.2 Riolering		3.125.500-	2.658.000
	1.07 Wijken	3.125.500-	2.658.000
7.3 Afval		3.395.800-	2.970.800
	1.07 Wijken	3.395.800-	2.970.800
7.4 Milieubeheer		12.500-	1.085.900
	1.07 Wijken	12.500-	1.085.900
7.5 Begraafplaatsen en crematoria		603.700-	557.300
	1.04 Cultuur en Sport	603.700-	557.300
8.1 Ruimtelijke ordening		64.800-	1.039.400
	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		400
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	64.800-	1.039.000
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terr.)		664.600-	702.900
	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	648.300-	686.600
	1.07 Wijken	16.300-	16.300
8.3 Wonen en bouwen		682.100-	1.085.600
	1.01 Inwoners, Organisatie en Bestuur		208.800

	1.06 Wonen, Recreëren en Veiligheid	682.100-	876.800
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		380.900-	9.251.400
	1.03 Samen Zorgen	380.900-	8.759.100
	1.05 Ondernemen en Werk		492.300
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-			9.733.800
	1.02 Jongeren en Onderwijs		9.733.800
6.81 Geëscaleerde zorg 18+			49.700
	1.03 Samen Zorgen		49.700
6.82 Geëscaleerde zorg 18-			1.195.800
	1.02 Jongeren en Onderwijs		1.195.800
Eindtotaal		104.556.600-	100.735.600

Het saldo van de begroting 2023 wordt verantwoord op taakveld 0.11, resultaat van de rekening van baten en lasten.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen

num- mer	omschrijving	saldo eind 2022	mutaties begroot 2023	aannames niet begroot	saldo eind 2023
	<u>algemene reserves</u>				
5000	algemene reserve vrij	35.048.156-			35.048.156-
5002	reserve incidenteel perspectief	7.414.000-		375.000-	7.789.000-
	totaal algemene reserves	42.462.157-		375.000-	42.837.157-
	<u>algemene bestemmingsreserves</u>				
5100	Reserve restauratie monumenten	104.975-			104.975-
5101	Egalisatie grondprijs Industrierrein	346			-
5104	Reserve sport	706.857-	51.100-		757.957-
5105	reserve nieuwbouw zwembad	54.620-			54.620-
5106	reserve parkmanagement	98.244-			98.244-
5107	maatschappelijk begeleid asielzoeker	131.646-			131.646-
5109	reserve gebouwenbeheer	581.742-			581.742-
5110	reserve reïntegratie	1.122.877-	69.000		1.053.877-
5111	reserve verlengde Waagweg	412.266-			412.266-
5113	reserve LTVV algemeen	385.309-			385.309-
	reserve verbindingsweg Dorpsstraat / Kalfstermansweide				
5114	(VSP)	667.070-			667.070-
5116	reserve leefbaarheid platteland	103.713-			103.713-
5117	reserve reconstr. (rood voor rood)	61.106-			61.106-
5119	reserve afwikkeling Essent	960.000-	60.000		900.000-
5120	egaliseringsreserve afval	147.000-	12.200		134.800-
5121	reserve personeelsvoorzieningen	265.379-			265.379-
5122	reserve onderh. Onderwijshuisvesting	393.414-			393.414-
5123	reserve brandveiligheid De Borkeld	824.457-			824.457-
5124	reserve bijdragen regio Twente	855.981-			855.981-
5125	Egalisatiebuffer jeugd en WMO	56.547-			56.547-
5129	reserve Duurzaamheidsvisie	701.411-		100.000	601.411-
5130	reserve Recreatie & Toerisme	220.175-			220.175-
5131	reserve Bomenplan	211.858-			211.858-
5132	reserve implementatie omgevingswet	110.646-	20.000		90.646-
5133	reserve Corona	810.770-		810.770	-
5134	reserve Weardenborch	500.000-			500.000-
5135	reserve bestrijding energiearmoede	425.000-			425.000-
5136	reserve ongelijkvloerse verbinding station	200.000-			200.000-
5137	reserve cofinanciering derden	100.000-	100.000-		200.000-
5139	reserve algemene uitkering	274.000-			274.000-
	totaal algemene bestemmingsreserves	11.486.716-	10.100	910.770	10.566.192-
	<u>reserves grondexploitatie</u>				
5127	reserve bovenwijkse voorzieningen grondexpl.	211.962-			211.962-
	totaal reserves grondexploitatie	211.962-	-	-	211.962-
	<u>BBV bestemmingsreserves</u>				
5600	Reserve afschrijving BBV - Reggesteijn	3.858.213-	175.300		3.682.913-
5601	reserve BBV nieuwbouw gemeentehuis	10.450.490-	366.800		10.083.690-
5602	reserve BBV kunstgras hockeyveld	58.928-	31.500		27.428-
5606	reserve BBV staterslening	249.846-			249.846-
5603	reserve BBV boomkamp-busstation	337.656-	43.300		294.356-
5604	reserve BBV top laag kunstgrasveld VV Holten	62.084-	7.700		54.384-
5605	reserve BBV constantijnschool	101.005-	21.200		79.805-
5607	reserve BBV uitbreiding oudheidkamer Holten	125.000-			125.000-
5608	reserve BBV Masterplan Oosterhof	300.000-			300.000-
	totaal BBV reserves	15.543.222-	645.800	-	14.897.422-

num- mer	omschrijving	saldo eind 2022	mutaties	aannames niet begroot	saldo eind 2023
	<u>Voorzieningen</u>				
5301	Voorziening pensioen Wethouders	3.749.072-	30.000-		3.779.072-
5302	Dokter Stokkersfonds (rente structureel)	421.866-			421.866-
5800	voorziening revitalisering De Kol (cp)	7.483.617-	150.000-		7.633.617-
5303	Voorziening wachtgeldregeling wethouders	91.567-	-		91.567-
5304	voorziening statisch archief	223.170-			223.170-
5801	voorziening Waterloo-Vlogtman (cp)	-			-
5305	voorziening verbeteringsmaatregelen riolering	1.775.311-		443.800	1.331.511-
5306	voorziening vervangingsinvesteringen riolering	2.980.221-	21.600		2.958.621-
5802	voorziening (cp) Enkco	5.493.012-	110.000-		5.603.012-
	totaal voorzieningen	22.217.835-	268.400-	443.800	22.042.435-
	<u>Overlopende passiva</u>				
5400	Voorziening onderwijsachterstandenbeleid	750.623-			750.623-
5403	voorziening bodemsanering	394.794-			394.794-
5404	specifieke taken algemene uikering	23.400-			23.400-
5409	pilot wijk van de toekomst	29.334-			29.334-
5410	kapitaalverstrekking 75% Rijk	25.958-			25.958-
5411	Waterhuish. Oosterhof	67.438-			67.438-
5412	TOZO	1.398.381-			1.398.381-
5414	Toeslagenaffaire	8.067-			8.067-
5415	herinrichting Korteboslaan	298.017-			298.017-
5416	Huisvest. Grote gezinnen	32.500-			32.500-
5417	NPO middelen	829.260-			829.260-
5418	Ventilatie in scholen	811.611-			811.611-
5419	Controle Toegangsbewijs	45.370-			45.370-
5420	Sportakkoord	84.089-			84.089-
5421	Toezicht en handh. Corona	51.687-			51.687-
	totaal overlopende passiva	4.850.529-	-	-	4.850.529-
	Totaal reserves en voorzieningen	96.771.410-	387.500	979.570	95.405.697-

Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

num- mer	omschrijving	saldo eind 2023	saldo eind 2024	saldo eind 2025	saldo eind 2026
algemene reserves					
5000	algemene reserve vrij	35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-
5002	reserve incidenteel perspectief	7.789.000-	9.779.000-	13.192.000-	11.622.000-
totaal algemene reserves		42.837.157-	44.827.156-	48.240.156-	46.670.156-
algemene bestemmingsreserves					
5100	Reserve restauratie monumenten	104.975-	104.975-	104.975-	104.975-
5101	Egalisatie grondprijs Industrierrein	-	-	-	-
5104	Reserve sport	757.957-	783.457-	808.957-	834.457-
5105	reserve nieuwbouw zwembad	54.620-	-	-	-
5106	reserve parkmanagement	98.244-	98.244-	98.244-	98.244-
5107	maatschappelijk begeleid asielzoeker	131.646-	131.646-	131.646-	131.646-
5109	reserve gebouwenbeheer	581.742-	581.742-	581.742-	581.742-
5110	reserve reïntegratie	1.053.877-	1.023.877-	993.877-	963.877-
5111	reserve verlengde Waagweg	412.266-	412.266-	412.266-	412.266-
5113	reserve LTVV algemeen	385.309-	385.309-	385.309-	385.309-
5114	reserve verbindingsweg Dorpsstraat / Kalfstermansweide (VSP)	667.070-	667.070-	667.070-	667.070-
5116	reserve leefbaarheid platteland	103.713-	103.713-	103.713-	103.713-
5117	reserve reconstr. (rood voor rood)	61.106-	61.106-	61.106-	61.106-
5119	reserve afwikkeling Essent	900.000-	840.000-	780.000-	720.000-
5120	egaliseriereserve afval	134.800-	134.800-	134.800-	134.800-
5121	reserve personeelsvoorzieningen	265.379-	265.379-	265.379-	265.379-
5122	reserve onderh. Onderwijshuisvesting	393.414-	393.414-	393.414-	393.414-
5123	reserve brandveiligheid De Borkeld	824.457-	824.457-	824.457-	824.457-
5124	reserve bijdragen regio Twente	855.981-	855.981-	855.981-	855.981-
5125	Egalisatiebuffer jeugd en WMO	56.547-	56.547-	56.547-	56.547-
5129	reserve Duurzaamheidswisje	601.411-	501.411-	401.411-	301.411-
5130	reserve Recreatie & Toerisme	220.175-	220.175-	220.175-	220.175-
5131	reserve Bomenplan	211.858-	211.858-	211.858-	211.858-
5132	reserve implementatie omgevingswet	90.646-	90.646-	90.646-	90.646-
5133	reserve Corona	-	-	-	-
5134	reserve Weardenborch	500.000-	600.000-	800.000-	1.000.000-
5135	reserve bestrijding energiearmoede	425.000-	425.000-	425.000-	425.000-
5136	reserve ongelijkvloerse verbinding station	200.000-	200.000-	200.000-	200.000-
5137	reserve cofinanciering derden	200.000-	100.000-	100.000-	100.000-
5139	reserve algemene uitkering	274.000-	274.000-	274.000-	274.000-
totaal algemene bestemmingsreserves		10.566.192-	10.347.072-	10.382.572-	10.418.072-
reserves grondexploitatie					
5127	reserve bovenwijkse voorzieningen grondexpl.	211.962-	211.962-	211.962-	211.962-
totaal reserves grondexploitatie		211.962-	211.962-	211.962-	211.962-
BBV bestemmingsreserves					
5600	Reserve afschrijving BBV - Reggesteijn	3.682.913-	3.507.613-	3.332.313-	3.157.013-
5601	reserve BBV nieuwbouw gemeentehuis	10.083.690-	9.716.890-	9.350.090-	8.983.290-
5602	reserve BBV kunstgras hockeyveld	27.428-	-	-	-
5606	reserve BBV staterslening	249.846-	249.846-	249.846-	249.846-
5603	reserve BBV boomkamp-busstation	294.356-	251.056-	207.756-	164.456-
5604	reserve BBV toplaag kunstgrasveld VV Holten	54.384-	46.684-	38.984-	31.284-
5605	reserve BBV constantijschool	79.805-	58.605-	37.405-	16.205-
5607	reserve BBV uitbreiding oudheidkamer Holten	125.000-	-	-	-
5608	reserve BBV Masterplan Oosterhof	300.000-	150.000-	-	-
totaal BBV reserves		14.897.422-	13.980.694-	13.216.394-	12.602.094-

num- mer	omschrijving	saldo eind 2023	saldo eind 2024	saldo eind 2025	saldo eind 2026
	Voorzieningen				
5301	Voorziening pensioen Wethouders	3.779.072-	3.779.072-	3.779.072-	3.779.072-
5302	Dokter Stokkersfonds (rente structureel)	421.866-	421.866-	421.866-	421.866-
5800	voorziening revitalisering De Kol (cp)	7.633.617-	7.633.617-	-	-
5303	Voorziening wachtgeldregeling wethouders	91.567-	91.567-	91.567-	91.567-
5304	voorziening statisch archief	223.170-	223.170-	223.170-	223.170-
5801	voorziening Waterloo-Vlogtman (cp)	-	-	-	-
5305	voorziening verbeteringsmaatregelen riolering	1.331.511-	887.711-	443.911-	-
5306	voorziening vervangingsinvesteringen riolering	2.958.621-	2.958.621-	2.958.621-	2.958.621-
5802	voorziening (cp) Enkco	5.603.012-	5.603.012-	5.603.012-	5.603.012-
	totaal voorzieningen	22.042.435-	21.598.635-	13.521.219-	13.077.308-
	Overlopende passiva				
5400	Voorziening onderwijsachterstandenbeleid	750.623-	750.623-	750.623-	750.623-
5403	voorziening bodemsanering	394.794-	394.794-	394.794-	394.794-
5404	specifieke taken algemene uikering	23.400-	23.400-	23.400-	23.400-
5409	pilot wijk van de toekomst	29.334-	29.334-	29.334-	29.334-
5410	kapitaalverstrekking 75% Rijk	25.958-	25.958-	25.958-	25.958-
5411	Waterhuish. Oosterhof	67.438-	67.438-	67.438-	67.438-
5412	TOZO	1.398.381-	1.398.381-	1.398.381-	1.398.381-
5414	Toeslagenaffaire	8.067-	8.067-	8.067-	8.067-
5415	herinrichting Korteboslaan	298.017-	298.017-	298.017-	298.017-
5416	Huisvest. Grote gezinnen	32.500-	32.500-	32.500-	32.500-
5417	NPO middelen	829.260-	829.260-	829.260-	829.260-
5418	Ventilatie in scholen	811.611-	811.611-	811.611-	811.611-
5419	Controle Toegangsbevis	45.370-	45.370-	45.370-	45.370-
5420	Sportakkoord	84.089-	84.089-	84.089-	84.089-
5421	Toezicht en handh. Corona	51.687-	51.687-	51.687-	51.687-
	totaal overlopende passiva	4.850.529-	4.850.529-	4.850.529-	4.850.529-
	Totaal reserves en voorzieningen	95.405.697-	95.816.049-	90.422.832-	87.830.122-

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

lopende begroting: artikel 19, lid d BBV							
meerjarenraming: artikel 23, lid c BBV							
reserve nummer	Omschrijving	onttrekking of storting	mutaties 2023	mutaties 2024	mutaties 2025	mutaties 2026	toelichting
5072	reserve afwikkeling Essent	onttrekking	60.000-	60.000-	60.000-	60.000-	aflopende uitname van 2009 t/m 2038
5600-5608	BBV-reserves	onttrekking	645.800-	645.800-	645.800-	645.800-	ter dekking van diverse investeringen, uitnameperiode gelijk aan afschrijvingsperiode
	per saldo		705.800-	705.800-	705.800-	705.800-	
			toevoeging	toevoeging	toevoeging	toevoeging	

Meerjarig overzicht weerstandsvermogen

Meerjarig overzicht weerstandsvermogen

num- mer	omschrijving	weerstandsvermogen					
		%	toelichting	2023	2024	2025	2026
algemene reserves							
5000	algemene reserve vrij	100%		35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-
5002	reserve incidenteel perspectief	0%	egalisereserve	-	-	-	-
totaal algemene reserves				35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-
algemene bestemmingsreserves							
5100	Reserve restauratie monumenten	50%		52.487-	52.487-	52.487-	52.487-
5101	Egalisatie grondprijs Industrieterrein	0%	begrotingsreserve	-	-	-	-
5104	Reserve sport	50%		378.978-	391.728-	404.478-	417.228-
5105	reserve nieuwbouw zwembad	0%		-	-	-	-
5106	reserve parkmanagement	50%		49.122-	49.122-	49.122-	49.122-
5107	maatschappelijk begeleid asielzoeker	50%		65.823-	65.823-	65.823-	65.823-
5109	reserve gebouwenbeheer	0%	egalisereserve	-	-	-	-
5110	reserve reïntegratie	50%	plan in vergevorderde staat	526.939-	511.939-	496.939-	481.939-
5111	reserve verlengde Waagweg	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5113	reserve LTVV algemeen	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5114	reserve verbindingsweg Dorpsstraat / Kalfstermansweide (VSP)	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5116	reserve leefbaarheid platteland	50%		51.856-	51.856-	51.856-	51.856-
5117	reserve reconstr. (rood voor rood)	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5119	reserve afwikkeling Essent	0%	begrotingsreserve	-	-	-	-
5120	egalisereserve afval	0%	egalisereserve	-	-	-	-
5121	reserve personeelsvoorzieningen	50%		132.690-	132.690-	132.690-	132.690-
5122	reserve onderh. Onderwijshuisvesting	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5123	reserve brandveiligheid De Borkeld	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5124	reserve bijdragen regio Twente	50%		427.990-	427.990-	427.990-	427.990-
5125	Egalisatiebuffer jeugd en WMO	0%	egalisereserve	-	-	-	-
5129	reserve Duurzaamheidsvisie	50%		300.706-	250.706-	200.706-	150.706-
5130	reserve Recreatie & Toerisme	50%		110.087-	110.087-	110.087-	110.087-
5131	reserve Bomenplan	50%		105.929-	105.929-	105.929-	105.929-
5132	reserve implementatie omgevingswet	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5133	reserve Corona	0%	grotendeels bestemd	-	-	-	-
5134	reserve Weardenborch	0%	plan in vergevorderde staat	-	-	-	-
5135	reserve bestrijding energiearmoede	50%		212.500-	212.500-	212.500-	212.500-
5136	reserve ongelijkvloerse verbinding station	50%		100.000-	100.000-	100.000-	100.000-
5137	reserve cofinanciering derden	50%		100.000-	50.000-	50.000-	50.000-
5139	reserve algemene uitkering	0%	egalisereserve	-	-	-	-
totaal algemene bestemmingsreserves				2.615.108-	2.512.858-	2.460.608-	2.408.358-
reserves grondexploitatie							
5127	reserve bovenwijkse voorzieningen grondexpl.	50%	begrotingsreserve	105.981-	105.981-	105.981-	105.981-
totaal reserves grondexploitatie				-	105.981-	105.981-	105.981-
BBV bestemmingsreserves							
5600	Reserve afschrijving BBV - Reggesteijn	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5601	reserve BBV nieuwbouw gemeentehuis	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5602	reserve BBV kunstgras hockeyveld	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5606	reserve BBV staterslening	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5603	reserve BBV boomkamp-busstation	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5604	reserve BBV toplaag kunstgrasveld VV Holten	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5605	reserve BBV constantijnschool	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5607	reserve BBV uitbreiding oudheidkamer Holten	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
5608	reserve BBV Masterplan Oosterhof	0%	begrotingsreserves	-	-	-	-
totaal BBV reserves				-	-	-	-
weerstandsvermogen				37.769.245-	37.666.995-	37.614.745-	37.562.495-
50% bestemmingsreserves				2.721.089-	2.618.839-	2.566.589-	2.514.339-
100% algemene reserve				35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-	35.048.156-
				37.769.245-	37.666.995-	37.614.745-	37.562.495-

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

Meerjarige ontwikkeling algemene uitkering

ten opzichte van raming algemene uitkering 2022, stand meicirculaire 2022

algemene uitkering	2023	2024	2025	2026	2023-2026
netto effect meicirculaire 2022	2.972	2.840	2.360	-4.184	3.988
netto effect dec.circ.2021 en meicirculaire 2022 jaarschijf 2022	1.834	0	0	0	1.834
loon- en prijsontwikkeling, inclusief Sociaal domein	-3.654	-75	-75	-75	-3.879
reëel accres	1.152	2.765	2.285	-4.259	1.943
specifieke stortingen met effect op saldo	2023	2024	2025	2026	2023-2026
	0	0	0	0	0
totaal specifieke stortingen	0	0	0	0	0
overige effecten	2023	2024	2025	2026	2023-2026
effecten ontwikkeling uitkeringsbasis	0	-563	-563	0	-1.126
effecten als gevolg van toename aantallen	0	422	422	0	844
totaal overige effecten	0	-141	-141	0	-282
kortingen gemeentefonds	2023	2024	2025	2026	2023-2026
korting woningbouwimpuls 10 jr. € 100 milj.	-191	0	0	0	-191
effectueren eigen bijdrage HO	0	0	-180	0	-180
apparatuurkosten vergroten gemeente	0	-267	-275	0	-542
totaal kortingen gemeentefonds	-191	-267	-455	0	-913
toevoegingen gemeentefonds	2023	2024	2025	2026	2023-2026
extra ruimte plafond BCF	188	0	0	0	188
totaal aanvullende maatregelen	188	0	0	0	188
mutaties sociaal domein	2023	2024	2025	2026	2023-2026
volume	-100	-100	-100	-100	-400
effectueren eigen bijdrage HO	0	0	180	0	180
extra middelen jeugdzorg	1282	0	0	0	1282
totaal overige effecten	1.182	-100	80	-100	1.062
totaal nieuwe raming	2.331	2.257	1.769	-4.359	1.998
raming was	-382	-325	-18	0	-725
totaal effect (meicirculaire)	2.713	2.582	1.787	-4.359	2.724

uitgangspunten

- Het effect van de CAO-ontwikkelingen (inclusief pensioen) is voor onze gemeente meegenomen in de begroting 2023. Daarnaast is in de begroting 2023 rekening gehouden met inflatie. Deze moet worden "goedgemaakt" door het accres.
- Voor 2024 tot en met 2026 is het reële accres berekend op basis van de meicirculaire 2022. Na overleg tussen de VNG en het Rijk is overeengekomen voor de jaren 2022 tot en met 2025 het volume-accres te bevriezen op het niveau van de meicirculaire 2022. Dit betekent voor Rijssen-Holten dat voor 2024 en 2025 het accres voor 100% is meegenomen. Voorheen werd rekening gehouden met 50% van het reële accres bij een positief reëel accres. Een negatief reëel accres werd volledig meegenomen.
- Plafond BTW-compensatiefonds (BCF) is voor € 408.000 meegenomen. Dit is het gemiddelde van het plafond over de jaren 2019 - 2021. Volgens de meicirculaire 2022 mag macro € 335,4 miljoen (17,3 punten) als dekking in de begroting worden meegenomen. Voor Rijssen-Holten is dit omgerekend € 640.000 (17,3 x € 37.000). De gemeente blijft hier ruim onder en wordt voldaan aan de begrotingskaders. In de begroting 2022 is al rekening gehouden met € 220.000.
- Voor specifieke stortingen c.q. onttrekkingen wordt in principe een stelpost c.q. taakstelling opgenomen in de begroting.
- Meerjarig geldt het uitgangspunt dat de vergoeding in het gemeentefonds voor loon- en prijsstijging toereikend moet zijn om de loon- en prijsontwikkeling in de eigen gemeente op te vangen.
- Evenals in vorige jaren is het effect van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis volledig meegenomen.

Overzicht overhead

Algemeen

Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat er in de begroting een overzicht moet worden opgenomen van de kosten van overhead. De wijze waarop we dit presenteren is vrij waarbij er minimaal onderscheid moet worden gemaakt tussen baten en (netto)lasten.

De definitie overhead in het BBV is een andere dan die wij in Rijssen-Holten toepassen.

Zo rekenen wij de kosten van bestuursondersteuning college niet tot de overhead. Het BBV schrijft dit wel voor. Deze lasten rekenen wij niet door in onze tarieven van medewerkers en daarmee ook niet in onze producten.

Verder rekenden wij de kosten van leidinggevenden tot het interne uurtarief. Hierin zijn met name alle directe salarislasten opgenomen. Het BBV schrijft voor deze lasten als overhead te beschouwen. Voor de berekening van het uurtarief van medewerkers heeft dit geen gevolgen. Alleen de verhouding tussen salarislasten en overhead wijzigt.

In de voorliggende begroting is de bestendige gedragslijn van Rijssen-Holten gevolgd bij het bepalen van de uurtarieven van medewerkers.

Op grond van BBV-voorschriften ontstaat het volgende overzicht:

	lasten	baten	saldo	in tarieven
Componenten conform BBV-voorschriften:				
Bedrijfsvoering en control	886.900	-	886.900	886.900
Financiën	1.702.300	500-	1.701.800	1.566.800
Personeelszaken	1.111.600	74.300-	1.037.300	1.037.300
ICT en telefoon	2.949.200	-	2.949.200	2.949.200
Bode / huishoudelijke dienst / receptie en archief	1.197.500	3.500-	1.194.000	1.194.000
Huisvesting	1.594.200	84.600-	1.509.600	936.200
Handgereedschap	158.100	1.800-	156.300	156.300
Directe leiding, scholing, vervangingsbudget, literatuur, etc.	2.084.400	151.300-	1.933.100	1.933.100
Bestuursondersteuning college	1.754.000	24.000-	1.730.000	-
	13.438.200	340.000-	13.098.200	10.659.800

Demografische ontwikkeling/ statistische gegevens

Algemeen

Landelijk was er in 2010 veel aandacht voor krimpgemeenten. Zo kende het gemeentefonds voor de periode 2011 - 2015 een krimpmaatstaf om gemeenten in de provincies Groningen, Zeeland en Limburg met een sterke bevolkingsdaling van extra middelen te voorzien om de lasten van bevolkingsdaling te kunnen opvangen en de noodzakelijke herstructurering te kunnen doorvoeren. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de gemeenten die via de krimpmaatstaf middelen krijgen, daarom gevraagd een dergelijke paragraaf bij hun begroting en jaarstukken op te nemen. BZK heeft daartoe in 2010 een Handreiking opgesteld. Een aanvulling hierop is gemaakt door het Nationaal Netwerk Bevolkingsdaling (NNB).

De handreiking geeft de volgende onderwerpen aan:

- ontwikkeling bevolking (totaal maar vooral ook op aspecten als leeftijdscategorie, aantal huishoudens, samenstelling beroepsbevolking, opleidingsniveau); woningen, leegstand, capaciteit bestemmingsplannen; voorzieningenniveau: wat vinden (groepen van) inwoners belangrijk voor de leefbaarheid binnen de gemeente, hechten zij aan het bestaan van bepaalde voorzieningen. Wat zijn de vooruitzichten voor het draagvlak voor

voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, sport en cultuur (voortbestaan bloeiend verenigingsleven). Wat kunnen burgers, verenigingen zelf doen om die voorzieningen in stand te houden, te beheren.

Hoewel de gemeente Rijssen-Holten geen krimpgemeente is, leek het ons, omdat Twente een krimp-anticipeergebied was, goed een begin te maken met een paragraaf demografische ontwikkeling. Per

1 januari 2015 is de Twentse status als krimp anticipeergebied voorlopig opgeheven. Toch is het goed om de ontwikkelingen in beeld te houden. We starten met een eenvoudige demografie. Al naar gelang de behoefte kan dit verder worden uitgewerkt. In onderstaande zijn de volgende onderwerpen aangegeven:

- Ontwikkeling bevolking (aantallen, leeftijdscategorie, aantal huishoudens, migratie, natuurlijke aanwas, prognoses bevolkings- en huishoudensontwikkeling e.a.)

Voor een actueel overzicht van meer demografische ontwikkelingen en statistische gegevens verwijzen wij u naar www.rijssen-holten.incijfers.nl

Ondertekening begroting

Ondertekening begroting

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 11 november 2022,

De griffier, De voorzitter,

verwijderen